พฤติกรรมการออม/การลงทุนลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวลลิตา หมื่นจบ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พฤติกรรมการออม/การลงทุนลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวลลิตา หมื่นจบ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

SAVING AND INVESTMENT BEHAVIOR OF MAJOR CUSTOMERS UNDER INHERITANCE TAX LAW: A CASE STUDY OF KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED'S CUSTOMERS IN BANGKOK METROPOLITAN AREA

BY

MISS LALITA MUENJOB

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
BUSINESS ECONOMICS
FACULTY OF ECONOMICS
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวลลิตา หมื่นจบ

เรื่อง

พฤติกรรมการออม/การลงทุน ลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก
กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

เมื่อ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ _____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงมณี เลาวกุล)

กรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ _____
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิชาต สถิตนิรามัย)

คณบดี _____
(ศาสตราจารย์ ดร. สกนธ์ วรัญญูวัฒนา)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	พฤติกรรมการออม/การลงทุนลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก กรณีศึกษาลูกค้า บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน	นางสาวลลิตา หมื่นจบ
ชื่อปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงมณี เลาวกุล
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

ภาษีมรดก เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการลดความเหลื่อมล้ำในด้านความมั่งคั่งของคนในประเทศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะถูกนำมาบังคับใช้อีกครั้งหนึ่ง ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ลูกค้าที่มีสินทรัพย์ทางการเงินตั้งแต่ 100 ล้านบาท กลุ่มตัวอย่างมีบุตรไม่เกิน 2 คน รวมทั้งมีสินทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์และสินทรัพย์อื่น รวมกันแล้วมากกว่า 200 ล้านบาท ซึ่งอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีมรดก จำนวน 295 คน คิดเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics Analysis) เป็นการคำนวณหาสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์แบบจำลอง Propotional logit model และค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) โดยใช้เทคนิค Seemingly unrelated regression model

จากการศึกษาพบว่า สถานการณ์การประกาศใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก นั้น มีผลกระทบต่อสัดส่วนการออม การลงทุน ของลูกค้ารายใหญ่ บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการออมการลงทุนในแต่ละชนิดของทรัพย์สิน โดยหากมีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะส่งผลในทางลบต่อสัดส่วนการลงทุนประเภทเงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม และอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ในขณะเดียวกัน ส่งผลในทางบวกต่อสัดส่วนการออมการลงทุนประเภท ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และทองคำ ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่อยู่นอกฐานภาษีมรดก ซึ่งเป็นไป

ตามสมมติฐานของการศึกษา ทั้งนี้การออม การลงทุน ในแต่ละประเภทสินทรัพย์ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วย

คำสำคัญ: ภาษีมรดก, พฤติกรรมการออม, การลงทุน

Independent Study Title	SAVING AND INVESTMENT BEHAVIOR OF MAJOR CUSTOMERS UNDER INHERITANCE TAX LAW : A CASE STUDY OF KRUNG THAI BANK PUBLIC COMPANY LIMITED'S CUSTOMERS IN BANGKOK METROPOLITAN AREA
Author	Miss Lalita Muenjob
Degree	Master of Arts (Business Economics)
Department/Faculty/University	Business Economics Economics Thammasat University
Independent Study Advisor	Assistant Professor Duangmanee Laovakul, Ph.D.
Academic Year	2015

ABSTRACT

One of the objectives of the inheritance tax is to reduce wealth inequality in the country. Thailand will impose the inheritance tax law in February 2016. The objective of this study is to investigate saving/investment behavior of people under inheritance tax law by using a case study of Krung Thai Bank Public Company Limited's major customers in Bangkok Metropolitan Area. The study used a population consisting of 295 customers, who have financial assets of more than 100 million baht, no more than 2 children, and other assets such as real estate and other assets more than 200 million baht, who live in the Bangkok Metropolitan Area. The sample size is 73 people. This study uses questionnaires and analyzed data by Descriptive Statistics Analysis and Inferential Statistics Analysis.

The results show that the inheritance tax law affects the ratio of saving and investment of Krung Thai Bank Public Company Limited's major customers. There are changes in the combination of their assets. When the inheritance tax law was announced, the customers will decrease their assets in the forms of money deposited in financial institutions, mutual funds, and real estate, which are in the inheritance tax

base. In contrast, they will increase their assets in gold and saving and investment on life insurance, which are not in the inheritance tax base. These changes are in the same direction as the hypothesis. However, the decision making on saving and investment in each types of assets also depends on other factors.

Keywords: Inheritance tax, Saving behavior, Investment behavior

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย 4 ภาคส่วน ได้แก่ มหาวิทยาลัย บ้าน ที่ทำงาน และเพื่อนๆ ดังนี้

ส่วนแรก คือ มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงมณี เลาวกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ที่กรุณารับเป็นผู้ดูแล คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ชี้แนวทางปรับปรุงแก้ไขงาน มาโดยตลอด และรองศาสตราจารย์ ดร.อภิชาต สถิตนิรามัย ผู้เป็นกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ท่านได้สละเวลามาช่วยเหลือให้คำแนะนำต่างๆ จนทำให้งานศึกษานี้ออกมามีคุณค่า น่าเชื่อถือ ชัดเจน และเป็นรูปธรรม มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ เจริญพร ผู้อำนวยการโครงการปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ และคุณนันท์นภัส ปัญญประเสริฐกุล และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่คอยกระตุ้น ดูแล เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือประสานงานในทุกเรื่องมาอย่างดีตลอดหลักสูตร

ส่วนที่สอง คือ บ้าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาปริญญาโทตลอดการเรียนทั้งหลักสูตร และเป็นกำลังใจที่สำคัญที่สุดเมื่อผู้วิจัยต้องพบกับความเสียใจและความท้อแท้ต่างๆ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้แก่ คุณอรสา หมื่นจบ ผู้เป็นมารดา คุณเบ็ญจา เมฆผึ้ง คุณเพลินพิศ ไม้ตะเภา คุณดารา ทับพุ่ม คุณจันทร์แรม วงษ์บุญ ผู้เป็นป้า รวมถึงครอบครัวสาลักษณ์ ที่คอยดูแลและเป็นกำลังใจอีกทาง

ส่วนที่สาม คือ ที่ทำงาน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้จัดการ จักรพันธ์ โสมสุภางค์ศรี ที่มองเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาตนเองของผู้วิจัย ให้เวลาในการลางานซึ่งส่วนมากจะเป็นการลางานที่กะทันหัน รวมถึงคอยเป็นธุระในการประสานงานกับท่านผู้จัดการสาขาอื่นๆ ตลอดจนลูกค้ารายใหญ่เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถได้ข้อมูลการสำรวจมาครบถ้วนในครั้งนี้ แม้กระทั่งท่านได้ย้ายสาขาแล้วก็ยังคงเป็นผู้ติดตามถามไถ่ถึงการเรียน ให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาโดยตรง คุณโสภณ แจ้งกลิ่น ที่เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนให้บรรลุเป้าหมาย และคอยช่วยเหลือเป็นกำลังมาโดยตลอด รวมถึงท่านผู้จัดการและรองผู้จัดการทุกสาขาที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านการประสานกับลูกค้าเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในครั้งนี้ รวมถึงคุณกุ้ง เจ้าหน้าที่ที่ปรึกษาทางการลงทุนของสำนักงานเขตราชวงศ์ ผู้ให้ความช่วยเหลือในการประสานงานกับทางเจ้าหน้าที่ทางการลงทุนท่านอื่นๆ เพื่อนัดหมายทำการสัมภาษณ์ และเป็นผู้ที่ตั้งใจให้ความช่วยทางด้านข้อมูลอย่างเต็มกำลัง และขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ผู้ร่วมงานในสาขาตลาดน้อย ที่คอยดูแลงานแทน ในบางครั้งผู้วิจัยต้องทำการลางานอย่างกะทันหันเพื่อให้การเรียนในครั้งนี้บรรลุเป้าหมาย

ส่วนท้ายสุด คือ เพื่อนๆ ในกลุ่มที่เรียนปริญญาโทโครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจร่วมกัน ได้แก่ คุณแมน คุณพลอย คุณไข่จิ๋ว คุณปอมแปม คุณปอร์ คุณก้อย คุณว่าน คุณนะ รวมถึงคุณเกาะ คุณผึ้ง ที่คอยเป็นกำลังใจให้กันและกัน คอยตักเตือนเรื่องที่สำคัญ คอยให้คำปรึกษา คอยสร้างสีสัน และคอยช่วยเหลือเมื่อยามประสบทุกข์ รวมถึงคุณออม คุณมด คุณอิ๋ว เพื่อนปริญญาตรีที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอมอบความดีและคุณประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาฉบับนี้ ให้แด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน แต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวลลิตา หมื่นจบ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 กรอบแนวความคิดงานวิจัย	2
1.4 สมมติฐานของการศึกษา	3
1.5 ขอบเขตการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับภาษีมรดกและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภาษีมรดก	5
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมรดก	5
2.1.2 รูปแบบการจัดเก็บภาษีมรดก	5
2.1.3 การจัดเก็บภาษีมรดกในต่างประเทศ	7
2.2 แนวความคิดหรือทฤษฎีการออม การลงทุน การบริหารสินทรัพย์	8

2.2.1 แนวคิดการออม 8
2.2.2 แนวคิดการลงทุน 12
2.2.3 ทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์เชิงพฤติกรรม
(Behavioral Portfolio theory) 12

บทที่ 3 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

3.1 ผลกระทบต่อการออมจากภาษีมรดกและการให้ 14
3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ พฤติกรรมการออม การลงทุน 16

บทที่ 4 วิธีการวิจัย 23

4.1 การออกแบบการวิจัย 23
4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 24
4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 24
4.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 34
4.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 35
4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 35

บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 38

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา 38
5.1.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 38
5.1.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
พ.ร.บ.ภาษีมรดก 41
5.1.3 ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบเมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษี
มรดก 48
5.1.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้
(Risk Profile) 51
5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน 55

5.2.1 สหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Unlvariate analysis) 55
5.2.2 แบบจำลอง Proportional logit model 68

บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ 86

6.1 สรุปผลการศึกษา 86
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 95
6.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการศึกษา 95

รายการอ้างอิง 97

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ร่าง พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ..... 102
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ 117
ภาคผนวก ค ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ 128

ประวัติผู้เขียน 132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	รูปแบบการจัดเก็บภาษีมรดกของประเทศที่สำคัญ	7
4.1	รายละเอียดการแปลผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	25
4.2	รายละเอียดการแปลผลข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	28
4.3	การประเมินระดับความเสี่ยง	29
5.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	38
5.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	41
5.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	42
5.4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทรัพย์สินที่ต้องเสียและไม่เสียภาษีมรดก หรืออยู่ในฐานภาษีมรดก	45
5.5	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของทรัพย์สิน	47
5.6	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	48
5.7	แสดงค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการออมและการลงทุนในทรัพย์สินก่อนและหลังมีการประกาศพ.ร.บ.ภาษีมรดก	49
5.8	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมความพร้อมหลังประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	50
5.9	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)	51
5.10	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม	54
5.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละตัว	57
5.12	การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis)	59
5.13	การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR	70

สารบัญภาพ

ภาพที่ หน้า

1.1 กรอบแนวความคิดงานวิจัย 3

2.1 การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต 9

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเคยมีการจัดเก็บภาษีมรดกทั้งภาษีกองมรดกและภาษีการรับมรดกมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 แต่ภายหลังได้ยกเลิกภาษีดังกล่าวในปี พ.ศ. 2487 โดยเหตุผลในการยกเลิกภาษีเนื่องจากภาษีที่เก็บได้ไม่คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียงบประมาณไปในการจัดเก็บ และมีการหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย ในระยะเวลาต่อมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำสูง จึงมีแนวคิดที่จะนำภาษีมรดกมาใช้อีกหลายคราว แต่ก็ยังไม่มีรัฐบาลใดนำมาใช้ จนกระทั่งในปี 2557 รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เสนอร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ

ในเวลาต่อมาได้มีการประกาศพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558 และ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 ว่าด้วยภาษีการรับให้ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2558 และให้มีผลบังคับใช้ใน วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559 โดยพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558 มีใจความหลักคือ ภาษีการรับมรดกกำหนดให้ผู้รับต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 100 ล้านบาท ในอัตราร้อยละ 10 แต่ถ้าเป็นการรับมรดกจากบุพการี หรือผู้สืบสันดาน จะเสียในอัตราร้อยละ 5 จากส่วนที่เกินกว่า 100 ล้านบาท ส่วน พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 ว่าด้วยภาษีการรับให้ กรณีที่โอนทรัพย์สมบัติก่อนผู้ให้เสียชีวิต ซึ่งจะนำมาใช้แทนการให้ หรือโอนทรัพย์ให้โดยเสน่หา กล่าวคือ การให้โดยเสน่หาที่ไม่เคยเสียภาษีจะไม่มีอีกต่อไป หากมีการโอนทรัพย์สมบัติให้ก่อนผู้ให้จะเสียชีวิตนั้น ต่อไปจะเข้าข่ายเป็นภาษีการรับให้ ซึ่งกำหนดภาระภาษีไว้ว่า ถ้าเป็นการรับจากบุพการี ผู้รับต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 20 ล้านบาท ในอัตราร้อยละ 5 นอกเหนือจากกรณีบุพการีให้ผู้สืบสันดาน ต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 10 ล้านบาท ในอัตราร้อยละ 5 โดยทั้งพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558 และ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 จัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินที่มีทะเบียน อาทิ ที่ดิน บ้าน รถยนต์ เงินสดในบัญชีธนาคาร หุ้น และตราสารหนี้

อย่างไรก็ตาม พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะส่งผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ กลุ่มบุคคลใดเป็นผู้ได้รับผลดังกล่าว และผลในด้านอื่นๆ มีอย่างไรบ้าง ยังคงเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันเป็นวงกว้าง เช่น ภาษีมรดกทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการโอนทรัพย์สินให้กับทายาท เป็นการกระตุ้นให้เกิดการบริโภคในปัจจุบัน และลดการออมซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

ของประเทศในระยะยาว หากจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาเงินออมจากต่างประเทศเป็นหลัก และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ไม่ได้เป็นการลดช่องว่างในการสะสมทรัพย์สินหรือความมั่งคั่ง ทำให้คนเปลี่ยนพฤติกรรมการออม เช่น โยกย้ายสินทรัพย์ไปไว้ที่ต่างประเทศหรือสะสมทรัพย์สินที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีมรดก

ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริง การที่ประเทศไทย นำ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มาใช้ในครั้งนี้ จะทำให้พฤติกรรมในการออมเงินของประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร ซึ่งการออมถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญต่อเศรษฐกิจในระดับมหภาคอย่างยิ่ง กอรปกับความขาดแคลนในเรื่องข้อมูลและงานศึกษาเรื่องภาษีมรดกในประเทศไทยเนื่องจากเป็นเรื่องที่ใหม่ ปัจจุบันยังไม่มีผลบังคับใช้ ทำให้ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ ของผลของ พ.ร.บ.ภาษีมรดกและภาษีการให้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในเรื่องดังกล่าว นำมาสู่การสำรวจความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าประชาชนมีแนวทางในปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการออม (การลงทุน) อย่างไร ซึ่งเชื่อว่าผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาต่อยอดของผู้ที่สนใจภาษีมรดกในระดับที่ลึกลงไปยิ่งขึ้น และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งเชิงผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ หน่วยงานของรัฐและหน่วยธุรกิจภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนทั่วไปเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลการสำรวจในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการออมการลงทุน และนโยบายเกี่ยวกับการโน้มน้าวให้ประชาชนผู้บริโภคให้มีการออมและการบริโภคอย่างเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยอิสระต่างๆ ที่มีต่อการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่ในพฤติกรรมการออม/การลงทุนของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 กรอบแนวความคิดงานวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบจำลองกรอบแนวคิด เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ รูปแบบการออม/การลงทุน และตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทางสังคม ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทัศนคติความเสี่ยง และการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อภาษีมรดก ตามรายละเอียด ดังแสดงในภาพที่ 1.1

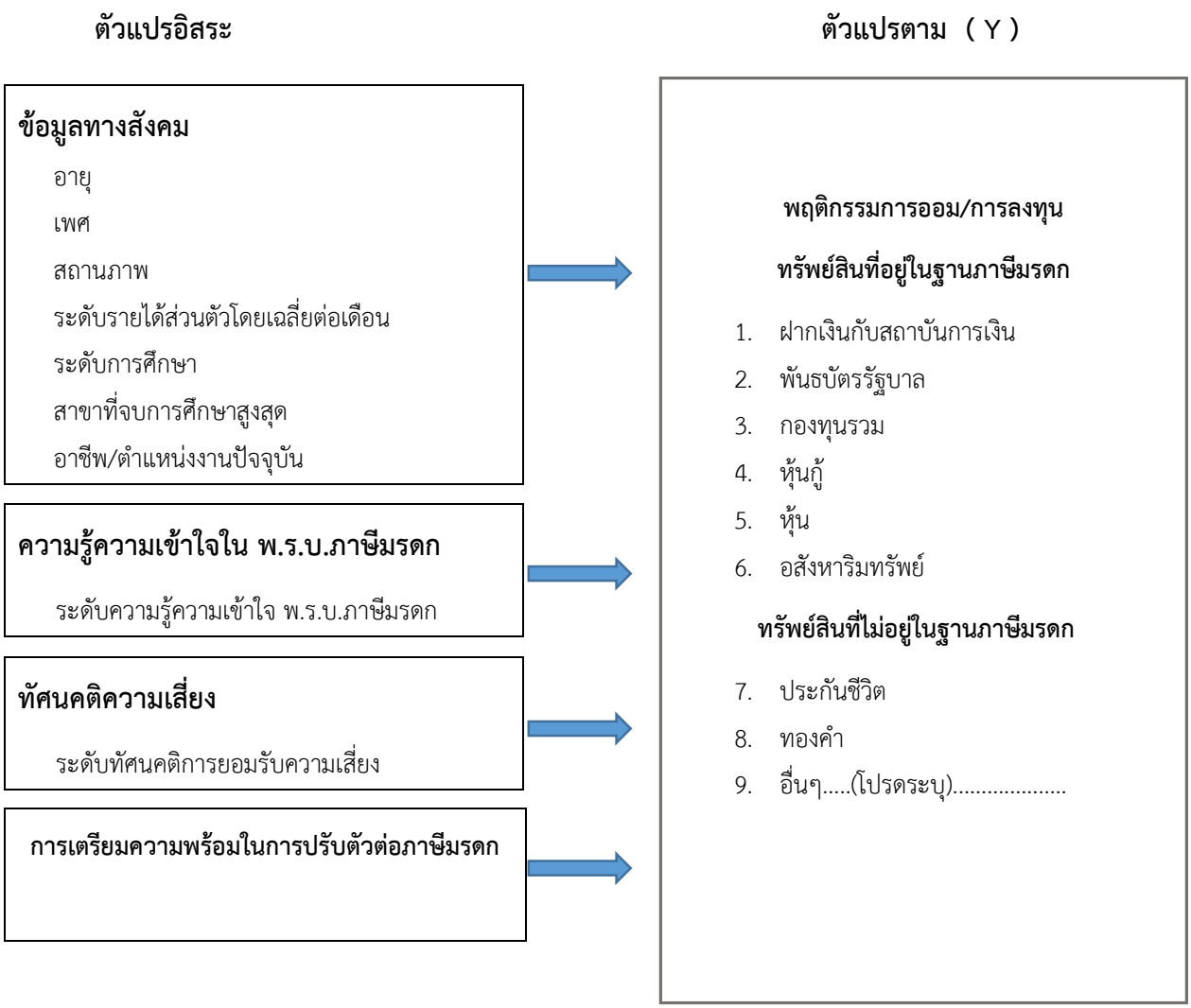

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดงานวิจัย. จากการสรุปโดยผู้วิจัย.

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

1) พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลต่อ พฤติกรรมการออม/การลงทุน โดยการประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดกจะทำให้สัดส่วนการออม/การลงทุนในทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้นอสังหาริมทรัพย์ ลดลง และจะทำให้สัดส่วนการออม/การลงทุนในทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ ประกันชีวิต ทองคำ มากขึ้น

1.5 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้ ศึกษาถึงรูปแบบพฤติกรรมการออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีทรัพย์สินทางการเงินกับธนาคาร 100 ล้านบาทขึ้นไป เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (specified sampling) เนื่องจากกลุ่มคนในพื้นที่ดังกล่าวมีแนวโน้มติดตามข่าวสารทางการเงินและมีความสนใจใคร่รู้ทางการลงทุนใกล้เคียงกันเมื่อเทียบกับบริเวณอื่นของประเทศไทย และเป็นที่รวมของผู้ที่ถือสินทรัพย์ทางการเงินลำดับต้นๆ ของประเทศ ซึ่งจะทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ วันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2558

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) เพื่อทราบถึงการตอบสนองต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในด้านพฤติกรรมการออม/การลงทุน สำหรับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

2) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการออมและการลงทุนของสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม/การลงทุนของประชากรหลังจากมีการใช้ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ให้ตรงกับความต้องการของลูกค้ารายใหญ่มากขึ้น

3) เพื่อเป็นแนวทางการป้องกันการรั่วไหลของการเก็บภาษี หรือ ดูผลของการเก็บภาษีที่มีต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุน สำหรับหน่วยงานที่เป็นผู้จัดเก็บภาษีและรัฐบาล

บทที่ 2
แนวคิดเกี่ยวกับภาษีมรดกและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับภาษีมรดกและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภาษีมรดก

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีการออมการลงทุน การบริหารสินทรัพย์สมัยใหม่

โดยนำทั้งสองส่วนมาศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาว่า การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลทำให้พฤติกรรมการออม/การลงทุน อันนำไปสู่การบริหารจัดการสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนแปลงสัดส่วนการออม/การลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ อย่างไร

2.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภาษีมรดก

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมรดก

ภาษีมรดก มีวัตถุประสงค์หลักในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยมีแนวคิดช่วยให้มีการกระจายรายได้และทรัพย์สินเพื่อสร้างความเสมอภาคของคนในสังคม ลดช่องว่างระหว่างคนรวย กับคนจนหรือที่เรียกว่า กล่าวคือ เมื่อผู้มีรายได้มีทรัพย์สินสะสมจำนวนมากก็ถือว่าเป็นผู้ที่มีโอกาสทางเศรษฐกิจและได้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากทรัพยากรภายในประเทศมากกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินสะสมน้อย ดังนั้น การจัดเก็บภาษีมรดกจึงถือว่าเป็นค่าชดเชยการเสียโอกาสเข้าถึงทรัพยากรของประชาชนซึ่งไม่มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรดังกล่าว ทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทางให้รัฐสามารถจัดเก็บภาษีทางตรงได้เพิ่มขึ้น

2.1.2 รูปแบบการจัดเก็บภาษีมรดก

ภาษีมรดกโดยทั่วไปนั้นหมายถึง การเก็บภาษีจากทรัพย์สินของผู้ตาย ซึ่งภาษีมรดกสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท (ชมพูนุช โกสลากร และคณะ, 2550, น. 32-33)

1) ภาษีกองมรดก (Estate Tax) คือ การจัดเก็บภาษีเพียงครั้งเดียวจากมูลค่าของกองมรดกทั้งหมดของผู้ตาย โดยไม่คำนึงถึงจำนวนผู้รับมรดกและความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับมรดกกับผู้ตาย ทรัพย์สินที่เป็นมรดกทั้งหมดของผู้ตายจะถูกเรียกเก็บภาษีก่อน สวนที่หลือจากการเก็บภาษี จึงตกเป็นของทายาทผู้ตาย ซึ่งผู้เสียภาษี ได้แก่ ผู้จัดการกองมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองมรดก โดยฐานภาษีกองมรดก คือ กองมรดกทั้งหมด (Gross Estate) ของผู้ตาย ทั้งนี้ มีการกำหนดทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นภาษี รวมทั้งยอมให้หักหนี้สินและภาระผูกพัน ค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนออกก่อนที่จะ

นำมาคิดคำนวณภาษีที่จะต้องเสียตามอัตราที่กำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดเป็นอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate)

2) ภาษีการรับมรดก (Inheritance Tax) คือ การจัดเก็บภาษีจากมูลค่าของทรัพย์มรดกที่ทายาทแต่ละคนได้รับ โดยทายาท ผู้รับมรดก แต่ละคนจะเป็นผู้เสียภาษีตามจำนวนหรือมูลค่าของทรัพย์มรดกที่ตนได้รับ ทั้งนี้ อัตราภาษีเป็นอัตราก้าวหน้า และแปรผันตามยอดเงินมรดกที่ทายาท แต่ละคนได้รับโดยมิได้ขึ้นอยู่กับขนาดหรือมูลค่าของกองมรดกแต่อย่างใด นอกจากนี้ อัตราภาษียังแปรผันตามความสัมพันธ์ระหว่างทายาทผู้รับมรดกกับผู้ตาย โดยผู้รับมรดกที่เป็นญาติสนิทของผู้ตายมักถูกเรียกเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าผู้รับมรดกที่เป็นญาติห่างออกไป

นอกจากภาษีมรดกทั้งสองประเภทดังกล่าวแล้ว มักมีการเก็บภาษีอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ ภาษีการให้ (gift tax) ควบคู่ไปกับการเก็บภาษีมรดกด้วย

- ภาษีการให้ (Gift Tax) คือ การจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการให้โดยเสน่หาในขณะที่ผู้ให้ทรัพย์สิน ยังมีชีวิตอยู่ โดยสามารถแบ่งภาษีการให้เป็น 2 แบบ คือ ภาษีการให้ที่เก็บจากผู้ให้ (Donor's Tax) และภาษีการให้ ที่เก็บจากผู้รับ (Donee's Tax)

อย่างไรก็ตาม ภาษีการให้มักจะจัดเก็บควบคู่กับภาษีมรดก เพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ของเจ้าของทรัพย์สินในขณะที่มีชีวิตอยู่ โดยสามารถป้องกันการโอนทรัพย์สินไปให้กับบุคคลในครอบครัวเดียวกันหรือบุคคลที่เป็นเครือญาติกันเพื่อกระจายรายได้จากทรัพย์สินนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีเงินได้ในอัตราที่สูง ซึ่งภาษีการให้จะเรียกเก็บจากทรัพย์สินที่ผู้ตายให้แก่ผู้อื่นก่อนตาย ทั่วไปนั้นจะเรียกเก็บจากทรัพย์สินที่ผู้ตายให้แก่ผู้อื่นก่อนตาย 5-7 ปี

สำหรับในประเทศไทย ภาษีมรดกที่มีผลบังคับใช้ เดือนกุมภาพันธ์ 2559 คือ พ.ร.บ.การรับภาษีมรดก ฉบับ พ.ศ. 2558 จัดอยู่ในประเภทภาษีการรับมรดก (Inheritance Tax) ร่วมกับ ภาษีจากการรับให้ ซึ่งได้ออกเป็น พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 สามารถสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1. การรับมรดกกำหนดให้ผู้รับต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 100 ล้านบาท ในอัตรา 10% แต่ถ้าเป็นการรับมรดกจากบุพการี หรือผู้สืบสันดาน จะเสียในอัตรา 5% จากส่วนที่เกินกว่า 100 ล้านบาท

2. พ.ร.บ.ภาษีการรับให้ ซึ่งจะนำมาใช้แทนการให้ หรือโอนทรัพย์ให้โดยเสน่หา กล่าวคือ การให้โดยเสน่หาที่ไม่เคยเสียภาษีจะไม่มีอีกต่อไป หากมีการโอนทรัพย์สมบัติให้ก่อนผู้ให้จะเสียชีวิตนั้น ต่อไปจะเข้าข่ายเป็นภาษีการรับให้ ซึ่งกำหนดภาระภาษีไว้ว่า ถ้าเป็นการรับจากบุพการี ผู้รับต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 20 ล้านบาท ในอัตรา 5% นอกเหนือจากกรณีบุพการีให้ผู้สืบสันดาน ต้องจ่ายภาษีในส่วนที่เกินกว่า 10 ล้านบาทในอัตรา 5%

3. ฐานทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีมี 5 ประเภทด้วยกันได้แก่ 1. บ้าน และที่ดิน 2. เงินฝากธนาคาร 3. หุ้นและหุ้นกู้ 4. รถยนต์ และ 5. ทรัพย์สินทางการเงินที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งข้อนี้เป็นการเปิดโอกาสจัดเก็บภาษีจากทรัพย์อื่นๆ ในอนาคต

2.1.3 การจัดเก็บภาษีมรดกในต่างประเทศ

เกือบทุกประเทศในสหภาพยุโรป ยกเว้นบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย ไซปรัส สวีเดน เป็นต้น ประเทศในทวีปอเมริกา ที่มีการจัดเก็บภาษีมรดก เช่น สหรัฐอเมริกา บราซิล เม็กซิโก เป็นต้น

ตารางที่ 2.1

รูปแบบการจัดเก็บภาษีมรดกของประเทศที่สำคัญ

ประเทศ	ภาษีกองมรดก	ภาษีการรับมรดก	ภาษีการให้	อัตราภาษีมรดก (%)
สหรัฐอเมริกา	√	√	√	ก้าวหน้าไม่เกิน 50
อังกฤษ		√	√	คงที่ 40
ญี่ปุ่น		√	√	ก้าวหน้า 10-70
ฝรั่งเศส		√	√	ก้าวหน้า 5-40
สิงคโปร์	√			ก้าวหน้า 5-10
เกาหลีใต้		√	√	ก้าวหน้า 10-50
ไต้หวัน	√		√	ก้าวหน้า 2–50

หมายเหตุ. โดย นรินทร กลันทกพันธุ, 2548.

อย่างไรก็ตาม มีบางประเทศที่มีการยกเลิกการจัดเก็บภาษีมรดกไปแล้ว เช่น ประเทศสิงคโปร์ที่ยกเลิกการเก็บภาษีมรดกในปี 2008 ประเทศสวีเดนยกเลิกในปี 2004 ประเทศออสเตรเลียยกเลิกในปี 1977 และประเทศแคนาดายกเลิก ในปี 1972

สำหรับเหตุผลที่มีการยกเลิกภาษีมรดก ดังนี้

- ประเทศสิงคโปร์ เนื่องจาก ต้องการสร้างแรงจูงใจให้ต่างชาติเข้ามาสะสมทุนในประเทศ

- ประเทศแคนาดา เนื่องจาก มีการนำภาษีกำไรจากการขายทรัพย์สิน (Capital gain tax) มาใช้แทนภาษีมรดกและภาษีมรดกไม่ได้เป็นแหล่งรายได้สำคัญให้แก่รัฐเช่นในอดีต

- ประเทศออสเตรเลีย มีสาเหตุจากการเก็บภาษีมรดกส่งผลกระทบกับประชาชนในวงกว้างเนื่องจากส่วนยกเว้นภาษีและค่าลดหย่อนไม่ได้มีการปรับให้เหมาะสมตามสภาวะเศรษฐกิจ อีกทั้งยังมีช่องทางในการเลี่ยงภาษีมรดกเนื่องจากไม่มีการเก็บภาษีการให้ (gift tax)

- ประเทศอังกฤษ การเก็บภาษีมรดกจะทำให้คนเปลี่ยนพฤติกรรมการออม เช่น โยกย้ายสินทรัพย์ไปไว้ที่ต่างประเทศหรือสะสมทรัพย์สินที่ไม่ต้องขึ้นทะเบียนเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีมรดก กลุ่มที่มีทรัพย์สินมากมีแรงจูงใจจะหลีกเลี่ยงมากกว่า ทำให้มีต้นทุนสูงในการจัดเก็บ ต้องลงทุนงบประมาณกว่า 5 หมื่นล้านบาท ระหว่างปีงบประมาณ 2010-2015 เพื่อต่อต้านการหลีกเลี่ยงภาษีมรดกโดยการโยกย้ายเงินไปไว้ที่ประเทศอื่น และจะทำให้ผลประโยชน์ไปตกอยู่กับประเทศที่เป็นศูนย์กลางในการบริหารกองทุนทรัพย์สินส่วนบุคคล แบบ offshore ในภูมิภาคอย่างประเทศฮ่องกงและสิงคโปร์ เป็นต้น

2.2 แนวความคิดหรือทฤษฎีการออม การลงทุน การบริหารสินทรัพย์

2.2.1 แนวคิดการออม

การออม คือ การเก็บสะสมเงินทีละเล็กทีละน้อยให้พอกพูนขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปของเงินฝากกับธนาคาร หรือบริษัทเงินทุน โดยได้รับดอกเบี้ยเป็นผลตอบแทน เมื่อเรามีเงินเหลือใช้เป็นประจำทุกเดือน สิ่งที่เราควรคำนึงถึง คือ เราจะจัดการกับเงินเหลือใช้นั้นอย่างเหมาะสมได้อย่างไร เพื่อให้งอกเงยเพิ่มมากขึ้น โดยทั่วไปเรามักจะเก็บในรูปเงินสดหรือฝากธนาคาร บริษัทเงินทุน ซึ่งเราจะเรียกวิธีการนี้ว่า "การออม" หรือถ้าใช้วิธีการซื้อทองรูปพรรณ ทองแท่ง หรือที่ดินเก็บไว้ ซื้อพันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น หรือหลักทรัพย์อื่นๆ ก็จะเข้าลักษณะที่เรียกว่า "การลงทุน"

เครื่องมือสำหรับการออมที่รู้จักกันดี ได้แก่ บัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำ และบัญชีเงินฝากธนาคารที่ถูกมองว่ามีความสะดวก ปลอดภัย และมั่นคง แต่ในอีกทางหนึ่งผลตอบแทน (ดอกเบี้ย) จากการฝากเงินก็อาจไม่สูงนัก ทั้งนี้ ด้วยความที่ระบบเงินฝากมีความเสี่ยงต่ำ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินจากการฝากเงินจึงอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก แต่เป็นการตอบแทนความมั่นคงของการเก็บเงินนั้นไว้แทน ดังนั้น คนส่วนใหญ่จึงคุ้นเคยกับการจัดสรรเงินไว้ในระบบเงินฝากเพื่อสามารถเบิกถอนออกมาใช้ได้สะดวกในยามที่ต้องการนั่นเอง

ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry (1959) เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำลงกว่าเดิมเมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) ลด

ตามแนวคิดของ Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Brumberg เชื่อว่าปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในงวดเวลาหนึ่งจะขึ้นอยู่กับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต หากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดังภาพ

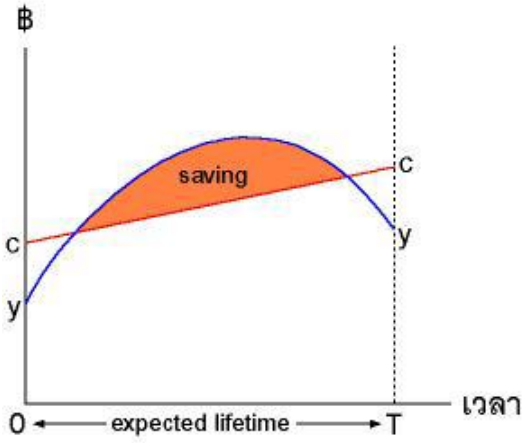

ภาพที่ 2.1 การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต. โดย Franco Modigliani, Albert Ando and Richard Brumberg, 1954.

จากภาพที่ 2.1 จะได้เห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมีรายได้ลดลงอีกครั้ง การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุขัยจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัยโดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่า ในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพฤติตนเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต เงินสะสมส่วนนี้ก็คือ ส่วนของเงินออมนั่นเอง

ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้น จากการที่การออมเป็น

เงินส่วนเหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว จึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว

ทั้งนี้ จากบทความเรื่องวัฒนธรรมการออม ซึ่งวิเคราะห์โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการศึกษาถึงพฤติกรรมการออมของครัวเรือน สรุปได้ว่าพฤติกรรมการออมของครัวเรือนขึ้นอยู่กับปัจจัย 7 ประการ ดังนี้ (โสภณ โรจน์ธำรงค์, 2543)

1) สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ (Absolute income hypothesis)

เคนส์ (Keynes) ได้สร้างฟังก์ชั่นการบริโภคหรืออีกนัยหนึ่ง คือ เงินออมระยะสั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้ข้อสมมติว่า ปัจจัยอื่นคงที่ ประชาชนมีความโน้มเอียงว่าจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ภายใต้ข้อสมมติว่า ปัจจัยอื่นคงที่ประชาชนมีความโน้มเอียงว่าจะออมเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น

2) ตัวแปรด้านการพึ่งพิง (Dependency rate)

จำนวนผู้พึ่งพิง นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีการกำหนดพฤติกรรมการออมเนื่องจากจำนวนผู้พึ่งพิงเป็นภาระแก่ครัวเรือนต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู ทำให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้น หรือในทางตรงกันข้าม บุคคลในวัยทำงานมีความโน้มเอียงที่จะออมสูง

3) สมมติฐาน วัฏจักรชีวิต (Life cycle hypothesis)

สาระสำคัญของสมมติฐานข้อนี้ คือ โดยทั่วไปบุคคลมักจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อในช่วงชีวิตเริ่มต้น ในขณะที่จะมีรายได้สูงในช่วงวัยกลางคน และรายได้จะต่ำอีกครั้งในบั้นปลายของชีวิตเนื่องจากผลิตภาพต่ำ ในขณะที่การบริโภคของบุคคลจะดำรงไว้ซึ่งระดับการบริโภคคงที่หรือสูงขึ้นทีละน้อย ทำให้ช่วงเริ่มต้นของชีวิต บุคคลจะเป็บผู้กู้สุทธิ ต่อมาในช่วงวัยกลางคน จะทำการออมเพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมไว้ เมื่อเกษียณอายุการทำงานในช่วงบั้นปลายชีวิตจะกลายเป็นผู้ที่การออมติดลบ

4) อาชีพ

สมมติฐานของคาลดอร์ (Kaldors) (อรุณ ภาณุพงศ์, 2502, น.316-320) ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านแหล่งที่มาของเงินได้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม โดยคลาดอร์เป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรกที่ทำการศึกษาโดยการแยกการออมเป็นสองกลุ่ม คือ การออมของนายทุนกับการออมของกรรมกร ผลการศึกษาปรากฏว่า ความโน้มเอียงในการออมของหน่วยสุดท้ายของนายทุนมีค่าสูงกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของกรรมกร ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากผลการศึกษาของ ฮาห์น และโรบินสัน (Hahn & Robinson, อ้างถึงใน อรุณ ภาณุพงศ์, 2502, น.316-320)

5) เขตชนบทและเขตเมือง

ความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์หรือภูมิภาคก็นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน ในการกำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ทั้งนี้ก็เพราะว่า ปัจจัยที่กำหนดความสามารถ สิ่งจูงใจและโอกาสในการออมแตกต่างกัน รวมทั้งระดับการพัฒนาของสินค้าอุปโภคก็แตกต่างกันมากระหว่างในเขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาลและได้รับการสนับสนุนจากผลการศึกษาของ กัพตา, เคลลี และวิลเลียมสัน (Gupta, Kelly & Williamson, อ้างถึงใน อรุณ ภาณุพงศ์, 2502, น.316-320)

6) ระดับการศึกษา

เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของครัวเรือน ในฐานะตัวแทนทัศนคติซึ่งอาจจะมีผลต่อการออมได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ระดับการศึกษาของกลุ่มครัวเรือน จะช่วยเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติของครัวเรือนให้มีวินัยในการจ่าย ก่อให้เกิดการประหยัดในรายจ่าย รวมทั้งทำให้ครัวเรือนสามารถออมได้มากขึ้น อีกในหนึ่งระดับการศึกษาของครัวเรือน อาจจะสร้างทัศนคติในครัวเรือนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องออมมากนัก เพราะจะมีความมั่นคงในการงานหรือไม่มีความเสี่ยง ต้องออกจากงาน เท่ากับกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของ นริศ ชัยสูตร (อรุณ ภาณุพงศ์, 2502, น.316-320)

7) ปัจจัยอื่นๆ

นอกจากพฤติกรรมการออมจะถูกกำหนดจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังถูกกำหนดจาก

7.1 ความอยากออมหรือค่านิยม เป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมการออมดังกล่าว เช่น ในประเทศญี่ปุ่น

7.2 ความสะดวกที่จะออมคือบริการต่างๆ อาทิ บทบาทของสถาบันการเงินมีผลต่อการออมในทางบวก ปรากฏว่า ประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย และไทย มีข้อสังเกตว่าบทบาทของสถาบันการเงินอาจมีผลลบต่อการออมในครัวเรือนได้ ทั้งนี้เพราะในระยะที่ผ่านมาสถาบันการเงินทำการเร่งขยายตัวของกิจการในทางการเงินให้อยู่ในลักษณะที่ขาดความสมดุล โดยจะเน้นการขยายขอบเขตบริการการให้สินเชื่อมากกว่าการระดมเงินฝาก จึงทำให้กระทบต่อประสิทธิภาพในการระดมเงินออมของระบบเศรษฐกิจสูงขึ้นจากการที่ตลาดเงินมีเครื่องมือเพื่อการออมหลากหลายมากขึ้น

7.3 ความสะดวกที่จะออมคือผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากการออม อาทิ มาตรการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีที่มีผลต่อการออมในทางบวก ปรากฏในประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และประเทศไทย ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยสร้างแรงจูงใจให้ออมเฉพาะในครัวเรือนที่มีรายได้สูงมากเท่านั้น แต่เนื่องจากเป็นส่วนน้อยของสังคม การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจึงไม่ค่อยมีผล

7.4 สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการออม เช่น กฎหมาย เศรษฐกิจ และการเมือง

2.2.2 แนวคิดการลงทุน

การลงทุน (ศิรินุช อินละคร, 2548, น.191-201) คือ การกันเงินไว้จำนวนหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับในอนาคตซึ่งจะชดเชยให้แก่ผู้รับเงิน โดยกระแสเงินสดรับนั้นควรคุ้มค่ากับอัตราเงินเฟ้อและความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดกับกระแสเงินสดรับในอนาคต โดยผลตอบแทนจากการลงทุนแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ รายได้จากการลงทุน (Income Return) และกำไรหรือขาดทุนจากการขายสินทรัพย์ที่ลงทุน (Capital gain or loss) โดยหากการลงทุนใดที่มีผลตอบแทนสูง ย่อมต้องมีความเสี่ยงสูงเช่นกัน โดยสามารถแบ่งการลงทุนได้เป็น 2 ลักษณะคือ 1) การลงทุนในทรัพย์สินที่มีตัวตนเห็นประโยชน์จากการใช้ได้อย่างชัดเจน (Tangible investment) เช่น การลงทุนซื้อบ้าน ซื้อรถยนต์ ซื้อเครื่องประดับ เป็นต้น 2) การลงทุนในสินทรัพย์ที่ไม่เห็นประโยชน์การใช้ได้โดยชัดเจน (Intangible investment) เช่น การลงทุนในหุ้น ตราสารทางการเงิน เป็นต้น โดยผู้ซื้อมีสิทธิเรียกร้องและมีโอกาสได้รับผลตอบแทนจากการถือกรรมสิทธิ์ในตราสารเหล่านี้ไว้

วัตถุประสงค์ในการลงทุนของบุคคลแบ่งเป็น 4 ประการคือ

1) เพื่อเพิ่มค่าของเงินลงทุน คือ ต้องการให้หลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ที่ตนลงทุนไว้มีมูลค่าเพิ่มพูนขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ลงทุน โดยการเพิ่มค่านั้นจะมาจากกำไร (Capital Gain) จากการลงทุนเป็นสำคัญ

2) เพื่อเป็นรายได้ประจำ คือ ต้องการได้รับรายได้เป็นประจำจากการลงทุนในหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ที่ตนลงทุนไว้ ส่วนใหญ่ผู้เกษียณอายุมักมีจุดประสงค์ในการลงทุนเพื่อวัตถุประสงค์นี้

3) เพื่อปกป้องเงินลงทุน คือ ต้องการให้เงินลงทุนของตนมีความมั่นคง และรักษามูลค่าของเงินหลังหักค่าเงินเฟ้อไว้ เพื่อคงอำนาจซื้อให้เท่าเดิม

4) เพื่อผลตอบแทนรวม คือ ต้องการให้ความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุนมีความเหมาะสม ไม่โน้มเอียงไปในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการผสมผสานระหว่าง 3 เป้าหมายข้างต้น

2.2.3 ทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Portfolio theory)

Markowitz (1952) แนะนำว่าผู้ลงทุนควรดำเนินแผนการลงทุนในรูปแบบการกระจายความเสี่ยง (Mean-variance) เป็นหลัก แต่การนำทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ไปปฏิบัติจะเกิดปัญหาในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของการลงทุนแต่ละประเภท เนื่องจากระบบบัญชีในสมองจะทำให้การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงเป็นเรื่องยาก ผู้ลงทุนจะแยกการ

ลงทุนแต่ละประเภทไว้ในบัญชีสมองที่แตกต่างกัน ราวกับว่าพวกเขาเก็บเงินไว้ในกระเป๋าสตางค์หลายใบที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด Shefrin and Statman (2000) ผลที่ตามมาคือ การมองข้ามปฏิสัมพันธ์ระหว่างบัญชีในสมองแต่ละบัญชี ซึ่งส่งผลให้กลุ่มสินทรัพย์มีความผันผวนสูงขึ้นและเกินที่ควรเป็น

แม้ว่าผู้ฝากรายใหญ่ได้คำนึงถึงแนวคิดเรื่องการกระจายความเสี่ยง แต่พวกเขาอาจไม่ได้สร้างกลุ่มสินทรัพย์ตามแนวทางของทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ มากไปกว่านั้น Shefrin and Statman (2000), Shefrin (2000) และ Wall (1993) ได้แสดงให้เห็นว่านักลงทุนมีแนวโน้มที่จะมองแผนการลงทุนในลักษณะปีระมิดของสินทรัพย์ (Pyramid of assets หรือ Layered pyramids) ที่เรียกว่าทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์เชิงพฤติกรรม (Behavioral portfolio theory: BPT) ซึ่งมีรากฐานจากงานของ Kahneman and Tversky (1979) และ Lopes (1987) โดย Shefrin and Statman (2000) อธิบายด้วยแบบจำลอง BPT with multiple accounts (BPT-MA) แต่ละชั้นของปีระมิดจะประกอบไปด้วยสินทรัพย์ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง พวกเขาจะแยกบัญชีในสมองสำหรับเป้าหมายทางการลงทุนแต่ละอย่างไว้ ซึ่งพวกเขาจะเต็มใจยอมรับความเสี่ยงในระดับที่แตกต่างกันสำหรับแต่ละเป้าหมาย การลงทุนสำหรับแต่ละบัญชีในสมองจะถูกคัดเลือกโดยการเหนี่ยวนำของอคติการเงินเชิงพฤติกรรมต่างๆ รวมกระทั่งถึงพิจารณาตามความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สอดคล้องกับบัญชีนั้นๆ

บทที่ 3
วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ ภายใต้ พ.ร.บ. ภาษีมรดก รวมถึงอิทธิพลของปัจจัยอิสระต่างๆ ที่มีผลต่อการออม การลงทุน ในการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ โดยทำการค้นคว้างานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องออกมาเป็นวรรณกรรมปริทัศน์ ซึ่งสามารถแบ่งงานศึกษาได้เป็น 2 กลุ่ม คือ งานศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อการออมจากภาษีมรดกและการให้ และงานศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมการลงทุน ดังนี้

วรรณกรรมปริทัศน์

3.1 ผลกระทบต่อการออมจากภาษีมรดกและการให้

เมื่อมีการประกาศ ร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งในอดีตประเทศไทยเคยมีการนำมาใช้และได้ทำการยกเลิกไป โดยการนำกลับมาใช้ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคมซึ่งกล่าวได้ว่าทรัพย์มรดกเป็นต้นทุนของระดับความมั่งคั่งของคนในสังคมที่แตกต่างกัน ผู้ที่ได้รับมรดกมากย่อมมีความมั่งคั่งมากกว่าผู้ที่ได้รับทรัพย์มรดกน้อยตามการศึกษาของ Kotlikoff (1981) อ้างถึงใน William G, Gale, James R. Hines, and Joel, 2001 ที่ว่าทรัพย์มรดกที่แต่ละบุคคลได้รับมีนัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะความมั่นคงของแต่ละบุคคล ดังนั้นเมื่อมีการประกาศร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดกและภาษีการให้ ส่งผลให้ลูกค้ารายใหญ่ที่เข้าข่ายของการเสียภาษีต้องตระหนักถึงการเตรียมรับมือต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดกและการให้ในครั้งนี้ ดังนั้นจำเป็นที่จะต้องทราบถึงผลกระทบของ พ.ร.บ.ภาษีมรดกและการให้ที่กระทบต่อการออม การลงทุน

จากการรวบรวมงานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องถึงผลกระทบของภาษีมรดกต่อการออม การลงทุน โดย ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล (2539) พบว่าภาษีมรดกเป็นสาเหตุของการซ่อนเร้นปกปิดทรัพย์สินในรูปแบบต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงภาษีมรดก กล่าวคือ การหลีกเลี่ยงการเก็บรักษาทรัพย์สินในรูปอสังหาริมทรัพย์ โดยทำการเก็บเงินสด การสะสมทองคำทดแทน เป็นต้น ศานิต ร่างน้อย (2541) เจ้ามรดกที่เก็บออมทรัพย์สินไว้อาจหันไปใช้จ่ายระหว่างมีชีวิตอยู่มากขึ้น เพราะคิดว่าจะต้องเสียภาษีมรดก และมีการหลบเลี่ยงภาษีโดยการเปลี่ยนทรัพย์มรดกเป็นทรัพย์สินอื่น เช่น เปลี่ยนเป็นทองคำ เพชร พลอย เป็นต้น ซึ่งติดตามได้ยาก หรือตั้งเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วนเพื่อไม่ต้องเสียภาษีมรดก ซึ่งกล่าวได้ว่าภาษีมรดกเป็นสาเหตุให้มีการซ่อนเร้นปิดปกปิดทรัพย์สินและการ

เคลื่อนย้ายทรัพย์สินไปสู่ต่างประเทศ เพื่อจะไม่เสียหรือเสียภาษีมรดกให้น้อยลงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร กลันทกพันธุ (2548) ที่ได้ทำการศึกษาสาเหตุการยกเลิกการจัดเก็บภาษีมรดกในบางประเทศ โดยพบว่าภาษีมรดกกระตุ้นให้เกิดการบริโภคในปัจจุบันมากขึ้น ทำให้การออมในประเทศต่ำลง รวมถึงเกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการถือครองทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีมรดก นอกจากนี้งานศึกษาของ Jim Saxton and Mac Thornberry, 1998 อ้างถึงใน ชมพูนุช โกสลากร เพิ่มพูนวัฒน์ และคณะ, 2550, น.66 ซึ่งศึกษาถึงผลกระทบของการจัดเก็บภาษีมรดกของรัฐบาลกลางประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กล่าวว่าภาษีมรดกเป็นการลงโทษคนที่ทำงานหรือเก็บออม ขณะเดียวกัน งานทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาษีมรดกและผลได้จากทุนของชมพูนุช โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ และคณะ (2550) พบว่า ภาษีมรดกมีผลกระทบต่อการออมโดยกระตุ้นให้เกิดการบริโภคในปัจจุบัน ลดการออมลง รวมทั้งส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการโอนทรัพย์สินให้แก่ทายาทและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการถือครองทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีมรดก

นอกจากนี้ สุธิดา ถนอมจิตร (2554) ศึกษาภาษีมรดกและภาษีการให้กรณีเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการนำหลักการจัดเก็บของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ในประเทศไทย เช่น ภาษีมรดกและภาษีการให้ควรมีความหมายอย่างกว้าง ควรรวมทรัพย์สินและสิทธิในทรัพย์สินทุกประเภท รวมถึงสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีทะเบียนควบคุมแต่มีราคาสูง เพื่อป้องกันพฤติกรรมการหลีกเลี่ยง ภาษีโดยการสะสมสังหาริมทรัพย์ที่มีค่าตอบแทนที่พบว่า การจัดเก็บภาษีมรดกในอัตราที่สูงส่งผลให้มีการจ้างนักวางแผนภาษีมาวางแผนให้ตนเสียภาษีมรดกให้น้อยที่สุดตามงานศึกษาของ Kotlikoff (1981) อ้างถึงใน William G, Gale, James R. Hines, and Joel, 2001

ในภาพรวมสำหรับแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษีมรดกของนักวิชาการและบุคคลต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการออม/การลงทุน สรุปได้ว่า ภาษีมรดกมีผลในทิศทางลบต่อการออม การลงทุน ทั้งในด้านปริมาณ ทำให้การสะสมทุน หรือแรงจูงใจในการทำงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้ในการสะสมทรัพย์สินลดลง รวมถึงมีผลต่อรูปแบบของพฤติกรรมการออม การลงทุน ในทรัพย์สินประเภทต่าง ๆ เกิดการซ่อนเร้นปกปิดทรัพย์สิน และการหลีกเลี่ยงโดยเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากฐานภาษีมรดกไปสู่ทรัพย์สินที่ไม่เสียภาษีมรดก เพื่อจะไม่เสียหรือเสียภาษีมรดกให้น้อยลง

เมื่อภาษีมรดกและการให้เริ่มมีการบังคับใช้ จะส่งผลให้สถานการณ์การออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนแปลงไป นั่นคือ พวกเขาจะเริ่มตระหนักถึงการกำหนดกลยุทธ์การลงทุนเปลี่ยนแปลงประเภทของการออม การลงทุนในสินทรัพย์ประเภทที่อยู่ในฐานภาษีมรดกไปสู่สินทรัพย์ประเภทนอกฐานภาษีมรดกมากขึ้น แต่ทั้งนี้การลงทุนจะอยู่ภายใต้ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่จะบรรจุในแผนการลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ ดังนั้น ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อ การออม การ

ลงทุน ในการคัดเลือกหลักทรัพย์และสินทรัพย์ต่างๆ ของลูกค้ารายใหญ่ ซึ่งเป็นประเด็นคำถามที่สำคัญของการบริหารมูลค่าทรัพย์สิน (Wealth management)

3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ พฤติกรรมการออม การลงทุน

จากการทบทวนวรรณกรรมในข้อ 3.1 ทำให้พบประเด็นที่บ่งชี้ว่าภาษีมรดกมีผลต่อการออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ที่เข้าข่ายได้รับผลกระทบจากภาษีมรดกที่จำเป็นจะต้องมีการทบทวนการออม การลงทุนในปัจจุบัน และการวางแผนทางการเงินในการออม การลงทุนในอนาคต อันเนื่องมาจากผลกระทบจากการบังคับใช้ภาษีมรดก อย่างไรก็ตามงานทบทวนวรรณกรรมข้างต้น โดยเฉพาะงานวรรณกรรมในประเทศไทย ยังคงเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้มาจากข้อมูลทุติยภูมิ และยังไม่มีงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงผลกระทบของภาษีมรดกที่มีต่อการออมและการลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ จึงนำมาสู่แนวคิดในการต่อยอดเป็นการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาผลกระทบของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่มีการประกาศใช้ และจะมีการบังคับใช้ตามมาต่อพฤติกรรมการออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่อย่างไร จะมีการปรับเปลี่ยนการบริหารสินทรัพย์ในการออม การลงทุนอย่างไร รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม การลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่างๆ โดยจำแนกงานวรรณกรรมออกเป็นประเด็น ดังนี้

3.2.1 ทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ (Modern portfolio theory: MPT)

จากแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์เจ้าของรางวัลโนเบลและทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ (Modern portfolio theory: MPT) นั่นคือ Markowitz, 1952, อ้างถึงใน สุกิจ แจ่มจิตรตรง, 2553, น.10-11 กล่าวว่า ผู้ฝากรายใหญ่ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่เมื่อประกอบกันเป็นกลุ่มสินทรัพย์แล้วให้ผลตอบแทนสูงสุด เมื่อพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้และการกระจายความเสี่ยง โดย MPT เป็นรากฐานแนวคิดของ Capital asset pricing model (CAPM) ซึ่งอธิบายว่าผู้ฝากรายใหญ่ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมากเท่าที่ยอมรับได้เพื่อที่ผู้ฝากจะได้ผลตอบแทนที่สูงตามมา (High risk high return) Sharpe, 1964 อ้างถึงใน สุกิจ แจ่มจิตรตรง, 2553, น.11 โดยสมมติฐานของ CAPM มี 2 ประการ คือ 1) ตลาดการเงินเป็นตลาดประสิทธิภาพ (Efficient market) และ 2) นักลงทุนเป็นคนมีเหตุผล (Rational) ดังนั้นการจัดสรรกลุ่มสินทรัพย์บนพื้นฐานของ MPT และ CAPM ขึ้นจะอยู่กับ Risk-return tradeoff และ Degree of risk aversion เป็นสำคัญ นอกจากนี้ Markowitz (1952) แนะนำว่าผู้ฝากรายใหญ่ประเภทบุคคลธรรมดาควรดำเนินแผนการลงทุนในรูปแบบ Mean-variance โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนะนำให้เน้นการกระจายความเสี่ยงเป็นหลัก

และการศึกษาของ Sultana and Pardhasadhi (2012) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนบุคคล พบว่า ความเสี่ยง และ ผลตอบแทนที่คาดหวัง เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการลงทุน ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ Cooray (2003) และ Sharma and Gupta, 2011 อ้างถึงใน พนมพร อัครชยานันต์ และคณะ, น.571

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตลาดการเงินที่เกิดขึ้นจริง พบว่ายังมีข้อขัดแย้งในบางประเด็นของสมมติฐาน CAPM ซึ่งมีรากฐานมาจาก MPT เช่น Black (1986) กล่าวว่านักลงทุนบางคนในตลาดเป็นพวกไร้เหตุผล โดยทำการซื้อขายจากการเชื่อข่าวที่ไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ (Noise trading) และ De long, Shleifer, Summers and Waldmann (1990) พบว่า Noise traders มีผลกระทบต่อตลาดในเรื่องความเสี่ยงด้านราคาที่สามารถเบี่ยงเบนไปจากมูลค่าพื้นฐาน (Fundamental risk) นอกจากนั้น Farmer and Joshhi (2002) ชี้ให้เห็นว่าความเชื่อและแนวทางการซื้อขายของนักลงทุนที่หลากหลายจะนำไปสู่ความไม่ปกติซึ่งไม่สามารถหักล้างกันเองได้ แต่พฤติกรรมของนักลงทุนบางอย่าง เช่น พฤติกรรมแบบฝูงชน (Herding behavior) (Shleifer & Vishny, 1997) จะทำให้อคติเชิงจิตวิทยาทวีความหนักหน่วงยิ่งขึ้น ดังนั้นข้อจำกัดของสมมติฐานของการจัดสรรกลุ่มสินทรัพย์บนพื้นฐานของ MPT และ CAPM ถูกอธิบายเพิ่มเติมด้วยแนวคิดการเงินเชิงพฤติกรรม (Behavioral Finance) และปัจจัยข้อมูลทางสังคม (Demographic factors) ต่อไป โดยงานวิจัยเชิงทดลองของ Frijns, Koellen and Lehner (2008) ได้ทำการทดสอบตัวแบบ MPT ของ Markowitz และเพิ่มปัจจัยการเงินเชิงพฤติกรรม รวมถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านเพศชายและอายุ เพื่อทดสอบความสามารถในการอธิบายทางเลือกในการลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ (Portfolio choice) การศึกษานี้กำหนดให้ทางเลือกในการลงทุนเป็นไปตาม General Choice Theory Framework โดยกำหนดตัวแปรตามคือ ทางเลือกให้นักลงทุนสามทางเลือก ได้แก่ 1) สินทรัพย์ปราศจากความเสี่ยง เช่น การฝากเงิน ทางเลือก 2) และ 3) เป็นกลุ่มสินทรัพย์เสี่ยง ได้แก่ กองทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ และกองทุนที่มีความเสี่ยงสูง ตามลำดับ

ผลการศึกษาด้วยวิธี Multionmial Logit Model พบว่า การชดเชยระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน อัตราผลตอบแทนที่ปราศจากความเสี่ยง ระดับการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงของนักลงทุนซึ่งเป็นปัจจัยตามทฤษฎี MPT สามารถอธิบายการเลือกทางเลือกในการลงทุนได้อย่างมีนัยสำคัญมาก นอกจากนี้ ทัศนคติต่อสภาวะตลาด การประเมินความรู้ของตนเอง เพศ และ อายุ ก็สามารถอธิบาย Portfolio Choice ได้เช่นกัน โดยหากนักลงทุนมองว่าตลาดหุ้นเป็นขาขึ้น หรือมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองสูง ก็จะเลือกการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยง ส่วนเพศชายก็จะเลือกสินทรัพย์เสี่ยงสูงกว่าเพศหญิง ขณะที่นักลงทุนที่มีอายุมากก็จะลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงมาก

Rajruangrabin, J. (2008) ศึกษาปัจจัยอคติความมั่นใจในตนเองการลงทุนเดิมร่วมกับปัจจัยเพศ อายุ สถานภาพ ระดับรายได้ต่อเดือน อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อเงินเดือน การศึกษา

อาชีพ และระดับความกลัวความเสี่ยง โดยแบ่งทางเลือกการลงทุนเป็น 3 ทางเลือกเช่นกัน ได้แก่ 1) การฝากเงิน 2) กองทุนที่มีความเสี่ยง 3) กองทุนที่มีความเสี่ยงสูง นำมาพิจารณาความแตกต่างในการเลือกกลุ่มหลักทรัพย์ทั้งสาม ภายใต้สถานการณ์ 1) ลงทุนในกองทุนที่อยู่ในประเทศ/ต่างประเทศ 2) ผลตอบแทนล่าสุดของตลาดเป็นบวก/ลบ 3) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แตกต่างกัน 3 ระดับ

จากการศึกษาพบว่า นักลงทุนที่มีอคติความมั่นใจในตนเองสูงเกินไปจะมีแนวโน้มลงทุนในสินทรัพย์ที่เสี่ยงกว่า ส่วนผู้ที่มีลักษณะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงน้อย จะเลือกลงทุนในกองทุนความเสี่ยงต่ำมากกว่าการฝากเงิน และพบว่าแนวโน้มการลงทุนในประเทศซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่มีความคุ้นเคยในกลุ่มตัวอย่าง แต่ผู้ที่มีลักษณะเสาะหาความเสี่ยง และมีอคติความมั่นใจเกินขนาดจะทำการเลือกลงทุนสินทรัพย์เสี่ยงในต่างประเทศ และพบว่า นักลงทุนหลีกเลี่ยงการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงเมื่อผลตอบแทนล่าสุดออกมาเป็นลบ แต่กลับไม่มีปัจจัยใดสามารถอธิบายได้ภายใต้สถานการณ์ผลตอบแทนล่าสุดเป็นบวก ซึ่งอาจสรุปได้ว่า นักลงทุนไทยเกิดพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงผลขาดทุน (Loss Aversion) นอกจากนี้เมื่อกำหนดระดับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แตกต่างกัน หากดอกเบี้ยเงินฝากมีอัตราผลตอบแทนสูง นักลงทุนก็จะลดการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงลงไม่ว่าจะมีอคติความมั่นใจในตนเองระดับใดก็ตาม ส่วนปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ พบว่า หากอายุสูงขึ้น จะทำการลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงน้อยลง และนักลงทุนเพศชายจะมีแนวโน้มเลือกการลงทุนที่มีความไม่แน่นอนสูงกว่า นอกจากนี้นักลงทุนที่มีรายได้สูงจะลงทุนในสินทรัพย์ความเสี่ยงต่ำมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและปานกลาง ขณะที่ผู้ประกอบอาชีพรับราชการจะมีลักษณะอนุรักษ์นิยมกว่ากลุ่มอาชีพเอกชน

นอกจากนี้ ยังมีงานของ ดารินทร์ อิงควงศ์ (2553) ศึกษาผลของการลด การประกันเงินฝาก จาก พ.ร.บ.สถาบันคุ้มครองเงินฝาก ต่อการจัดสรรการลงทุนในสินทรัพย์ของผู้ฝาก โดยปัจจัยที่นำมาศึกษานั้น ยึดจากกรอบทฤษฎีการบริหารกลุ่มหลักทรัพย์สมัยใหม่ คือ ระดับการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง หรือระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง การเงินเชิงพฤติกรรม ได้แก่ อคติความมั่นใจในตนเองเกินขนาด พิจารณาร่วมกับปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับรายได้ต่อเดือน ร้อยละค่าใช้จ่ายต่อรายได้ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขา และอาชีพ ทั้งนี้จะเน้นศึกษาไปที่ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ไม่มุ่งเน้นการเงินเชิงพฤติกรรม เนื่องจากการศึกษางานในอดีต พบว่ามีเพียงอคติความมั่นใจในตนเองเกินขนาดเป็นส่วนใหญ่ที่มีผลต่อการลงทุน โดยพิจารณาประกอบกับความเชื่อมั่นในการของผู้ฝากที่รัฐบาลจะเข้าช่วยเหลือสถาบันการเงินที่ปิดกิจการ ภายใต้สถานการณ์การลดวงเงินประกันเงินฝากเหลือเพียง 1 ล้าน และสถานการณ์การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.25, 0.50 และ 1.00 ต่อปี

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังการลดการประกันเงินฝากเหลือ 1 ล้านบาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คาดว่าจะกระจายเงินฝากไว้ในหลายสถาบันการเงินเพื่อให้ได้รับการคุ้มครอง รองลงมาคาดว่าจะโยกเงินไปยังทรัพย์สินอื่น ซึ่งจากการวิเคราะห์ผล พบว่ากลุ่มตัวอย่างจะลดสัดส่วน

การฝากเงินและไปเพิ่มสัดส่วนในทรัพย์สินอื่น เช่น ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล หุ้น กองทุนรวม ประกัน และหุ้นกู้ แต่หากสถาบันการเงินปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝากขึ้นร้อยละ 1 ต่อปี ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มสัดส่วนการฝากเงินกับสถาบันการเงินขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า ระดับการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง อคติความเชื่อมั่นในตนเองเกินขนาด ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลจะเข้าแทรกแซงสถาบันการเงินไม่ให้ปิดกิจการ ล้วนมีนัยสำคัญทางสถิติต่อสัดส่วนการลงทุนด้วยการฝากเงินในสถาบันการเงิน

3.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม การลงทุน ในการบริหารกลุ่มสินทรัพย์

นอกจากระดับความยอมรับความเสี่ยงตามทฤษฎีการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ แนวคิดการเงินเชิงพฤติกรรม (Behavioral Finance) แล้ว กล่าวได้ว่ายังมีปัจจัยข้อมูลทางสังคม (Demographic factors) ที่มีบทบาทสำคัญต่อการออม การลงทุน ในการจัดสรรกลุ่มสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่ โดยจำแนกงานวิจัยและงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับกับปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการออม การลงทุน ตามปัจจัย ดังนี้

3.2.2.1 ปัจจัยด้านอายุ

จากผลการศึกษาของ Campbell, J. (2000) พบว่าผู้ฝากเงินที่มีอายุน้อยกว่ามีแนวโน้มในการลงทุนสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมากกว่า ในขณะที่ Constantinides, Donaldson and Mehra (2002) โต้แย้งว่าอายุที่เพิ่มขึ้นของนักลงทุนมีผลต่อการถือสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้น นอกจากนั้น Frijns, Koellen and Lehnert (2008) พบว่า อายุ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกสินทรัพย์ในการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) อธิบายว่าผู้ฝากรายใหญ่ที่มีอายุสูงขึ้น มีแนวโน้มแต่งงานมากขึ้น มีรายได้สูงขึ้น มีความต้องการหลีกเลี่ยงต่อการสูญเสียและกลัวความเสี่ยงมากขึ้น แต่ปัจจัยอายุ ไม่มีอิทธิพลต่อการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล โดยผู้ฝากรายใหญ่มีอายุมากเท่าไร จะยิ่งเลือกการฝากเงินกับสถาบันการเงินและเลือกลงทุนอื่นๆ เช่น ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจมากขึ้น ลดการลงทุนในกลุ่มกองทุนรวม ประกันชีวิต หุ้นกู้ และหุ้น

3.2.2.2 ปัจจัยด้านเพศ

จากการศึกษาของ Prince (1993) และ Odean (1999) พบหลักฐานบ่งชี้ว่า ผู้ชายมีความมั่นใจจนเกินขนาดในความสามารถทางการเงินและการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมากกว่าผู้หญิง สอดคล้องกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่พบว่าเพศชายจะมีความชื่นชอบต่อความเสี่ยง มีความกลัวต่อการสูญเสียต่ำกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับ สุรีรัตน์ ชัยวิรัตนะ (2555) กล่าวว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำมากกว่าเพศชาย ในขณะที่ Feng and Seasholes (2008) พบว่าในตลาดหุ้นของประเทศจีน นักลงทุนทั้งชายและหญิงมีพฤติกรรมการลงทุนที่ไม่แตกต่างกัน

3.2.2.3 ปัจจัยทางด้านสถานภาพ

จากผลการศึกษาของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) อธิบายว่าคนที่มีสถานภาพโสด จะจัดสรรการลงทุนในกองทุนรวม ประกันชีวิต หุ้นกู้ และหุ้น ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ค่อนข้างเสี่ยงมากกว่าคนที่สมรสแล้วและคนที่หย่าน้างหรือเป็นม่ายอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่ได้กลับตรงกันข้าม เมื่อพบว่าคนที่มีสถานภาพสมรสแล้วและคนหย่าร้างหรือเป็นม่ายกลับลงทุนใน ทองคำ อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มากกว่าคนที่มีสถานภาพโสด ทั้งที่เป็นสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมากกว่า เนื่องจากเป็นการลงทุนที่จำเป็นต้องใช้เงินเป็นจำนวนค่อนข้างมาก ทำให้คนโสดส่วนใหญ่เป็นคนอายุไม่มากและมีข้อจำกัดทางด้านเงินทุน

3.2.2.4 ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

จากการศึกษาของ ศศิธร ทิพย์ชำนาญ (2552) อ้างถึงใน สุธินี สหนันท์พร, 2555, น.5 พบว่า รายได้ที่แท้จริงต่อหัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการออมของครัวเรือน นอกจากนี้ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) อธิบายว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนมาก มีการจัดสรรลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้น และการลงทุนในทองคำ อสังหาริมทรัพย์ และในธุรกิจ น้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย โดยกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนมาก จะมีการจัดสรรสัดส่วนลงทุนในกองทุนรวม ประกันชีวิต และหุ้นกู้ สอดคล้องกับการวิจัยโครงการวิจัยผู้ลงทุนของ สง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา, 2554 อ้างถึงใน พนมพร อัครชยานันต์ และคณะ, 2557, น.570 ซึ่งพบว่า นักลงทุนทั่วไปมีการลงทุนในหุ้นและกองทุน เพิ่มขึ้นตามระดับรายได้

3.2.2.5 ปัจจัยด้านระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาก็มีผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนโดย ประภัสสร วารีศรี (2555) พบว่า นักลงทุนรายย่อยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมด้านวัตถุประ สงค์การลงทุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ มณีรัตน์ ศิริเลิศ (2556) พบว่า ข้าราชการที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีการพิจารณาปัจจัยภายในการตัดสินใจลงทุนในทองคำ ด้านเทคโนโลยี แตกต่างกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาระดับที่สูง จะมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีมากกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ในการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูล ราคาทองคำที่แจ้งผ่าน SMS ในโทรศัพท์มือถือ และการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายในเว็บไซด์ต่างๆ เกี่ยวกับการลงทุนทองคำ

3.2.2.6 ปัจจัยด้านสาขาที่จบการศึกษา

สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) กล่าวว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การตลาด บัญชี มีการแบ่งสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภท

พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม ประกันชีวิต หุ้นกู้ และหุ้น รวมถึงทองคำ อสังหาริมทรัย์ มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาจากสาขาอื่น

3.2.2.7 ปัจจัยด้านอาชีพ

สุรีรัตน์ ชัยวิรัตนะ (2555) ผู้ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และแม่บ้าน มีแนวโน้มที่จะถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำน้อยกว่าผู้ประกอบอาชีพข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ โดย พนมพร อัครชยานันต์ (2557) สรุปผลการศึกษาว่านักลงทุนที่มีอาชีพต่างกัน มีการลงทุนในตราสารทางการเงินตราสารทุน และตราสารทางการเงินอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักลงทุนที่มีอาชีพต่างกัน จะมีการลงทุนโดยพิจารณาปัจจัยทางด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการลงทุน ระดับยอมรับความเสี่ยงแตกต่างกันด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดข้างต้น ทำให้สามารถรวบรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออม การลงทุน และการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ของผู้ฝากรายใหญ่เพื่อนำมาสู่กรอบแนวความคิดงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีปัจจัยทั้งหมด คือ ปัจจัยข้อมูลทางสังคมหรือทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษาสูงสุด และอาชีพ/ตำแหน่งงานปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการพิจารณาตามแนวคิดของการบริหารกลุ่มสินทรัพย์สมัยใหม่ โดยมีระดับทัศคติการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้ารายใหญ่เป็นปัจจัยในการพิจารณา ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะไม่นำแนวคิดเชิงพฤติกรรมมาประกอบ เนื่องจากเห็นว่าจากงานวิจัยที่มีอยู่แล้วนั้น พบว่าแนวคิดเชิงพฤติกรรมที่มีผลส่วนใหญ่มีเพียงอคติการความมั่นใจในตนเองเกินขนาด ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าปัจจัยอคติภายความมั่นใจในตนเองนั้น มีความสัมพันธ์ในระดับสูงและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง จึงขอนำเพียงแต่ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้ารายใหญ่มาพิจารณาแทนระดับอคติความมั่นใจในตนเอง อนึ่ง ด้วยข้อจำกัดในการเข้าถึงลูกค้ารายใหญ่ ซึ่งปกติในการลงทุนมักจะมีการวัดระดับทัศนคติความเสี่ยงอยู่แล้ว จึงเห็นว่าลูกค้ารายใหญ่จะคุ้นเคยกับการตอบแบบสอบถามในการวัดระดับทัศคติความเสี่ยงเป็นอย่างดี เพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่มีประสิทธิภาพที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อไป ภายใต้สถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งผู้วิจัยจะใช้การวัดระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก เข้ามาเป็นปัจจัยร่วมในการศึกษาครั้งนี้ว่าหลังจากที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ลูกค้ารายใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดกในระดับใด และนำไปสู่การศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม การลงทุน ในการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ของพวกเขาภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อย่างไรบ้าง โดยใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิและนำไปสู่การวิเคราะห์เชิงปริมาณซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่สามารถอธิบายถึงลักษณะ

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ เพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลงานศึกษาของประเทศไทยในอดีตซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพียงการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิโดยใช้การพรรณนาเท่านั้น

บทที่ 4
วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม/การลงทุน เมื่อมี พ.ร.บ. ภาษีมรดก โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1 การออกแบบการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (QualitativeResearch) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาผลกระทบของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม/การลงทุน กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีการดำเนินการวิจัยดังนี้

4.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย และนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยประยุกต์มาจากการศึกษาของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ส่วนการทดลองที่อยู่ในแบบสอบถามได้ถูกแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ พฤติกรรมการออม/การลงทุนของกลุ่มตัวอย่างในปัจจุบัน และพฤติกรรมการออม/การลงทุนของกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์เสมือนว่ามีการใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดกแล้ว

2) ดำเนินการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้วทำการสอบถามจำนวน 73 ชุด โดยคำถามในส่วนที่ 1 ให้พนักงานผู้ดูแลลูกค้าเป็นผู้ระบุข้อมูลลักษณะทั่วไป และสัมภาษณ์ลูกค้าในส่วนที่ 2 และ 3

4.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ

2) ดำเนินการสัมภาษณ์ลูกค้ารายใหญ่จำนวน 5 คน และผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตละ 1 คน จำนวน 10 สำนักงานเขต รวมทั้งสิ้น 10 คน สัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face-

to-Face) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) โดยทำการสัมภาษณ์พร้อมกันกับการทำวิจัยเชิงปริมาณ

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ลูกค้าบมจ.ธนาคารกรุงไทย ที่มีสินทรัพย์ทางการเงินตั้งแต่ 100 ล้านบาท ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประชากร 291 คน จึงใช้เกณฑ์โดยกำหนดเป็นร้อยละของประชากรในการพิจารณาดังนี้ (ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543)

ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักร้อย ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 25%

ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักพัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 10%

ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักหมื่น ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 5%

ถ้าขนาดประชากรเป็นหลักแสน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 1%

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ = 291 *25% คน

= 72.75 คน

≈ 73 คน

โดยมีข้อสมมติว่า กลุ่มตัวอย่างมีบุตรไม่เกิน 2 คน รวมทั้งมีสินทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์และสินทรัพย์อื่น รวมกันแล้วมากกว่า 200 ล้านบาท ซึ่งอยู่ในข่ายที่ต้องเสียภาษีมรดก

4.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างจากลูกค้ารายใหญ่ จำนวน 5 คน และผู้ที่ดูแลลูกค้ากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน โดยเป็นตัวแทนของแต่ละสำนักงานเขตของธนาคารกรุงไทย ซึ่งภายในกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 10 สำนักงานเขต โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยเชิงปริมาณ

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินการวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอน การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

4.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสอบถามสร้างขึ้นจากแบบจำลอง ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

<u>ส่วนที่ 1</u> คำถามข้อมูลทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพ รายได้ส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด และอาชีพ คำถามมีลักษณะเป็นหลายคำตอบ (Multiple Choice Questions) โดยมีคำตอบหลายๆ ทางให้เลือกในแต่ละคำถาม และผู้ตอบต้องเลือกเพียงคำตอบเดียวที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณจะถูกแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy variable) ซึ่งมีรายละเอียดการแปลผลตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1

รายละเอียดการแปลผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถามที่	ชื่อตัวแปร (Name)	ความหมาย (Label)	การแบ่งกลุ่ม	ข้อสังเกต
1.	AGE	อายุ	แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ - น้อยกว่า 40 ปี - 41 – 50 ปี - 51 – 60 ปี - 60 ปีขึ้นไป	ให้ใส่เป็นตัวเลขแล้วนำมาแปลระดับช่วงอายุ
2.	DGEN	เพศ	แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ - ชาย - หญิง	เลือกได้คำตอบเดียว
3.	DS_S	สถานภาพ	แบ่งเป็น 2 กลุ่ม - โสด - สมรส	เลือกได้คำตอบเดียว

ตารางที่ 4.1

รายละเอียดการแปลผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

คำถามที่	ชื่อตัวแปร (Name)	ความหมาย (Label)	การแบ่งกลุ่ม	ข้อสังเกต
4.	DSAL	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - 100,000 - 399,999 บาท - 400,000 – 699,999 บาท - 700,000 -999,999 บาท - ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	เลือกได้คำตอบเดียว
5.	DEDU	ระดับการศึกษา	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - ต่ำกว่าปริญญาตรี - ปริญญาตรี/เทียบเท่า - ปริญญาโท - สูงกว่าปริญญาโท	เลือกได้คำตอบเดียว
6.	DFIE	สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - วิทยาศาสตร์/ วิศวกรรมศาสตร์/ เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์ - เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/ การเงิน/การตลาด/บัญชี - อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/ มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/ รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์ - อื่น ๆ...(โปรดระบุ)	เลือกได้คำตอบเดียว
7.	DJOB	อาชีพ	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - พนักงานบริษัทเอกชน - ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของ กิจการ - ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ - อื่น ๆ ..(โปรดระบุ)	เลือกได้คำตอบเดียว

หมายเหตุ. จากการศึกษาของผู้วิจัย

<u>ส่วนที่ 2</u> ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก (Degree of Knowledge information) มีรายละเอียดของแบบสอบถามดังนี้

DRKL_INH หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก (Degree of Knowledge in Inheritance taxes)

- การวัดระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

<u>ส่วนที่ 1</u> คำถามเป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยในส่วนแรก เป็นการให้กลุ่มตัวอย่างตอบระดับความรู้ความเข้าใจของตนเอง

<u>ส่วนที่ 2</u> เป็นคำถามจำนวน 13 ข้อ ให้เลือกตอบ ใช่ ไม่ใช่ หรือไม่ทราบ โดยแต่ละข้อให้น้ำหนักคะแนนเท่ากัน 1 คะแนน รวม 13 คะแนน

<u>ส่วนที่ 3</u> เป็นการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของสินทรัพย์แต่ละประเภทว่าสินทรัพย์ดังกล่าวอยู่ในฐานภาษีมรดกหรือไม่ จำนวน 8 ประเภท โดยชนิดของทรัพย์สิน อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้น หากตอบ ใช่ ในกลุ่มนี้ให้ข้อละ 1 คะแนน และชนิดของทรัพย์สิน ที่ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ทองคำ และเงินลงทุนในต่างประเทศในรูปแบบทรัสต์ หากตอบ ไม่ใช่ ในกลุ่มนี้ คิดเป็นข้อละ 1 คะแนน โดยวัดคะแนนดังนี้

หากตอบถูกตั้งแต่ 5 คะแนนขึ้นไป มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก คิดเป็น 1 คะแนน

หากคะแนนตั้งแต่ 0 – 4 คะแนน ไม่มีความรู้ความเข้าใจ คิดเป็น 0 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนในข้อนี้ ไปรวมกับคำถามในส่วนที่ 2 ซึ่งจะมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 14 คะแนน

กำหนดให้ความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น (Class Interval) เท่ากัน จากการคำนวณดังนี้

พิสัย = (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น ซึ่งแทนค่าได้เท่ากับ

= (14-0)/4

= 3.5

ตารางที่ 4.2

รายละเอียดการแปลผลข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

คำถามที่	ชื่อตัวแปร (Name)	ความหมาย (Label)	การแบ่งกลุ่ม	ข้อสังเกต
1.	DRKL_INH	ระดับความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย (0.00-3.50 คะแนน) - มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย (3.51-7.00 คะแนน) - มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (7.01 – 10.50 คะแนน) - มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก (10.51 – 14.00 คะแนน)	ระดับคะแนนรวมจากคำถามข้อ 2 และ 3 ในส่วนที่ 2 รวมกัน

หมายเหตุ. จากการศึกษาของผู้วิจัย

<u>ส่วนที่ 3</u> ข้อมูลระดับการยอมรับความเสี่ยง (Degree of risk aversion information)

เนื่องจากความเสี่ยงจากการลงทุนเป็นตัวแปรสำคัญซึ่งผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาควบคู่ไปกับผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ นอกจากระดับการยอมรับความเสี่ยงจะขึ้นอยู่กับตัวปัจจัยบุคคลแล้วนั้น อาจต้องพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ร่วมด้วย อย่างเช่น ผลจากการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่

แบบสอบถามในส่วนนี้ อ้างอิงค่าตามรายละเอียดการวัดระดับการยอมรับความเสี่ยง ตามแบบประเมินความเสี่ยงทางการลงทุนตามมาตรฐานในแบบสอบถามและการจัดระดับความเสี่ยงโดยสมาคมบริษัทจัดการลงทุน (AIMC) จำนวน 7 ข้อ ตามแบบสอบถามในภาคผนวก โดยจะเพิ่มการคิดคะแนนจากข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา มีรายละเอียดการคิดคะแนนแต่ละข้อโดยมีคะแนนตั้งแต่ 1-4 ตามระดับความเสี่ยงในแต่ละข้อ จากนั้นรวมผลคะแนน แล้วนำไปตีความเป็นระดับทัศนคติความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปประมวลผลต่อไป โดยมีตารางสรุปการแปลความ ดังนี้

ตารางที่ 4.3

การประเมินระดับความเสี่ยง

คำถามที่	ชื่อตัวแปร (Name)	ความหมาย (Label)	การแบ่งกลุ่ม	ข้อสังเกต
1.	RISK	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้	แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ - ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ (ต่ำกว่า 15 คะแนน) - ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ (15-21คะแนน) - ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูง (22-29 คะแนน) - ยอมรับความเสี่ยงได้สูง (30-36 คะแนน) - ยอมรับความเสี่ยงได้สูงมาก (ตั้งแต่ 37 คะแนน)	คิดจากคะแนนรวมทุกข้อในแบบสอบถามส่วนที่ 4 และเพิ่มเติมข้ออายุและระดับการศึกษา

หมายเหตุ. จากการคำนวณโดยผู้วิจัย

<u>ส่วนที่ 4</u> ข้อมูลการทดลองที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีรายละเอียดดังนี้

ในส่วนนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เผชิญกับสถานการณ์ทั้งหมด 2 บริบท นั่นคือ พฤติกรรมในการออม/การลงทุนก่อนการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือในสถานการณ์ปัจจุบัน และพฤติกรรมการออม/การลงทุนหลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยที่กลุ่มตัวอย่างจะต้องจัดสรรเงินทุนจำนวนร้อยละ 100 ไปในประเภทการออมและการลงทุนทั้ง 9 ประเภท ทั้งก่อนและหลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ตามทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุน (Choice theory) และแบบจำลอง Proportional logit model มีทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่

4.1 การนิยามถึงปัญหาการคัดสรรทางเลือก (Definition of the choice problem)

4.2 การประเมินคุณลักษณะของทางเลือกแต่ละประเภท (Evaluation of attributes of alternatives) และกลุ่มทางเลือกการลงทุนที่มี (Generation of alternatives)

4.3 การคัดเลือกกลุ่มสินทรัพย์ (Choices)

4.4 การดำเนินการลงทุน (Implementation)

โดยเป็นขั้นตอนสุดท้าย ลูกค้ารายใหญ่จะดำเนินการลงทุนในส่วนผสมของกลุ่มสินทรัพย์ที่เลือกตามขั้นตอนที่ 3 ซึ่งพวกเขาคิดว่าดีที่สุดสำหรับตัวเองในแง่ของอรรถประโยชน์ภายใต้สถานการณ์และข้อจำกัดต่างๆ ของลูกค้าแต่ละราย

จากกระบวนการ Discrete choice framework จะเห็นได้ว่านักลงทุนหรือลูกค้ารายใหญ่ได้ไตร่ตรองถึงความเชื่อมโยงและอรรถประโยชน์สูงสุดที่จะได้รับจากคุณลักษณะต่างๆ ของตัวแปรอิสระเฉพาะตัวของพวกเขา นอกจากนี้ การศึกษานี้ได้กำหนดกรอบคุณลักษณะของตัวแปรอิสระที่สนใจศึกษาไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่หนึ่งปัจจัยการเงินดั้งเดิม (Traditional factors) ประเด็นที่สองปัจจัยระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก และประเด็นที่สามกลุ่มปัจจัยข้อมูลทางสังคม โดยลูกค้ารายใหญ่ไม่สามารถได้รับ Leverage หรือไม่สามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่นใดได้

ก่อนประเมินคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเลือกลงทุนจำเป็นจะต้องนิยามอรรถประโยชน์ของลูกค้ารายใหญ่ i ที่ลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ j ประเภท (สินทรัพย์ไร้ความเสี่ยงหรือสินทรัพย์มีความเสี่ยง) U_{ji} เป็นลำดับแรก เพื่ออธิบายถึงระดับความพึงพอใจสำหรับโอกาสการลงทุนที่แตกต่างกัน ภายใต้คุณลักษณะหลากหลายที่เกี่ยวข้องและข้อจำกัดต่างๆ โดยอรรถประโยชน์ U_{ji} เป็นองค์ประกอบของ System component (V_{ji}) และ Random error component (εji) สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$U_{ji} = V_{ji} + \varepsilon_{ji} \quad (4.1)$$

ขณะที่ System component (V_{ji}) เป็นฟังก์ชั่นคุณลักษณะของตัวแปรอิสระ K ประเภท $X_{ji} = (X_{ji}, 1, \ldots\ldots\ldots, X_{ji}, k)$ และน้ำหนักที่ลูกค้ารายใหญ่ i ให้กับแต่ละคุณลักษณะ $\beta = (\beta_1, \ldots\ldots, \beta_k)$ ดังนั้น Vji สามารถเขียนได้เป็น

$$V_{ji} = X_{ji} \beta \quad (4.2)$$

เมื่อแทนสมการ (4.2) ในสมการ (4.1) จะได้อรรถประโยชน์ในพจน์ของคุณลักษณะ K ประเภท (X_{ji}) และน้ำหนักที่ให้ในแต่ละคุณลักษณะ (β) ดังนี้

$$U_{ji} = X_{ji} \beta + \varepsilon_{ji} \quad (4.3)$$

จากสมการ 4.3 ทำให้เข้าใจว่าอรรถประโยชน์จากการลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ j ประเภท ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ K ประเภท (Xji) และน้ำหนักที่ให้ในแต่ละคุณลักษณะ (β) มากไปกว่านั้น จากสมมติฐานที่ลูกค้ารายใหญ่ได้รับอรรถประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ความน่าจะเป็นที่ผู้ฝาก i จะเลือกกลุ่มสินทรัพย์ j โดยที่ไม่เลือกกลุ่มสินทรัพย์อื่น m จะเป็น

$$Pi(j) = \text{สำหรับทุก ๆ } m \neq j \quad (4.4)$$

หากกำหนดให้แต่ละกลุ่มสินทรัพย์เป็นการลงทุนแบบสัดส่วน (Proportional investment) จะส่งผลให้ฟังก์ชั่นของอรรถประโยชน์ที่คาดหวัง (Expected utility) ของการลงทุนในสินทรัพย์เปลี่ยนรูปแบบเป็นฟังก์ชัน Yji Rajruangrabin (2008) ดังสมการ (4.5)

$$Y_{ji} = g(U_{ji}) = g(X_{ji}\beta + \varepsilon_{ji}) \quad (4.5)$$

โดยที่ Yji คือ การลงทุนแบบเป็นสัดส่วนตามแต่ละประเภทสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่ รวมทั้งสมมติว่าฟังก์ชั่น g เป็น Logistics distribution function เนื่องจากการจัดแบ่งสัดส่วนการเลือกในสินทรัพย์แต่ละประเภทมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดังนั้น

$$ln\left(\frac{Yji}{1-Yji}\right) = X_{ji}\beta + \varepsilon_{ji} \quad (4.6)$$

เมื่อลูกค้ารายใหญ่ดำเนินการลงทุน พวกเขาจะพิจารณาถึงคุณลักษณะของตัวแปรอิสระต่างๆ (X_{ji}) แต่อย่างไรก็ตาม ความสนใจหรือน้ำหนักที่ให้กับแต่ละคุณลักษณะนั้นจะไม่เท่ากัน เนื่องจากพวกเขาจัดสรรเงินลงทุนในแต่ละสินทรัพย์ไม่เท่ากัน ดังนั้นการให้น้ำหนักการลงทุนในแต่ละสินทรัพย์ว่ามากหรือน้อยสามารถพิจารณาจากค่า β

ในแต่ละสถานการณ์กลุ่มตัวอย่างสามารถกระจายการออม/การลงทุน อย่างน้อย 1 ใน 9 ประเภท ดังที่กล่าวไปแล้วนั้น อย่างไรก็ตามหากใส่ไม่ถึงร้อยละ 100 ผู้วิจัยจะอนุมานว่าผู้ตอบต้องการนำสัดส่วนของทุนทรัพย์ที่เหลือไปออม/ลงทุนในรูปแบบอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์เชิงเศรษฐมิติตามแบบจำลอง Porportion logit model เพื่อบ่งชี้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม จากแบบจำลอง ดังนี้

แบบจำลองได้มีการขยายจากสมการ (4.6) เพื่ออธิบายถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการออมเงิน/การลงทุน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้ดังนี้

$$ln\left(\frac{Yji}{1-Yji}\right) = \alpha_{ji} + \beta_{1ji}AGE + \beta_{2ji}DGEN + \beta_{3ji}DS_S + \beta_{4ji}DS_M + B_{5ji}DSAL + \beta_{6ji}DEDU + \beta_{7ji}DFIE + \beta_{8ji}DJOB_P + \beta_{8ji}DJOB_E + \beta_{9ji}DRKL_INH + \beta_{10ji}DPREPARE + \beta_{9ji}DRISK + \beta_{11ji}DM + \varepsilon_{ji} \quad (4.7)$$

เมื่อ $ln(\frac{Yji}{1-Yji})$ หมายถึง สัดส่วนการจัดสรรรูปแบบการออม/การลงทุนในสินทรัพย์ทั้ง 9 ประเภท โดยแบ่งเป็นการออมหรือการลงทุนในทรัพย์สินที่อยู่ในฐานมรดก ได้แก่ การฝากเงินกับสถาบันการเงิน การเลือกลงทุนพันธบัตรรัฐบาล การลงทุนผ่านกองทุนรวม การเลือกลงทุนในหุ้นกู้ การลงทุนในหุ้น และการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ส่วนการลงทุนในทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในฐานมรดกนั้น ได้แก่ การลงทุนในประกันชีวิต การลงทุนในทองคำ และการออม/การลงทุนในรูปแบบอื่นๆ

ซึ่ง i = 1,.....,n เป็นจำนวนรายผู้ที่ตอบแบบสอบถามตั้งแต่รายที่ 1 ถึงรายที่ n และ j = 1,.....,9 เป็นทางเลือกสินทรัพย์ 9 ประเภท

α_{ji} หมายถึง พจน์ของค่าคงที่ (Constant term)

ε_{ji} หมายถึง พจน์ของค่าความคลาดเคลื่อน (Error term)

ข้อมูลทางสังคม (Demographic information) มีรายละเอียดดังนี้

AGE หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่าง

DGEN หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DS_S หมายถึง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DSAL หมายถึง รายได้ส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DFIE หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DJOB หมายถึง อาชีพ (Dummy variable)

ข้อมูลความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก (Degree of Knowledge information) มีรายละเอียดดังนี้

DRKL_INH หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก (Degree of Knowledge in Inheritance taxes)

ข้อมูลการเตรียมความพร้อมหรือปรับตัวต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

DPREPARE หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ข้อมูลระดับทัศนคติความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในการลงทุน

DRISK หมายถึง ระดับทัศนคติความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในการลงทุน

ข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อ D หมายถึง ตัวแปรหุ่น “D” (Dummy variable)

โดยที่ D = 0 หมายถึง สถานการณ์ก่อนมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

D = 1 หมายถึง สถานการณ์หลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ต้องมีการจัดเรียงข้อมูลแบบ Panel data รวมทั้งสร้างตัวแปรหุ่น “D” เพิ่มขึ้นมาเพื่อสะท้อนผลกระทบของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่มีต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุน ต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยลูกค้ารายใหญ่จำเป็นต้องระบุรูปแบบการออมและการลงทุนในแต่ละสถานการณ์ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงลูกค้ารายใหญ่ต้องทำการประเมินและปรับทางเลือกของการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ให้เหมาะสมกับอรรถประโยชน์ของพวกเขามากที่สุด ทำให้ส่วนการทดสอบนี้สามารถสะท้อนตัวแปรที่เปรียบเสมือนแก่นของงานวิจัยนี้ได้ คือ ตัวแปรหุ่น “D” ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาภายหลังการจัดเรียงข้อมูลแบบ Panel data เพื่อสะท้อนการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ที่เปลี่ยนไปของลูกค้ารายใหญ่คนเดิม ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าเมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะมีอิทธิพลต่อการบริหารสินทรัพย์หรือไม่อย่างไร โดยสถานการณ์ทั้ง 2 รูปแบบจะช่วยเปิดเผยสัดส่วนการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่แต่ละรายในแต่ละประเภทการออมและการลงทุน

สำหรับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) ด้วยการส่งแบบสอบถามให้พนักงานผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทำการติดต่อขอสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

4.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ใช้กับการสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อคำถามต่างๆ ที่ต้องการเก็บข้อมูลไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว โดยจัดพิมพ์ไว้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ใช้ประกอบการซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกๆ คนด้วยข้อคำถามชุดเดียวกันตามที่ได้กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ทำหน้าที่จดบันทึกคำตอบทั้งหมดของผู้ถูกสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเพื่อนำไปสรุปเป็นผลการวิจัยต่อไป โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีประเด็นศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ความวิตกกังวลต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก การเตรียมการในการที่จะมีการใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม/การลงทุน ของกลุ่มตัวอย่างลูกค้ารายใหญ่ โดยมีคำถามจำนวน 5 ข้อ

4.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.4.1 การทดสอบเครื่องมือเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ Rovinelli and Hambleton, 1978 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์, 2546 โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้

+ 1 เมื่อเห็นว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

- 1 เมื่อแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาตามที่ระบุไว้

หลังจากนั้นก็นำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อดำเนินการในขั้นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (try-out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นรายข้อ (Item Analysis) โดยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้สูตร Pearson's Product Moment Correlation Coeffcient และหาความเชื่อมั่นรวม โดยใช้วิธีการของ Cronbach (ศรีรัฐ โกวงศ์, 2554, น.85)

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

4.4.2 การทดสอบเครื่องมือเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยนำไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึงความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

4.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 73 ชุด ถึงผู้ดูแลกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสาขาด้วยตนเอง และในกรณีที่ไม่สามารถนำแบบสอบถามไปให้ด้วยตนเองได้นั้นจะนำแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ พร้อมขอความร่วมมือติดต่อสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างแทนผู้วิจัย

1.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการนัดหมายลูกค้ารายใหญ่ที่สะดวกให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์ตามนัดหมาย

2.2 การสัมภาษณ์พนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทำโดยผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้วางแผนทางการเงินที่ดูแลลูกค้ากลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน ล่วงหน้า 3 วันก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 1 – 2 ชั่วโมงต่อ 1 คน ด้วยตัวเอง

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วางกรอบวิธีการศึกษา เรื่องการศึกษาผลกระทบของ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม/การลงทุนของประชากร กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลักษณะคำถามแบบ Multiple Choice Questions, Open-Ended Response Question และ Close-Ended Response Question และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 สหสัมพันธ์ (Correlation) ของกลุ่มตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว

(Univariate analysis) และส่วนที่ 2 แบบจำลอง Proportional logit model และค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

<u>ส่วนที่ 1</u> สหสัมพันธ์ (Correlation) ของกลุ่มตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis)

1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันไคสแควร์ (Pearson Chi-Square) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงกลุ่มหรือตัวแปรเชิงคุณภาพ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{r} \sum_{j=1}^{c} \frac{\left(\left|O_{ij} - E_{ij}\right| - 0.5\right)^2}{E_{ij}}$$

โดยที่

O_{ij} = จำนวนหรือความถี่ของข้อมูลที่มีลักษณะที่ i ของตัวแปรที่หนึ่ง และมีลักษณะที่ j ของตัวแปรที่สอง

r = จำนวนลักษณะของตัวแปรที่หนึ่ง

c = จำนวนลักษณะของตัวแปรที่สอง

E_{ij} = ความถี่หรือจำนวนที่คาดไว้ของลักษณะที่ i ของตัวแปรที่หนึ่ง และลักษณะที่ j ของตัวแปรที่สอง

<u>ส่วนที่ 2</u> แบบจำลอง Proportional logit model และค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect)

เทคนิคทางเศรษฐมิติที่สามารถประมาณค่าความสัมพันธ์ตามแบบจำลอง Proportional logit model ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุดกับเป้าหมายของงานวิจัยนี้ ซึ่งมีการแบ่งสถานการณ์ออกเป็นสองส่วน ด้วยวิธีการ ดังนี้

การวิเคราะห์ด้วย Seemingly unrelated regression model (SUR)

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR สามารถประมาณค่าแบบจำลอง Proportional logit model พร้อมๆ กันได้หลายสมการ นอกจากนั้นข้อมูลยังมีการจัดเรียงแบบ Pooled data หรือ Panel data ด้วย จุดมุ่งหมายของการประมาณการด้วยเทคนิคนี้คือ การเข้าใจถึงการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่ลักษณะภาพรวมระหว่างกลุ่มข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างภายใต้บริบทก่อนสถานการณ์การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือกลุ่มตัวแปรหุ่น “D” มีค่าเท่ากับ

0 และกลุ่มข้อมูลภายใต้บริบทหลังสถานการณ์การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดกหรือกลุ่มตัวแปรหุ่น “D” มีค่าเท่ากับ 1

หนังสือคู่มือโปรแกรม Stata 10 (2007) อธิบายว่าเทคนิค SUR เป็นชุดของระบบสมการ Linear ที่ประมาณค่าผ่าน Iterative feasible generalized least squares (Iterative FGLS) หรือเหมือนกับการประมาณค่าแบบ Maximum likehood estimation และ Error term มีลักษณะ Multivariate normal disturbances แบบจำลองของ SUR ในการศึกษานี้สามารถแสดงได้ด้วยระบบสมการ ดังต่อไปนี้

$$
\begin{aligned}
Y_{i1} &= f_1(x_i , \beta) + u_1 \\
Y_{i2} &= f_2(x_i , \beta) + u_2 \\
Y_{i3} &= f_3(x_i , \beta) + u_3 \\
&:=: \\
Y_{i9} &= f_9(x_i , \beta) + u_9 \qquad (4.8)
\end{aligned}
$$

บทที่ 5
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ **ส่วนแรก** เป็นการวิเคราะห์ผลข้อมูล ร้อยละ เชิงพรรณนา **ส่วนที่สอง** เป็นส่วนของการศึกษาสหสัมพันธ์ (Correlation) ของกลุ่มตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) และ**ส่วนที่สาม** เป็นการศึกษาจากแบบจำลอง Proportional logit model โดยมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

5.1.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด และอาชีพ โดยนำเสนอในรูปแบบการแจกแจงจำนวนความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลในตารางดังนี้

ตารางที่ 5.1

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
น้อยกว่า 40 ปี	2	2.7
41-50 ปี	11	15.1
51-60 ปี	37	50.7
60 ปีขึ้นไป	23	31.5
รวม	73	100.0

ตารางที่ 5.1

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	57	78.08
หญิง	16	21.92
รวม	73	100.0
สถานภาพ		
โสด	6	8.2
สมรส	67	91.8
รวม	73	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
100,000 บาท - 399,999 บาท	22	30.1
400,000 บาท - 699,999 บาท	20	27.4
700,000 บาท - 999,999 บาท	20	27.4
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท	11	15.1
รวม	73	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	20.5
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	17	23.3
ปริญญาโท	40	54.8
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.4
รวม	73	100.0

ตารางที่ 5.1

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด		
วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	5	6.8
เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงิน/การตลาด/บัญชี	60	82.2
อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์	7	9.6
วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	5	6.8
เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงิน/การตลาด/บัญชี	60	82.2
อื่น ๆ	1	1.4
รวม	73	100.0
อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน	7	9.6
ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	61	83.6
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	5	6.8
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 เป็นเพศชาย จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 มีสถานภาพสมรส จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 100,000 บาท - 399,999 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด คือ เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/

การเงิน/การตลาด/บัญชี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 และมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6

5.1.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

การวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยนำเสนอในรูปแบบการแจกแจงจำนวนความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลในตารางดังนี้

ตารางที่ 5.2

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ทราบเลย	5	6.8
น้อย	23	1.5
ปานกลาง	45	61.6
มาก	0	0.00
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5.2 เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของตนเองของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อยู่ในระดับน้อย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดกเลย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

ตารางที่ 5.3

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

คำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1) ร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดก ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวาระที่ 3 เรียบร้อยแล้วเมื่อ 22 พฤษภาคม 2558 และมีผลบังคับใช้หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา 180 วัน	41 (56.2)	17 (23.3)	5 (20.5)
2) พ.ร.บ.ภาษีมรดก จัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 5% สำหรับบุพการีและผู้สืบสันดาน	61 (83.6)	6 (8.2)	6 (8.2)
3) พ.ร.บ.ภาษีมรดก จัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 10% สำหรับผู้ที่ไม่ใช่บุพการีและผู้สืบสันดาน	46 (63.0)	6 (8.2)	21 (28.8)
4) ภาษีการรับมรดก หากผู้รับเป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท	15 (20.5)	31 (42.5)	27 (37.0)
5) ภาษีการรับมรดก หากไม่ใช่ทายาท หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 10% ของส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท	15 (20.5)	24 (32.9)	34 (46.6)
6) ไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่เจ้ามรดกเสียชีวิตก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ	37 (50.7)	6 (8.2)	30 (41.1)
7) ไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับ จากเจ้ามรดก	42 (57.5)	6 (8.2)	25 (34.2)

ตารางที่ 5.3

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก (ต่อ)

คำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
8) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดกเมื่อเจ้ามรดกเสียชีวิต ได้แก่ บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และผู้ที่มิได้อยู่ในประเทศไทย แต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย	42 (57.5)	6 (8.2)	25 (34.2)
9) ยกเว้นการเสียภาษีการรับมรดกให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับมรดก ได้แก่ บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่าประสงค์ให้ใช้มรดกนั้น เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์โดยให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง	50 (68.5)	6 (8.2)	17 (23.3)
10) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดก ต้องยื่นแบบภายใน 150 วัน นับแต่วันที่ได้รับมรดก	42 (57.5)	6 (8.2)	25 (34.2)
11) ภาษีการให้ระหว่างบุพการีกับผู้สืบสันดาน หรือระหว่างคู่สมรสเป็นจำนวนเกิน 20 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5%	42 (57.5)	6 (8.2)	25 (34.2)

ตารางที่ 5.3

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก (ต่อ)

คำถามวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
12) ภาษีการให้ผู้ที่ไม่ใช่ทายาทเป็นจำนวนเกิน 10 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5%	22 (30.1)	51 (69.9)	- -
13) การให้ทรัพย์สินจากการอุปการะหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นจำนวนมากกว่า 10 ล้านบาท ตลอดปีภาษี เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน	27 (37.0)	46 (63.0)	- -

หมายเหตุ. จากการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง

คำตอบที่ถูกต้องของทุกคำถาม คือ ใช่ คิดเป็นข้อละ 1 คะแนน

ขณะทำการสำรวจยังคงเป็นเพียงร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือก่อนที่จะมีการออกประกาศพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ. 2558 และ พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2558 ว่าด้วยภาษีการรับให้ ในราชกิจจานุเบกษา

จากตารางที่ 5.3 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จากคำถามแต่ละข้อ ดังนี้ 1) ทราบว่าผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวาระที่ 3 เรียบร้อยแล้ว เมื่อ 22 พฤษภาคม 2558 และมีผลบังคับใช้หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา 180 วัน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 2) ทราบว่าพ.ร.บ.ภาษีมรดกจัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 5% สำหรับบุพการีและผู้สืบสันดาน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 พ.ร.บ.ภาษีมรดก จัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 10% สำหรับผู้ที่ไม่ใช่บุพการีและผู้สืบสันดาน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 3) ทราบว่าไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่เจ้ามรดกเสียชีวิตก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 4) ทราบว่าภาษีการรับมรดก หากผู้รับเป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน จำนวน

15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 5) ทราบว่าภาษีการรับมรดก หากผู้รับไม่ใช่ทายาท หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 10% ของส่วนที่เกิน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 6) ทราบว่าไม่บังคับใช้แก่มรดกที่เจ้ามรดกเสียชีวิตก่อนวันร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จำนวน 37 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.7 7) ทราบว่าไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับจากเจ้ามรดก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 8) ทราบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดกเมื่อเจ้ามรดกเสียชีวิต ได้แก่ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และผู้ที่มิได้อยู่ในประเทศไทยแต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.5 9) ทราบว่ายกเว้นการเสียภาษีการรับมรดกให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับมรดก ได้แก่ บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่าประสงค์ให้ใช้มรดกนั้น เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์โดยให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 68.5 10) ทราบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดก ต้องยื่นแบบภายใน 150 วัน นับแต่วันที่ได้รับมรดก จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 11) ทราบว่าภาษีการให้ระหว่างบุพการีกับผู้สืบสันดาน หรือระหว่างคู่สมรสเป็นจำนวนเกิน 20 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5% จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 12) ทราบว่าภาษีการให้ผู้ที่ไม่ใช่ทายาท เป็นจำนวนเกิน 10 ล้านบาท และเสียภาษีในอัตรา 5% คิดเป็นร้อยละ 30.1 และ 13) การให้ทรัพย์สินจากการอุปการะหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนมธรรมเนียมประเพณีเป็นจำนวนมากกว่า 10 ล้านบาท ตลอดปีภาษี เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 37

ทั้งนี้คะแนนในส่วนนี้ ให้น้ำหนักข้อละ 1 คะแนน รวมเป็น 13 คะแนน

ตารางที่ 5.4

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทรัพย์สินที่ต้องเสียและไม่เสียภาษีมรดก หรืออยู่ในฐานภาษีมรดก

ชนิดของทรัพย์สิน	อยู่ในฐานภาษีมรดก	ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก	ไม่ทราบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
เงินฝากกับสถาบันการเงิน	70 (95.9)	1 (1.4)	2 (2.7)
พันธบัตรรัฐบาล	70 (95.9)	1 (1.4)	2 (2.7)

ตารางที่ 5.4

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทรัพย์สินที่ต้องเสียและไม่เสียภาษีมรดก หรืออยู่ในฐานภาษี มรดก (ต่อ)

ชนิดของทรัพย์สิน	อยู่ในฐานภาษีมรดก	ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก	ไม่ทราบ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
กองทุนรวม	67 (91.8)	1 (1.4)	5 (6.8)
หุ้นกู้	67 (91.8)	1 (1.4)	5 (6.8)
หุ้น	- -	68 (93.2)	5 (6.8)
อสังหาริมทรัพย์	- -	68 (93.2)	5 (6.8)
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	40 (54.8)	28 (38.4)	5 (6.8)
ทองคำ	43 (58.9)	28 (38.4)	2 (2.7)
เงินลงทุนในต่างประเทศในรูปแบบทรัสต์	22 (30.1)	5 (6.8)	46 (63.0)

หมายเหตุ. จากการตอบคำถามของกลุ่มตัวอย่าง

จากตารางที่ 5.4 เป็นการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเพื่อทดสอบระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในส่วนของฐานภาษี การให้คะแนนตามส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยอยู่ในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นการวัดระดับความรู้ความเข้าใจของสินทรัพย์แต่ละประเภทว่าสินทรัพย์ดังกล่าวอยู่ในฐานภาษีมรดกหรือไม่ (บทที่ 4, หน้า 27)

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่า ชนิดของทรัพย์สิน อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 95.9 พันธบัตรรัฐบาล จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 95.9 กองทุนรวม จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 หุ้นกู้ จำนวน 67 คน คิดเป็น ร้อยละ

91.8 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 ทองคำ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ หุ้น จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 และอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 และไม่ทราบในเรื่อง เงินลงทุนในต่างประเทศในรูปแบบทรัสต์ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0

ตารางที่ 5.5

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของทรัพย์สิน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของทรัพย์สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีความรู้ความเข้าใจ (1-4 คะแนน)	6	8.2
มีความรู้ความเข้าใจ (5-8 คะแนน)	67	91.8
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการศึกษาต่อเนื่องจากตารางที่ 5.4 ซึ่งคิดจาก 8 ประเภทสินทรัพย์ คิดเป็นคะแนนรวม 8 คะแนน

จากตารางที่ 5.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจชนิดของทรัพย์สินทรัพย์สินที่ต้องเสียและไม่เสียภาษีมรดก หรืออยู่ในฐานภาษีมรดก จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 91.8 5 และไม่มีความรู้ความเข้าใจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2

สรุปได้ว่าในส่วนของการวัดระดับความรู้ความเข้าใจในส่วนของฐานสินทรัพย์ภาษีมรดก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามแต่ละชนิดของสินทรัพย์

ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชนิดของทรัพย์สินในส่วนนี้ถือเป็น 1 คะแนน หากกลุ่มตัวอย่างไม่มีความรู้ความเข้าใจ เท่ากับ 0 คะแนน และหากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจ เท่ากับ 1 คะแนน ซึ่งนำไปรวมกับผลคะแนนจากตารางที่ 3 โดยจะได้ผลการวัดระดับภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดกต่อไป ดังแสดงในตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของระดับภาพรวมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย (0.00 – 3.50)	18	24.7
มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย (3.51 – 7.00)	13	17.8
มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง (7.01 – 10.50)	42	57.5
มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก (10.51 – 14.00)	-	-
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. ผลรวมคะแนนจากตารางที่ 5.3 (13 คะแนน) และตารางที่ 5.5 (1 คะแนน)

จากตารางที่ 5.6 ซึ่งเป็นผลรวมคะแนนจากตารางที่ 5.3 และตารางที่ 5.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ในภาพรวมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมา ไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย (0.00 – 3.50) จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย (3.51 – 7.00) จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และไม่มีผู้ใดมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับมาก (10.51 - 14.00)

5.1.3 ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบเมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบเมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยนำเสนอในรูปแบบการแจกแจงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลในตารางดังนี้

ตารางที่ 5.7

แสดงค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการออมและการลงทุนในทรัพย์สินก่อนและหลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ชนิดของทรัพย์สิน	สัดส่วนการออมและการลงทุน (ร้อยละ)		
	(ก่อนมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก)	(หลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก)	การเปลี่ยนแปลง
เงินฝากกับสถาบันการเงิน	24	19	- 5
พันธบัตรรัฐบาล	9	10	1
กองทุนรวม	10	7	-3
หุ้นกู้	4	2	-2
หุ้น	2	3	1
อสังหาริมทรัพย์	37	31	-6
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	9	17	8
ทองคำ	4	9	5
อื่นๆ	1	2	1

หมายเหตุ. จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก่อนมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีสัดส่วนการลงทุนในทรัพย์สิน ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมา เงินฝากกับสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 24 และมีสัดส่วนการลงทุนในทรัพย์สินน้อยที่สุด คือ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1 และหลังมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีสัดส่วนการลงทุนในทรัพย์สิน ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมา เงินฝากกับสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 19 และมีสัดส่วนการลงทุนในทรัพย์สินน้อยที่สุด คือ อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2 โดยมีผลการเปลี่ยนแปลงในการออม ลงทุน ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 8 รองลงมา คือ ทองคำ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และ พบว่า พันธบัตรรัฐบาล หุ้น และอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเท่ากัน คือ ร้อยละ 1 ส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีผลลดลง ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ ลดลงร้อยละ 6 รองลงมา คือ เงินฝากกับสถาบันการเงิน ลดลงร้อยละ 5 และกองทุนรวม หุ้นกู้ ลดลงร้อยละ 3 และร้อยละ 2 ตามลำดับ ซึ่งจากผลของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการออม การลงทุน โดยในส่วนของการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นการมองจากภาพรวมนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการออม การลงทุน ในสัดส่วนของ

สินทรัพย์ซึ่งอยู่นอกฐานภาษี ได้แก่ ประกันชีวิต และทองคำ มากขึ้น และลดสัดส่วนการออม การลงทุน ในสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษี ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ และเงินฝากกับสถาบันการเงิน เพื่อเป็นการเตรียมการป้องกันหรือลดผลกระทบจากการที่จะต้องเสียภาษีมรดก ตาม พ.ร.บ.ภาษีมรดก อย่างไรก็ตาม ผลจากส่วนนี้ยังไม่สามารถบอกได้อย่างชัดเจนถึงสาเหตุจากปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาในส่วนต่อไป

ตารางที่ 5.8

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเตรียมความพร้อมหลังประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

การเตรียมความพร้อมหลังประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท	16	21.9
ทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท	14	19.2
ทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท	19	26.0
นำเงินไปลงทุนในต่างประเทศโดยจัดตั้งกองทรัสต์	14	19.2
อื่นๆ	10	13.7
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 5.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเตรียมความพร้อมหลังประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมา ออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 ทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท และนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศโดยจัดตั้งกองทรัสต์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 เท่ากัน และอื่นๆ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7

จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัย มีความเห็นว่า การที่กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท นั้น สอดคล้องกับรูปแบบของการออม การลงทุนของกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 5.7 ซึ่งมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ในสัดส่วนที่มากที่สุดเป็นอันดับแรก ประกอบกับอสังหาริมทรัพย์เป็นสินทรัพย์ที่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือกรรมสิทธิ์นั้นค่อนข้างชัดเจนที่สุด สามารถตรวจสอบได้ง่าย จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก เป็นลำดับแรก ลำดับต่อมากลุ่มตัวอย่างจะทำการออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท ซึ่งการเตรียมความพร้อมในรูปแบบนี้ ไม่ต้องกังวลในส่วนของการที่จะต้องเสียภาษีการให้และภาษี

มรดก เนื่องจากไม่มีการถ่ายโอนผู้รับผลประโยชน์แต่อย่างใด อันดับต่อมาได้แก่ การทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท

5.1.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) ได้แก่ ประสบการณ์การลงทุนในหลักทรัพย์ ระยะเวลาที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุน รายได้จากเงินลงทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุน การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง การลงทุนโดยเน้นความปลอดภัยของเงินลงทุน และยอมรับผลขาดทุนจากการลงทุนในกองทุนรวม โดยนำเสนอในรูปแบบการแจกแจงจำนวนความถี่ และร้อยละ ปรากฏผลในตารางดังนี้

ตารางที่ 5.9

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)

การประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์การลงทุนในหลักทรัพย์		
ไม่มี	25	34.2
น้อยกว่า 1 ปี	15	20.5
1-5 ปี	27	37.0
มากกว่า 5 ปี	6	8.2
รวม	73	100.0
ระยะเวลาที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุน		
น้อยกว่า 1 ปี	16	21.9
1 ถึง น้อยกว่า 3 ปี	32	43.8
3-7 ปี	6	8.2
มากกว่า 7 ปี	19	26.0
รวม	73	100.0

ตารางที่ 5.9

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) (ต่อ)

การประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้จากเงินลงทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำ		
ไม่มีความต้องการ	16	21.9
ต้องการเพียงเล็กน้อย	24	32.9
ต้องการบ้าง	31	42.5
ต้องการมากที่สุด	2	2.7
รวม	73	100.0
ทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุน		
ไม่สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เลย แม้ว่าจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นบ้าง	16	21.9
สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เล็กน้อย เพื่อมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นบ้าง	30	41.1
สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เพื่อมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น	26	35.6
อยากได้ผลตอบแทนที่สูง โดยไม่มีข้อจำกัดในการลงทุน	1	1.4
รวม	73	100.0
การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง		
น้อยที่สุด โดยต้องการเน้นการลงทุนที่สร้างกระแสรายได้ประจำ และให้ความปลอดภัยในการลงทุน	16	21.9
สูงสุด แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนในระดับที่ต่ำสุดรับได้ในระดับหนึ่ง โดยสามารถรับความเสี่ยงในการขาดทุนจากการลงทุนได้บ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นในระยะยาว	37	50.7

ตารางที่ 5.9

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) (ต่อ)

การประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปานกลาง โดยสามารถรับความเสี่ยงได้พอสมควร เพื่อสร้างโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าในระยะยาว	20	27.4
รวม	73	100.0
การลงทุนโดยเน้นความปลอดภัยของเงินลงทุน		
เงินต้นสำหรับการลงทุนต้องปลอดภัย แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ	46	63.0
รับความเสี่ยงในการสูญเสียเงินต้นได้บ้าง เพื่อคงระดับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนให้สูงกว่าอัตรา เงินเฟ้อ	6	8.2
เน้นสร้างผลตอบแทนให้สูงกว่าระดับเงินเฟ้อในระดับหนึ่ง โดยสามารถรับความเสี่ยงได้	21	28.8
รวม	73	100.0
ยอมรับผลขาดทุนจากการลงทุนในกองทุนรวม		
ต่ำกว่า 10%	47	64.4
10% ถึง น้อยกว่า 20%	25	34.2
20% - 50%	1	1.4
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการทำแบบสำรวจ ตามมาตรฐานแบบสอบถามและการจัดระดับความเสี่ยงโดยสมาคมบริษัทจัดการลงทุน (AIMC)

จากตารางที่ 5.9 ข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) จำนวน 73 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์การลงทุนในหลักทรัพย์ 1-5 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 ระยะเวลาที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุน 1 ถึง น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 รายได้จากเงินลงทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ต้องการบ้าง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 ทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุน คือ สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เล็กน้อย เพื่อมีโอกาส

ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นบ้าง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง รับได้ในระดับหนึ่ง โดยสามารถรับความเสี่ยงในการขาดทุนจากการลงทุนได้บ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นในระยะยาว จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 การลงทุนโดยเน้นความปลอดภัยของเงินลงทุน เงินต้นสำหรับการลงทุนต้องปลอดภัย แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 และยอมรับผลขาดทุนจากการลงทุนในกองทุนรวม จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 64.4 ทั้งนี้ จะได้ผลวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่างนี้ในภาพรวม ตามตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10

แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม

ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) ในภาพรวม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ (ต่ำกว่า 15 คะแนน)	18	24.7
ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ (15 - 21 คะแนน)	31	42.4
ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูง (22 - 29 คะแนน)	23	31.5
ยอมรับความเสี่ยงได้สูง (30-36 คะแนน)	1	1.4
ยอมรับความเสี่ยงได้สูงมาก (ตั้งแต่ 37 คะแนน)	-	-
รวม	73	100.0

หมายเหตุ. จากการวิเคราะห์แบบสำรวจ ตามมาตรฐานแบบสอบถามและการจัดระดับความเสี่ยงโดยสมาคมบริษัทจัดการลงทุน (AIMC) ต่อเนื่องจากตารางที่ 5.9

จากตารางที่ 5.10 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลการประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile) ของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ มากที่สุด เป็นจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 42.4 รองลงมา ยอมรับ

ความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และยอมรับความเสี่ยงได้สูงเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 โดยที่กลุ่มตัวอย่างไม่มีการยอมรับความเสี่ยงในระดับสูงมากเลย

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 73 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51-60 ปี เป็นเพศชายถึงร้อยละ 78.1 สถานภาพสมรส จบการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การตลาด และการบัญชีเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งประกอบธุรกิจส่วนตัว ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดนี้มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับปานกลาง มีระดับการยอมรับความเสี่ยงในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และพบว่าสัดส่วนการออม การลงทุน ในสินทรัพย์ฐานมรดก ได้แก่ เงินฝาก กองทุนรวม หุ้นกู้ และอสังหาริมรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงในร้อยละที่ลดลง แต่พันธบัตร และหุ้น มีการเปลี่ยนแปลงในร้อยละที่เพิ่มขึ้นเล็กน้อย ส่วนการออม การลงทุน ในสินทรัพย์ที่อยู่นอกฐานภาษี ได้แก่ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ทองคำ และอื่นๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทั้งหมด แต่ในส่วนของร้อยละนี้ ยังไม่สามารถสรุปหรืออธิบายผลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการออม การลงทุนได้ จึงต้องทำการวิเคราะห์ผลการศึกษาจากส่วนต่อไปเพื่อประกอบการพิจารณาและสรุปผลในลำดับต่อไป

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยอิสระต่างๆ ที่มีต่อการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่ในพฤติกรรมการออม/การลงทุนของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทัศนคติความเสี่ยง และข้อมูลทางสังคม อาทิ อายุ เพศ สถานภาพ ระดับรายได้ส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อเดือน สาขาที่จบการศึกษาสูงสุด และอาชีพ/ตำแหน่งงานปัจจุบัน โดยในส่วนแรกหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่และเป็นไปในทิศทางใด

5.2.1 สหสัมพันธ์ (Correlation) ของตัวแปรอิสระและการวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Univariate analysis)

หัวข้อนี้เริ่มแรกจะกล่าวถึงสหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรอิสระ ได้แก่

AGE	หมายถึง อายุของกลุ่มตัวอย่าง (Continuous number)
DGEN	หมายถึง เพศของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)
DS_S	หมายถึง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DSAL หมายถึง รายได้ส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DFIE หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DJOB หมายถึง อาชีพของกลุ่มตัวอย่าง (Dummy variable)

DRKL_INH หมายถึง ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก (Degree of Knowledge in Inheritance taxes)

DPREPARE หมายถึง การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

DRISK หมายถึง ระดับทัศนคติความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในการลงทุน

โดยมีประเด็นที่น่าสนใจจากการศึกษา ดังนี้ ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับตัวแปรระดับทัศนคติความเสี่ยง หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุมากกว่าจะมีระดับทัศนคติในการยอมรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุน้อยกว่า แสดงว่า ลูกค้ารายใหญ่ยิ่งอายุมากจะสามารถรับระดับความเสี่ยงในการลงทุนได้น้อยลง เนื่องจากคนที่อายุน้อย มักมีความต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่ค่อนข้างสูง ประกอบกับยังมีโอกาสพลาดพลั้งต่อการขาดทุนจากการลงทุนซึ่งยังสามารถชดเชยจากการลงทุนในครั้งต่อไปได้ หรือยังสามารถหารายได้มาชดเชยได้ ส่วนคนที่มีอายุมาก ทำงานหาเงินมาเป็นช่วงเวลาหนึ่งแล้ว วัตถุประสงค์ในการลงทุนของพวกเขามักจะเป็นไปเพื่อมีสินทรัพย์ไว้ใช้ในยามเกษียณอายุจากการทำงาน ทำให้ต้องระมัดระวังในการลงทุนเป็นพิเศษ ส่งผลต่อระดับการยอมรับความเสี่ยงที่ต่ำกว่าคนที่อายุน้อยกว่า ทำให้คนที่อายุมากจึงลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ และตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรระดับการศึกษาขั้นสูงสุด นั่นคือ ยิ่งลูกค้ารายใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูงก็จะยิ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่สูงเช่นกัน นั่นคือ คนที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะสามารถนำความรู้จากการศึกษาไปก่อให้เกิดรายได้ที่มากกว่าคนที่จบการศึกษาต่ำกว่านั่นเอง

ตารางที่ 5.11

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละตัว

ตัวแปร	AGE	DGEN	DS_S	DSAL	DEDU	DFIE	DJOB_P	DRKL_INH	DPREPARED	RISK
AGE	1.000									
DGEN	-0.106	1.000								
DS_S	0.442**	0.159	1.000							
DSAL	0.343	0.240	0.126	1.000						
DEDU	0.083	0.438**	0.140	0.752**	1.000					
DFIE	0.249	-0.062	0.464	-0.143	-0.199	1.000				
DJOB	0.101	-0.046	0.020	0.111	-0.010	-0.43	1.00			
DRKL_INH	-0.291	0.348	0.220	0.716**	-0.707	-0.1685	0.0615	1.000		
DPREPARED	0.0477	-0.088	-0.101	0.062	0.011	-0.312	0.345	0.200	1.000	
RISK	-0.243**	0.052	0.102	0.0646	0.240	-0.143	0.182	0.131	-0.152	1.000

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตารางข้างล่างได้แสดงการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) เพื่อทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มหรือมากกว่า 2 กลุ่ม โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการจัดสรรสินทรัพย์ในแต่ละชนิดด้วย T-Statistic และ F-Statistic ตามการแบ่งกลุ่มของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ซึ่งหากมีการแบ่งกลุ่มตัวแปรอิสระเป็น 2 กลุ่มจะใช้ T- Test และหากมีการแบ่งกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม จะใช้ F-Test ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัว เมื่อแบ่งเป็นกลุ่มๆ จะมีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนการจัดสรรสินทรัพย์แต่ละชนิดอย่างไรบ้าง ซึ่งรายละเอียดตัวแปรอิสระทั้งหมด 10 ตัว สามารถพิจารณาดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
AGE	น้อยกว่า 40 ปี	4	0.025	0.085	0.096	0.058	0.096	0.100	0.058	0.118	0.250
	41-50 ปี	22	0.142	0.075	0.071	0.000	0.000	0.240	0.093	0.055	0.021
	51-60 ปี	74	0.140	0.092	0.072	0.060	0.044	0.236	0.080	0.087	0.037
	60 ปีขึ้นไป	46	0.164	0.079	0.060	0.051	0.035	0.259	0.072	0.055	0.075
	(F-TEST)		1.936	9.375**	4.284**	4.231**	6.566**	11.309**	1.797	2.357	4.671**
DGEN	ชาย	114	0.142	0.091	0.075	0.058	0.042	0.223	0.084	0.076	0.056
	หญิง	32	0.138	0.052	0.055	0.025	0.039	0.256	0.056	0.066	0.090
	(T-TEST)		4.104**	7.381**	-0.455	4.292**	2.409*	-7.084**	2.687**	3.067**	-0.757
DS_S	โสด	12	0.131	0.102	0.000	0.000	0.000	0.164	0.123	0.043	0.144
	สมรส	134	0.150	0.092	0.070	0.056	0.043	0.275	0.076	0.078	0.052
	(T-TEST)		0.756	0.418	-14.475**	-6.714**	-7.095**	0.261	-0.113	-0.864	0.754

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DSAL	100,000 บาท - 399,999 บาท	44	0.097	0.069	0.063	0.049	0.054	0.138	0.083	0.083	0.088
	400,000บาท - 699,999 บาท	40	0.185	0.068	0.088	0.072	0.023	0.231	0.083	0.048	0.008
	700,000 บาท - 999,999 บาท	40	0.130	0.067	0.042	0.022	0.022	0.235	0.051	0.094	0.081
	ตั้งแต่ 1,000,000 บาท	22	0.113	0.083	0.070	0.029	0.029	0.119	0.078	0.026	0.011
	(F-TEST)		9.210**	36.231**	6.439**	10.914**	18.966	44.204**	8.211**	5.500**	1.061**
DEDU	ต่ำกว่าปริญญาตรี	30	0.089	.074	.039	.036	.043	.107	.072	.073	.093
	ปริญญาตรี / เทียบเท่า	34	0.148	0.091	0.065	0.078	0.031	0.210	0.107	0.073	0.052
	ปริญญาโท	80	0.136	0.064	0.076	0.022	0.029	0.225	0.069	0.075	0.058
	สูงกว่าปริญญาโท	2	0.141	0.071	0.000	0.000	0.000	0.071	0.106	0.035	0.000
	(F-TEST)		5.050**	0.579**	0.792**	4.357**	2.547**	7.378**	0.447	0.514**	0.264

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DFIE	วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/ เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์	10	0.106	0.088	0.032	0.000	0.000	0.159	0.122	0.037	0.016
	เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/ การเงิน/การตลาด/บัญชี	120	0.125	0.093	0.072	0.043	0.044	0.266	0.074	0.078	0.071
	อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/ มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/ รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์	14	0.127	0.091	0.060	0.096	0.018	0.036	0.085	0.018	0.013
	อื่นๆ		0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	(F-TEST)		22.160**	1.479	0.224**	11.482**	4.539**	9.231**	2.034	5.934**	9.197
DJOB	พนักงานบริษัทเอกชน	14	0.155	0.075	0.063	0.096	0.041	0.036	0.077	0.070	0.000
	ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	22	0.126	0.091	0.070	0.043	0.041	0.248	0.075	0.072	0.065
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	0	0.107	0.050	0.085	0.000	0.000	0.216	0.117	0.116	0.095
	(F-TEST)		25.580**	9.631**	1.479	17.242**	9.163**	22.568**	2.973	2.709**	0.627

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DRKL_INH	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดกเลย	36	0.155	0.082	0.068	0.068	0.050	0.182	0.099	0.094	0.080
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับน้อย	26	0.144	0.086	0.050	0.055	0.046	0.215	0.073	0.051	0.015
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับปานกลาง	84	0.143	0.069	0.076	0.281	0.018	0.230	0.072	0.074	0.038
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับมาก	0	0.109	0.116	0.060	0.422	0.042	0.300	0.063	0.052	0.157
	(F-TEST)		3.48**	19.11*	3.27*	16.07**	19.22**	23.59**	0.840	0.700	1.72
DPREPARED	ออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท	32	0.200	0.076	0.075	0.080	0.042	0.274	0.077	0.100	0.090
	ทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท	28	0.113	0.099	0.066	0.051	0.050	0.199	0.079	0.091	0.096
	ทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท	38	0.130	0.081	0.069	0.000	0.000	0.289	0.079	0.066	0.050
	นำเงินไปลงทุนในต่างประเทศโดย	28	0.134	0.051	0.083	0.000	0.000	0.145	0.073	0.037	0.000

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
	นำเงินไปลงทุนในต่างประเทศโดยจัดตั้งกองทรัสต์	28	0.134	0.051	0.083	0.000	0.000	0.145	0.073	0.037	0.000
	อื่นๆ	20	0.087	0.080	0.051	0.046	0.049	0.153	0.093	0.052	0.015
	(F-TEST)		14.565**	1.650	13.126**	13.126**	18.631**	13.356**	1.277	2.295**	0.662
DRISK	ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ	36	0.109	0.067	0.064	0.045	0.042	0.167	0.072	0.036	0.018
	ยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลางค่อนข้างต่ำ	62	0.161	0.088	0.079	0.067	0.044	0.171	0.087	0.063	0.064
	ยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลางค่อนข้างสูง	48	0.126	0.090	0.052	0.020	0.032	0.317	0.064	0.105	0.084
	(F-TEST)		11.303**	16.020**	0.996**	11.134**	9.537**	27.581**	8.040**	2.097**	0.708

ตารางที่ 5.12

การวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	จำนวน (คน)	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DM	ก่อนสถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	73	0.158	0.107	0.073	0.064	0.040	0.296	0.054	0.045	0.059
	หลังสถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก	73	0.136	0.075	0.067	0.041	0.044	0.233	0.078	0.092	0.070
	(T-TEST)		1.713	-0.669	2.366**	0.014**	-0.294**	1.414	-7.909**	-3.949**	-1.091

หมายเหตุ. จากการศึกษาของผู้วิจัย

จากตาราง Y1, Y2, Y3, Y4, Y5, Y6, Y7, Y8 และ Y9 หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสัดส่วนที่ลูกค้ารายใหญ่เลือกฝากเงินกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ ตามลำดับ สามารถอธิบายผลของตารางได้ ดังนี้

1.1 อายุ

ตัวแปรอายุได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ อายุน้อยกว่า 40 ปี อายุ 41-50 ปี อายุ 51-60 ปี และ อายุ 60 ปีขึ้นไป ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 9 ประเภท ยกเว้น เงินฝากกับสถาบันการเงิน ประกันชีวิต และทองคำ หมายความว่า อายุที่แตกต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 6 ประเภทที่แตกต่างกัน ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ และอื่นๆ แต่อายุ ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับฝากเงินกับสถาบันการเงิน ประกันชีวิต และทองคำ

1.2 เพศ

ตัวแปรเพศได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง ค่า T-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 สำหรับทรัพย์สิน 9 ประเภท ยกเว้น กองทุนรวม และอื่นๆ หมายความว่า เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 7 ประเภท ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ แต่เพศไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับกองทุนรวม และอื่นๆ

1.3 สถานภาพ

ตัวแปรสถานภาพได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สถานภาพโสด และสถานภาพสมรส ค่า T-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 3 ประเภท ได้แก่ กองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้น ยกเว้น ฝากเงินกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ เป็นต้น หมายความว่า สถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 3 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่สถานภาพ ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับฝากเงินกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ

1.4 รายได้ต่อเดือน

ตัวแปรสถานภาพได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 100,000 บาท - 399,999 บาท 400,000 บาท - 699,999 บาท 700,000 บาท - 999,999 บาท ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 9 ประเภท หมายความว่า

รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 9 ประเภท ที่แตกต่างกัน

1.5 ระดับการศึกษา

ตัวแปรระดับการศึกษาได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี/เทียบเท่า ปริญญาโท และ สูงกว่าปริญญาโท ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 7 ประเภท ยกเว้น ประกันชีวิต และอื่นๆ หมายความว่า ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 7 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับประกันชีวิต และอื่นๆ

1.6 สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด

ตัวแปรสาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุดได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงิน/การตลาด/บัญชี อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์ และอื่นๆ ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 7 ประเภท ยกเว้น พันธบัตรรัฐบาล และอื่นๆ หมายความว่า สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 7 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับพันธบัตรรัฐบาล และอื่นๆ

1.7 อาชีพ

ตัวแปรอาชีพได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 7 ประเภท ยกเว้น กองทุนรวม และอื่นๆ หมายความว่า อาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 7 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่อาชีพ ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับกองทุนรวม และอื่นๆ

1.8 ความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ตัวแปรความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดกได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับน้อย มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับมาก ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ พันธบัตร และ กองทุนรวม ค่า F-test ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ ฝากเงินกับสถาบันการเงิน หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทุกประเภทที่แตกต่างกัน แต่ความรู้ความ

เข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุน ในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกฐานภาษีมรดก เป็นไปได้ว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่แตกต่างกันมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนในสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ ฝากเงินกับสถาบันการเงิน หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออาจเป็นการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีให้ลดลง ในขณะที่การลงทุนในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกฐานภาษีมรดกอยู่แล้ว โดยการลงทุนในส่วนนี้ลูกค้ารายใหญ่อาจไม่ได้คำนึงถึงประเด็นของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก เป็นหลัก ซึ่งเขาอาจมองเป็นทางเลือกในการลงทุนนอกฐานภาษีมรดก ขณะเดียวกันพวกเขาอาจมีวิธีจัดการกับสินทรัพย์ในฐานภาษีมรดกด้วยวิธีอื่นๆ ด้วยเช่นกัน จึงทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดกที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการลงทุนในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ

1.9 ระดับทัศนคติความเสี่ยง

ตัวแปรระดับทัศนคติความเสี่ยงได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ ยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลางค่อนข้างต่ำ และยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลางค่อนข้างสูง ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 8 ประเภท ยกเว้นอื่นๆ หมายความทัศนคติความเสี่ยงแตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดก และทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ในฐานภาษีมรดก ทั้ง 8 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่ทัศนคติความเสี่ยงไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับอื่นๆ

1.10 สถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ตัวแปรสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ก่อนสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และหลังสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ค่า T-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 5 ประเภท ได้แก่ กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น ประกันชีวิต และทองคำ แต่สถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนในฝากเงินกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล อสังหาริมทรัพย์ และอื่นๆ สามารถตีความได้ว่า เมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ลูกค้ารายใหญ่จะลดสัดส่วนการลงทุนในกองทุนรวม หุ้นกู้ และเพิ่มการลงทุนในหุ้นเล็กน้อยเท่านั้น แต่เพิ่มการออม การลงทุนในประกันชีวิต และทองคำ จากร้อยละ 5.4, 4.5 เป็นร้อยละ 7.8, 9.2 ตามลำดับ เนื่องจากสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้ลูกค้ารายใหญ่คำนึงในเรื่องของฐานภาษีของประเภทสินทรัพย์ที่จะทำการลงทุนในสถานการณ์ของการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้เลือกที่จะออม หรือลงทุนในรูปแบบสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดกอย่างกองทุนรวม หุ้นกู้ ลดลง และเพิ่มการลงทุนในสินทรัพย์นอกฐานภาษีมรดกอย่างประกันชีวิตและทองคำมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีให้น้อยลง ส่วนผลจากการเพิ่มการลงทุนในหุ้นที่เพิ่มขึ้นนั้น อาจเกิดจากปัจจัยทางการลงทุนอย่างอื่นที่ส่งผลมากกว่าปัจจัยสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือลูกค้ารายใหญ่มีวิธีการรองรับต่อการลงทุนในหุ้นไว้

แล้ว จึงไม่กระทบต่อการตัดสินใจลงทุนที่เพิ่มขึ้น แทนที่จะลดลงเนื่องจากเป็นสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานของภาษีมรดก

อย่างไรก็ดี ตัวเลขผลลัพธ์จากค่า T-test นี้อาจยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างมีนัยสำคัญและมีน้ำหนักเพียงพอ เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแบบตัวแปรเดียว ยังไม่ได้ทำการคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ร่วมกันทั้งแบบจำลอง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาด้วยกระบวนการที่สามารถใช้ยืนยันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงปริมาณได้ คือ การวิเคราะห์ตามแบบจำลอง Proportional logit model ในลำดับถัดไป โดยมีจุดมุ่งหมายของการประมาณการด้วยเทคนิคดังกล่าวคือ การเข้าใจถึงการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่ในลักษณะภาพรวมระหว่างกลุ่มข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างภายใต้ 2 บริบทของสถานการณ์

5.2.2 แบบจำลอง Proportional logit model

เทคนิคทางเศรษฐมิติที่สามารถประมาณค่าความสัมพันธ์ตามแบบจำลอง Proportional logit model ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องมากที่สุดกับเป้าหมายของงานวิจัยนี้ ซึ่งมีการแบ่งสถานการณ์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ก่อนการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และหลังการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยใช้เทคนิค Seemingly unrelated regression model (SUR) โดยผลการศึกษาสามารถพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

5.2.2.1 การวิเคราะห์ด้วย Seemingly unrelated regression model (SUR)

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR สามารถประมาณค่าแบบจำลอง Proportional logit model พร้อมๆ กันได้หลายสมการ นอกจากนั้นข้อมูลยังมีการจัดเรียงแบบ Pooled data หรือ Panel data ด้วย จุดมุ่งหมายของการประมาณการด้วยเทคนิคนี้คือ การเข้าใจถึงการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่ในลักษณะภาพรวมระหว่างกลุ่มข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างภายใต้บริบทก่อนสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือกลุ่มตัวแปรหุ่น “D” มีค่าเท่ากับ 0 และกลุ่มข้อมูลภายใต้บริบทหลังสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดกหรือกลุ่มตัวแปรหุ่น “D” มีค่าเท่ากับ 1 หนังสือคู่มือโปรแกรม Stata 10 (2007) อธิบายว่าเทคนิค SUR เป็นชุดของระบบสมการ Linear ที่ประมาณค่าผ่าน Iterative feasible generalized least squares (Iterative FGLS) หรือเหมือนกับการประมาณค่าแบบ Maximum likehood estimation และ Error term มีลักษณะ Multivariate normal disturbances แบบจำลองของ SUR ในการศึกษานี้สามารถแสดงได้ด้วยระบบสมการ ดังต่อไปนี้

$$Yi1 = f1(xi , \beta) + u1$$

$$Yi2 = f2(xi , \beta) + u2$$

$$Yi3 = f3(xi , \beta) + u3$$

$$:=:$$

$$Yi9 = f9(xi , \beta) + u9$$

ตารางที่ 5.13

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR

ค่าสัมประสิทธิ์ของชนิดของทรัพย์สิน										
ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
AGE	-	0.538*	-0.958	-0.137	-0.002	0.014	-0.021	-0.047	-0.111	-0.046
DGEN	ชาย									
	หญิง	0.889	0.943	2.450	-0.534	-0.189	4.368	-0.176	-6.924**	-0.087
DS_S	โสด									
	สมรส	-9.423	0.076	15.313**	4.559*	3.377*	-6.812	9.562**	8.18*	-11.218
DSAL	100,000 บาท - 399,999 บาท									
	400,000บาท - 699,999บาท	8.804	-8.103*	-5.785*	-2.330	-5.063**	12.105	1.815	-3.749	1.874
	700,000 บาท - 999,999 บาท	15.998*	-1.807	-9.919**	-1.602	-3.956*	5.631	-6.770	-10.111*	6.583
	ตั้งแต่ 1,000,000 บาท	15.591*	-1.851	-15.791**	-2.115	-3.154	15.064	-7.434	-5.871	3.620

ตารางที่ 5.13

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR (ต่อ)

ค่าสัมประสิทธิ์ของชนิดของทรัพย์สิน										
ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DEDU	ต่ำกว่าปริญญาตรี									
	ปริญญาตรี / เทียบเท่า	-6.672	-0.216	6.463	-0.583	-0.733	5.650	6.012	3.650	-11.316
	ปริญญาโท	-7.653	-3.833	6.985*	-7.040**	-4.527*	13.650	3.679	3.121	-6.506
	สูงกว่าปริญญาโท	8.923	-15.273*	-10.410*	-7.086	-4.914	23.105	4.247	11.292	-9.513
DFIE	วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์									
	เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงิน/การตลาด/บัญชี	-8.929	5.525	4.076	1.584	-0.0712	-6.699	-3.120	-2.547	5.305
	อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์	-5.633	5.996	2.472	-0.729	-4.202*	5.077	-6.238	-12.445*	6.838
	อื่นๆ	-26.578**	0.860	3.717	-6.566*	-7.498**	31.869**	-12.735	5.950	4.184

ตารางที่ 5.13

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR (ต่อ)

ค่าสัมประสิทธิ์ของชนิดของทรัพย์สิน										
ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DJOB	พนักงานบริษัทเอกชน									
	ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ	-29.800**	0.665	9.838**	-6.440**	-6.131**	40.015**	-0.097	-2.707	-5.568
	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	-0.204	12.551	-1.187	-14.136**	-13.740**	1.368	-6.121	-13.22*	8.115
RKL_INH	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ. ภาษีมรดกเลย									
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ในระดับน้อย	4.178	-2.431	-2.256	1.177	0.639	1.786	0.512	-0.291	-0.348

ตารางที่ 5.13

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR (ต่อ)

ค่าสัมประสิทธิ์ของชนิดของทรัพย์สิน										
ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ในระดับปานกลาง	-1.178	-3.430	-1.411	0.359	-0.184	2.307	2.556	3.119	0.915
	มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ในระดับมาก	-8.881	3.253	1.412	2.845	1.716	-12.298	2.355	2.893	6.370
DPREPARED	ออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท									
	ทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท	0.0236	-0.036	0.438	-0.231	-0.197	0.539	0.665	2.078	-1.439
	ทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท	-0.089	1.053	1.221	0.146	0.063	-4.444	-0.957	0.965	2.057
	จัดตั้งกองทรัสต์ในต่างประเทศ	-0.942	-1.758	3.110	-1.376	-1.263	10.027	-0.346	1.101	-3.289
	อื่นๆ	0.045	-0.665	-1.429	-0.465	-1.165	-0.558	-0.223	5.229	-0.853

ตารางที่ 5.13

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR (ต่อ)

ค่าสัมประสิทธิ์ของชนิดของทรัพย์สิน										
ตัวแปรอิสระ	การแบ่งกลุ่ม	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9
DRISK	ยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ									
	ยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลาง ค่อนข้างต่ำ	-6.713	-7.358**	4.274	-0.556	1.131	-4.351	-2.797	-0.453	0.647
	ยอมรับความเสี่ยงได้ ปานกลาง ค่อนข้างสูง	-15.208	-6.796	-4.364	-1.071	0.441	30.095**	-5.488	5.177	-1.736
DM	ก่อนสถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ. ภาษีมรดก									
	หลังสถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ. ภาษีมรดก	-4.178**	1.027	-2.740**	-1.781	0.205	-6.233**	8.767**	4.726**	1.164
CONS		39.493	14.487	-7.569	10.913	10.441	-10.124	6.012	7.876	15.721

หมายเหตุ. จากการคำนวณของผู้วิจัย

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

จากตารางที่ 5.13 สามารถอธิบายผลของแต่ละรูปแบบการออม การลงทุน ดังต่อไปนี้

ฝากเงินกับสถาบันการเงิน

จากตาราง พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ อายุ และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยตัวแปรอายุมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.538 หมายความว่า ยิ่งลูกค้ารายใหญ่มีอายุมากขึ้นเท่าไร จะยิ่งมีการฝากเงินกับสถาบันการเงินมากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุมากจะมีระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างของลูกค้ารายใหญ่ในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง และจากตารางที่ 5.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยอมรับความเสี่ยงได้ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียวจะพบว่าทัศนคติความเสี่ยงของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างต่ำมีค่าเฉลี่ยการออม การลงทุนในเงินฝากสถาบันการเงินที่สูงกว่ากลุ่มที่ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูง นั่นหมายความว่า ยิ่งลูกค้ารายใหญ่มีอายุมากจะสามารถยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับที่ต่ำกว่าหรือกลัวความเสี่ยงมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุน้อยกว่า ประกอบกับพวกเขามีความเคยชินกับการออม การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงในระดับต่ำอย่างเช่น เงินฝากกับสถาบันการเงินซึ่งมีความปลอดภัยสูง

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญต่อการฝากเงินกับสถาบันการเงิน ลำดับต่อมา คือ ระดับรายได้เฉลี่ย โดยช่วงของระดับรายได้ที่มีนัยสำคัญคือ ช่วงรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 700,000 – 999,999 บาท และตั้งแต่ 1,000,000 ขึ้นไป มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 15.998 และ 15.591 ตามลำดับ หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 700,000 – 999,999 บาท และตั้งแต่ 1,000,000 ขึ้นไป จะมีการฝากเงินกับสถาบันการเงินมากขึ้นกว่าเมื่อเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้ตั้งแต่ 100,000 – 399,999 บาท สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง พวกเขาจะสามารถจัดสรรการออม การลงทุนได้อย่างหลากหลาย ด้วยระดับรายได้ที่มากกว่าและด้วยลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวไปข้างต้นซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุมาก ทำให้การจัดการกับกลุ่มสินทรัพย์เป็นไปในลักษณะค่อนข้างเน้นความปลอดภัยสูง

ในลำดับต่อมาตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา อาชีพ และสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก โดยสาขาที่จบการศึกษา พบว่าสาขาอื่นๆ เป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -26.578 นั่นหมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาในสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากอีก 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และกลุ่มที่ 2 จบจากเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การตลาด บัญชี กลุ่มที่จบจากสาขาอื่นๆ นี้จะมีการฝากเงินกับสถาบันการเงินที่น้อยกว่าอีกสองกลุ่ม อย่างไรก็ตามไม่สามารถอภิปรายและสรุปผลการศึกษาในประเด็นของสาขาที่จบการศึกษาใน

การศึกษาครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน เนื่องด้วยข้อจำกัดในจำนวนข้อมูล โดยลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาในสาขาอื่นๆ ในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้มีเพียงหนึ่งรายเท่านั้น ซึ่งมีการลงทุนในสัดส่วนของอสังหาริมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นทองคำ แสดงให้เห็นว่าลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาจากสาขาอื่นๆ เป็นผู้ที่ชื่นชอบการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูง และสามารถรับความเสี่ยงในส่วนของสภาพคล่องในการที่ต้องถือครองทรัพย์สินที่ตนลงทุนได้เป็นระยะเวลานาน หากยังไม่สามารถสร้างผลตอบแทนได้ตามที่ต้องการ

ส่วนตัวแปรอาชีพ พบว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือเป็นเจ้าของกิจการจะมีการออม การลงทุนในเงินฝากกับสถาบันการเงินที่ลดลงกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -29.80 สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มลูกค้ารายใหญ่กลุ่มนี้สามารถรับความเสี่ยงในการลงทุนได้สูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้ประจำซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยจากการลงทุนค่อนข้างสูง หากลูกค้ารายใหญ่มีระดับทัศนคติในการยอมรับความเสี่ยงได้สูง ก็จะเลือกการจัดสินทรัพย์ไปในรูปแบบการออม การลงทุน ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าและให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าการฝากเงินกับสถาบันการเงินซึ่งถือเป็นประเภทการออม การลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ ทำให้สัดส่วนของการฝากเงินกับสถาบันการเงินลดลง โดยสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ลูกค้ารายใหญ่จะเลือกการออม การลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่พวกเขายอมรับระดับความเสี่ยงได้ และให้ผลตอบแทนที่ทำให้พวกเขาได้อรรถประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้ มีอีกหนึ่งตัวแปรที่สำคัญที่สุดคือ ตัวแปรหุ่น D หรือ สถานการณ์การประกาศใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งมีนัยสำคัญโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -4.178 โดยมีทิศทางในทางตรงข้าม นั่นคือ เมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะทำให้สัดส่วนการออม การลงทุน ในเงินฝากสถาบันการเงินลดลง โดยเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเงินฝากสถาบันการเงินเป็นสินทรัพย์ในฐานภาษี และสอดคล้องกับตารางที่ 5.7 ซึ่งแสดงค่าร้อยละของสัดส่วนการออมและการลงทุนในตอนต้นของการศึกษา

พันธบัตรรัฐบาล

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ช่วงตั้งแต่ 400,000 – 699,000 บาท เป็นช่วงรายได้เฉลี่ยที่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนในพันธบัตร มีค่าสัมประสิทธิ์ -8.103 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 400,000 – 699,000 บาท จะมีการลดการออมการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลลงร้อยละ 8.103 เมื่อเทียบกับช่วงรายได้ 100,000 – 399,999 บาท โดยการที่มีรายได้มากขึ้นทำให้ลูกค้ารายใหญ่สามารถกระจายการ

ลงทุนไปยังสินทรัพย์ประเภทที่มีความเสี่ยงสูงขึ้นได้ ตามทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ลูกค้ารายใหญ่จะเลือกการออม การลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่พวกเขายอมรับระดับความเสี่ยงได้ และให้ผลตอบแทนที่ทำให้พวกเขาได้อรรถประโยชน์สูงสุด

ระดับการศึกษา ซึ่งช่วงของระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาโท จะมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -15.273 หมายความว่า หากระดับการศึกษาของลูกค้ารายใหญ่สูงกว่าปริญญาโท จะทำให้การจัดสรรการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทพันธบัตรรัฐบาลลดลงเมื่อเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่จบระดับการศึกษาที่ต่ำปริญญาตรี โดยหากระดับการศึกษาของลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 หรือมีระดับการศึกษาที่มากขึ้น มีผลทำให้การจัดสรรการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทพันธบัตรรัฐบาลลดลงจากเดิมร้อยละ 15.237 เนื่องจากระดับการศึกษาสามารถสะท้อนต้นทุนของข้อมูลข่าวสารและความรู้ (Information cost) มีนัยสำคัญต่อการก้าวข้ามผ่านกำแพงของความรู้เพื่อไปลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ซึ่งการที่ลูกค้ารายใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า จะทำให้เขากระจายการออม การลงทุนไปยังทรัพย์สินอื่นๆ จึงทำให้การลงทุนในพันธบัตรลดลง

ส่วนระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -7.358 หมายความว่า หากระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนแปลงไปโดยสามารถยอมรับระดับความเสี่ยงได้เพิ่มขึ้น ทำให้การจัดสรรการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทพันธบัตรรัฐบาลเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้ามคือ ลดลง โดยที่กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีระดับทัศนคติการยอมความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ หรือเป็นกลุ่มที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง ทำให้พวกเขาเลือกที่จะออม หรือลงทุนในประเภทสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งพันธบัตรรัฐบาลเป็นสินทรัพย์ที่มีระดับความเสี่ยงในการลงทุนใกล้เคียงกับการฝากเงินกับสถาบันการเงิน แต่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า โดยหากระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงของลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนแปลงไปจากการมีระดับการยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ เป็นสามารถยอมรับระดับความเสี่ยงได้ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ นั่นคือ สามารถรับความเสี่ยงได้สูงขึ้น มีผลทำให้การจัดสรรการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทพันธบัตรรัฐบาลลดลงจากเดิมร้อยละ 7.358

กองทุนรวม

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ได้แก่ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพ และตัวแปรหุ่น D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ โดยที่ตัวแปรสถานภาพสมรส มีสัมประสิทธิ์ 15.313 นั่นคือ ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะมีการออม การลงทุน ในกองทุนรวมมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่สถานภาพโสดร้อยละ 15.313 เนื่องจากการลงทุนในกองทุนรวมสามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีระดับหนึ่ง และเมื่อเทียบระดับความเสี่ยงกับการลงทุนรูปแบบอื่นๆ ถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยลูกค้า

รายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะสามารถรับระดับความเสี่ยงในการลงทุนได้ในระดับปานกลางเช่นกัน ในขณะเดียวกันลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสดสามารถยอมรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้สูง เพราะไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการลงทุนต่อครอบครัวนั่นเอง อาจเลือกจัดสรรเงินลงทุนส่วนใหญ่ไปสู่รูปแบบที่มีความเสี่ยงมากกว่ากองทุนรวม แต่ทั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างอาจสรุปผลดังกล่าวได้ไม่แน่นอน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนมากมีสถานภาพสมรสถึงร้อยละ 91.8

ลำดับต่อมา เป็นตัวแปร รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยช่วงระดับรายได้ 400,000 – 699,999 บาท ระดับรายได้ 700,000 - 999,999 บาท และระดับรายได้ตั้งแต่ 1,000,000 บาท มีค่าสัมประสิทธิ์ – 5.785 , -9.919 และ -15.791 นั่นหมายความว่า ยิ่งลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้ในช่วง 400,000 – 699,999 บาท ระดับรายได้ 700,000 - 999,999 บาท และระดับรายได้ตั้งแต่ 1,000,000 บาทจะทำการออม การลงทุน ในกองทุนรวมลดลงร้อยละ 5.785 ร้อยละ 9.919 และร้อยละ 15.791 เมื่อเทียบกับลูกค้าที่มีช่วงระดับรายได้ 100,000 – 399,999 บาท เนื่องมาจากเมื่อลูกค้ารายใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะจัดสรรสัดส่วนการออม การลงทุน ได้หลากหลายมากขึ้นเช่นกันตามทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ลูกค้ารายใหญ่จะเลือกการออมการลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่พวกเขายอมรับระดับความเสี่ยงได้และให้ผลตอบแทนที่ทำให้พวกเขาได้อรรถประโยชน์สูงสุด ซึ่งยังมีการลงทุนอีกหลายประเภทที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่ากองทุนรวม ทำให้ยิ่งมีรายได้มากขึ้น จะกระจายการออม การลงทุนได้หลากหลายประเภทได้มากขึ้น ทำให้ลดสัดส่วนการออม การลงทุนในกองทุนรวมนั่นเอง

ระดับการศึกษา โดยพบว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าสัมประสิทธิ์ 6.985 หมายความว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะช่วงปริญญาโทจะมีการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทกองทุนรวมเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากการลงทุนในกองทุนรวมผู้ลงทุนจะต้องอาศัยความรู้ในการลงทุนที่มากกว่าเงินฝาก และพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งกองทุนรวมสามารถให้ผลตอบแทนที่มากกว่าเงินฝากและพันธบัตร ดังนั้นลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความรู้ ข้อมูลข่าวสารการลงทุนที่มากกว่า สามารถลงทุนในกองทุนรวมได้มากขึ้น นั่นเอง ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษามากกว่าปริญญาโท มีนัยสำคัญต่อการออม การลงทุนในกองทุนรวม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -10.410 โดยมีการออม การลงทุนในกองทุนรวมลดลง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีลูกค้ารายใหญ่เพียงรายเดียวที่เป็นตัวแทนซึ่งพบว่าลูกค้ารายใหญ่รายนี้ นิยมการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ที่สุด ไม่นิยมการลงทุนในกองทุนรวม จึงทำให้ค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ทำให้ไม่อาจสรุปในระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาโทได้เนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนข้อมูล

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญประการถัดมา ได้แก่ อาชีพ โดยอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 9.838 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่ประกอบอาชีพ

ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จะมีการออม การลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากเจ้าของธุรกิจส่วนใหญ่ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทางการบริหารทั้งในส่วนของกิจการที่จำเป็นจะต้องติดตามเพื่อทราบข้อมูลเศรษฐกิจที่จะกระทบต่อธุรกิจของตนเอง และในส่วนของการบริหารเงิน ทำให้เป็นกลุ่มที่มีความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่หลากหลาย มากกว่ากลุ่มอื่น จึงทำให้สามารถเข้าถึงการเลือกบริหารทรัพย์สินด้วยการลงทุนในกองทุนรวมมากกว่าอาชีพอื่นๆ

เมื่อมีการพิจารณาตัวแปรหุ่น D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ในสินทรัพย์ประเภทกองทุนรวม มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -2.74 ชี้ว่าข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากการประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก มีผลทำให้ลูกค้ารายใหญ่เลือกออมหรือลงทุนในสินทรัพย์ประเภทกองทุนรวมลดลงร้อยละ 2.74 มีผลในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐาน ซึ่งกองทุนรวมจัดอยู่ในฐานภาษีมรดกอาจอธิบายได้จากทฤษฎีการลงทุนในส่วนของการเลือกลงทุนโดยคำนึงถึงผลจากนโยบายของรัฐบาล ซึ่งการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีส่วนให้ลูกค้ารายใหญ่มีความกังวลในการลงทุนในกองทุนรวมทำให้มีผลในการตัดสินใจลงทุนที่ลดลง

หุ้นกู้

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ได้แก่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา และอาชีพ โดยสถานภาพสมรส มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 4.599 นั่นคือ ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะมีการออมการลงทุน ในหุ้นกู้มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด เนื่องจากกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่อยู่ในสถานภาพสมรสส่วนมากจะมีความพร้อมในเรื่องฐานะทางการเงินมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด ทำให้สามารถจัดสรรการลงทุนไปยังรูปแบบการออม การลงทุนประเภทต่างๆ ได้หลากหลายกว่าลูกค้าที่มีสถานภาพโสด ซึ่งหุ้นกู้เป็นอีกรูปแบบการลงทุนที่สามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีระดับหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสดอาจเลือกจัดสรรเงินลงทุนส่วนใหญ่ไปสู่รูปแบบที่มีความเสี่ยงมากกว่าหุ้นกู้เนื่องจากยอมรับระดับความเสี่ยงได้มากกว่า เพราะไม่จำเป็นต้องรับภาระในส่วนของครอบครัวนั่นเอง แต่ทั้งนี้จากกลุ่มตัวอย่างอาจสรุปผลดังกล่าวได้ไม่แน่นอน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนมากมีสถานภาพสมรสถึงร้อยละ 91.8

ตัวแปรต่อมา คือ ระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาปริญญาโท มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -7.04 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่ระดับการศึกษาปริญญาโท จะลดการลงทุนในหุ้นกู้ร้อยละ 7.04 เมื่อเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากการมีระดับการศึกษาที่สูงกว่า จะมีความรู้ที่มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า โดยความรู้จะช่วยให้ลูกค้ามีทางเลือกที่หลากหลายในการลงทุนที่มากขึ้น ซึ่งการที่ลูกค้ารายใหญ่มีระดับการศึกษาที่

สูงกว่า โดยเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงปริญญาโท พวกเขากระจายการออม การลงทุนไปยังทรัพย์สินอื่นๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนที่พอใจและเป็นการกระจายความเสี่ยงในการลงทุนได้อย่างหลากหลาย

เมื่อพิจารณาต่อถึงสาขาที่จบการศึกษาของลูกค้ารายใหญ่ จะพบว่าสาขาอื่นๆ มีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนในทรัพย์สินประเภทหุ้นกู้นี้ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -6.566 ซึ่งสาขาการศึกษาอื่นๆ จากกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านวิชาชีพ เป็นต้น ซึ่งการลงทุนในหุ้นกู้ จำเป็นที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการลงทุนในระดับค่อนข้างสูง เนื่องจากต้องใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ทางการลงทุน ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ประกอบการลงทุน ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดของผู้ที่จบการศึกษาจากสาขาอื่นๆ ทำให้ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาในสาขาอื่นๆ นี้ มีการลงทุนในหุ้นกู้ลดลงเมื่อเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาทางด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารการเงิน เป็นต้น

ในด้านอาชีพพบว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของธุรกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์ -6.440 เนื่องจากผู้ลงทุนที่ทำธุรกิจของตนเองจะต้องมีเงินทุนในการหมุนเวียนสำหรับกิจการของตน การลงทุนในหุ้นกู้ อาจเกิดความเสี่ยงในด้านสภาพคล่องได้ ในกรณีที่บริษัทที่ขายหุ้นกู้ยังไม่มีเงินมาชำระให้ หากผู้ซื้อต้องการขาย หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา รวมทั้งความเสี่ยงจากความผันผวนในอัตราดอกเบี้ย จึงทำให้คนในกลุ่มอาชีพนี้มีการลงทุนในหุ้นกู้ลดลงเมื่อเทียบกับกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ในส่วนของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์ -14.136 ซึ่งกลุ่มนี้ยิ่งมีความรู้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทางธุรกิจและประสบการณ์การมองธุรกิจค่อนข้างน้อย จึงเป็นข้อจำกัดของการลงทุน ทำให้การลงทุนในหุ้นกู้ไม่เป็นที่นิยมสำหรับคนกลุ่มนี้ โดยเมื่อเทียบกับลูกค้าที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จะมีการลงทุนในหุ้นกู้ลดลงร้อยละ 14.136

หุ้น

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 99 ได้แก่ สถานภาพ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษา และอาชีพ พบว่า ตัวแปรสถานภาพสมรส มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 3.377 นั่นคือ ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะมีการออม การลงทุน ในหุ้นมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่สถานภาพโสด เนื่องจากกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่อยู่ในสถานภาพสมรสส่วนมากจะมีความพร้อมในเรื่องฐานะทางการเงินและประสบการณ์ในการลงทุนมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด ทำให้สามารถจัดสรรการลงทุนไปยังรูปแบบการออม การลงทุนประเภทต่างๆ ได้หลากหลายกว่าลูกค้าที่มีสถานภาพโสด ซึ่งหุ้นเป็นอีกรูปแบบการลงทุนที่สามารถสร้างผลตอบแทนได้สูง จึงทำให้มีสัดส่วนการลงทุนในหุ้นเพิ่มขึ้น

ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยช่วงระดับรายได้ 400,000 – 699,999 บาท ระดับรายได้ 700,000 - 999,999 บาท มีค่าสัมประสิทธิ์ –5.063 และ -3.956

ตามลำดับ หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้เฉลี่ย 400,000 – 699,999 บาท และ 700,000 - 999,999 บาท จะทำการออม การลงทุนในหุ้นลดลงร้อยละ 5.063 และร้อยละ 3.956 ตามลำดับเมื่อเทียบกับกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 100,000 - 399,999 บาท ซึ่งหุ้นถือเป็นการลงทุนประเภทที่มีระดับความเสี่ยงสูง ซึ่งลูกค้ารายใหญ่ที่มีรายได้สูงส่วนมากเป็นผู้มีระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ค่อนข้างต่ำ หากคำนึงในด้านความเสี่ยงจะทำให้ลดสัดส่วนการออม การลงทุนในหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนมากมีการจัดสรรลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้น น้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย ทั้งนี้สุกิจได้กล่าวว่าการพิจารณาตัวแปรทางด้านรายได้ส่วนตัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนเพียงปัจจัยเดียวไม่อาจอธิบายเหตุผลของความแตกต่างระหว่างสัดส่วนการจัดสรรสินทรัพย์ในแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน

ตัวแปรที่มีนัยสำคัญลำดับต่อมา ได้แก่ ระดับการศึกษา โดยพบว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าสัมประสิทธิ์ -4.527 หมายความว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะช่วงปริญญาโท จะมีการออม การลงทุนในทรัพย์สินประเภทหุ้นลดลงกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เนื่องจากการลงทุนในหุ้นผู้ลงทุนจะต้องอาศัยความรู้ในการลงทุนค่อนข้างสูง ซึ่งหุ้นสามารถให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูงกว่าการลงทุนประเภทอื่นๆ แต่ในขณะเดียวกันการลงทุนในหุ้นจะต้องพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีความรู้ในเรื่องของการลงทุนหรือในด้านการวิเคราะห์มากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่า อาจวิเคราะห์ปัจจัยการลงทุนอื่นๆ หรือมองสถานการณ์การลงทุนในขณะที่ทำการสำรวจว่าควรทำการลดการลงทุนในส่วนของหุ้นลง ส่งผลให้การตัดสินใจในการลงทุนในหุ้นลดลง แต่เพิ่มการลงทุนในทรัพย์สินประเภทอื่นเพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการลงทุน

ตัวแปรสาขาที่จบการศึกษาเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้การลงทุนในหุ้นลดลง โดยลูกค้ารายใหญ่กลุ่มที่จบการศึกษา สาขาอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคม และกลุ่มอื่นๆ เป็นตัวแปรกลุ่มที่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -4.202 และ -7.498 นั่นคือ ลูกค้ารายใหญ่ทั้งสองกลุ่มที่จบการศึกษาจากสาขาวิชาที่กล่าวข้างต้นจะมีการลดลงของการลงทุนในหุ้น เนื่องมาจากกลุ่มลูกค้ารายใหญ่กลุ่มที่จบการศึกษา สาขาอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคม และกลุ่มอื่นๆ อาจไม่มีความรู้ทางด้านการลงทุน การดูแนวโน้มทางสถิติของการผันผวนในตลาดหุ้นเพียงพอเมื่อเทียบกับกลุ่มของลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาจากสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลนี และคอมพิวเตอร์ ซึ่งการลงทุนในหุ้นจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์หุ้นและปัจจัยสถานการณ์ต่างๆ ประกอบนั่นเอง

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญประการถัดมา ได้แก่ อาชีพ โดยกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัวเจ้าของกิจการและกลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ นัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -6.131 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จะมีการออมการลงทุนในหุ้นลดลง เมื่อเทียบกับอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อธิบายได้ว่าลูกค้ารายใหญ่ในกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัวไม่นิยมการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงประกอบกับต้องมีเงินทุนในการหมุนเวียนสำหรับกิจการของตน ซึ่งการลงทุนในหุ้นมีความเสี่ยงสูงจากปัจจัยทางสภาวะเศรษฐกิจทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค หากผลตอบแทนไม่เป็นไปตามคาดการณ์อาจกระทบเป็นความเสี่ยงในด้านสภาพคล่องตามมาหากมีความจำเป็นต้องการเงินไปลงทุนในกิจการของตนเอง จึงทำให้คนในกลุ่มอาชีพนี้มีการลงทุนในหุ้นลดลง ในส่วนของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์ -14.136 ซึ่งกลุ่มนี้ยิ่งมีความรู้ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลการลงทุนที่น้อยอาจเนื่องด้วยทางด้านของอาชีพที่มีรายได้ประจำอยู่แล้ว ทำให้มีความสนใจต่อการลงทุนที่เกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำกว่ากลุ่มของเจ้าของธุรกิจ จึงเป็นข้อจำกัดของการลงทุน ทำให้การลงทุนในหุ้นไม่เป็นที่นิยมสำหรับคนกลุ่มนี้

อสังหาริมทรัพย์

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษา อาชีพ ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง และข้อมูลตัวแปรหุ่น D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก มีค่าสัมประสิทธิ์ 31.869 40.015 30.095 และ -6.233 ตามลำดับ พบว่า สาขาที่จบการศึกษา โดยสาขาอื่นๆ มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 31.869 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ จะมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มของลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาจากสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลนี และคอมพิวเตอร์ เนื่องจากการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์เป็นการลงทุนที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางด้านการลงทุนมาก แต่จะใช้การดูทำเล วัตถุประสงค์ของการซื้อเป็นหลัก ทำให้ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาอื่นๆ สามารถเข้าถึงการลงทุนประเภทอสังหาริมทรัพย์มากกว่าการลงทุนรูปแบบอื่น

ตัวแปรอาชีพ พบว่า กลุ่มของอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ 40.015 นั่นหมายความว่า อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ มีผลในทางบวกต่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากการลงทุนในรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์เป็นรูปแบบที่สามารถสร้างผลตอบแทนได้ดี ซึ่งกลุ่มอาชีพเจ้าของธุรกิจ มักจะมีรายได้สูง ทำให้สามารถลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ได้ และสามารถถือครองไว้โดยมูลค่าไม่ลดลง จึงเป็นที่นิยมของคนกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่มีอาชีพพนักงานบริษัท

ปัจจัยต่อมา ได้แก่ ระดับทัศนคติความเสี่ยงในการยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นระดับที่มีผลต่อการลงทุนในรูปแบบอสังหาริมทรัพย์ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ 30.095 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับทัศนคติความเสี่ยงในการยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูงจะมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับทัศคติการยอมรับความเสี่ยงได้ต่ำ เนื่องจากการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ที่มีวัตถุประสงค์ในการเก็งกำไรอาจต้องใช้ระยะเวลาถือครองเป็นเวลานานหรือสามารถเปลี่ยนสภาพคล่องได้ยากกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่น แต่ก็ให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง จึงทำให้เป็นที่นิยมสำหรับนักลงทุนที่มีสภาพคล่องทางการเงินซึ่งสามารถถือครองไว้เป็นระยะเวลาที่จะสร้างผลตอบแทนในระดับที่ตนเองพอใจ ถือว่าเป็นความเสี่ยงในการเปลี่ยนสภาพคล่อง ผู้ลงทุนต้องรับความเสี่ยงได้ในระดับสูงพอสมควร ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับทัศนคติความเสี่ยงในระดับการยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลางค่อนข้างสูงจะมีการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มากกว่าในระดับทัศนคติความเสี่ยงที่ต่ำกว่า โดยจากการทดสอบระดับของทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงนั้น มีการทดสอบทั้งในเรื่องของการยอมรับต่อการขาดทุนและสภาพคล่องทางการเงิน ในการลงทุนรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์นี้ อาจกล่าวได้ว่ามีความเสี่ยงต่ำต่อการขาดทุน แต่นักลงทุนจำเป็นที่จะต้องมีสภาพคล่องทางการเงินในระดับปานกลางค่อนข้างสูงที่จะถือครองในรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์เพื่อสามารถสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับที่ตนพอใจ ซึ่งเสี่ยงต่อการถือครองเป็นระยะเวลายาว

เมื่อพิจารณาในตัวแปรหุ่น D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ -6.233 นั่นหมายความว่า หากมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะทำให้ลูกค้ารายใหญ่ลดการลงทุนในรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์ลง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยที่อสังหาริมทรัพย์เป็นทรัพย์สินในลำดับแรกๆ ที่เห็นได้ชัดเจนว่าเริ่มมีการเปลี่ยนมือหรือโอนให้แก่ทายาทอย่างต่อเนื่อง หลังจากที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก นั่นเอง

ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ สถานภาพสมรส มีค่าสัมประสิทธิ์ 9.562 และข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก มีค่าสัมประสิทธิ์ 8.767 โดยพบว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรส จะมีการออมการลงทุนประกันชีวิตมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด เนื่องจากลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสส่วนมากจะมีรายได้ที่สูงกว่าลูกค้าที่สถานภาพโสด ส่วนมากมีความพร้อมทางฐานะทางการเงินประกอบกับการลงทุนในรูปแบบของประกันชีวิตสามารถให้ผลประโยชน์ในด้านประกันชีวิต การ

ลดหย่อนภาษีควบคู่ไปกับผลตอบแทน ทำให้เป็นที่นิยมของลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสซึ่งสามารถเป็นหลักประกันไว้ให้แก่ทายาทได้อีกทาง

ลำดับต่อมาซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญ คือ ข้อมูลตัวแปรหุ่น D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์ 8.767 หมายความว่า เมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะทำให้ลูกค้ารายใหญ่มีการออม การลงทุน ในรูปแบบของประกันชีวิตมากขึ้น ตามสมมติฐานของงานวิจัยในครั้งนี้ ด้วยจากเหตุผลที่ประกันชีวิตเป็นการออม การลงทุนที่ให้ประโยชน์มากกว่าผลตอบแทน แต่ผู้ลงทุนในประเภทนี้จะคำนึงถึงผลประโยชน์ด้านอื่นๆ ร่วมด้วย ได้แก่ ความคุ้มครองชีวิต สิทธิในการสดหย่อนภาษี ประกอบกับการที่ประกันชีวิตเป็นสินทรัพย์ที่ไม่จัดอยู่ในฐานของภาษีมรดก ทำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของลูกค้ารายใหญ่ที่จะเลือกออม หรือลงทุน เพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินในแก่ทายาทโดยที่ไม่ต้องกังวลในเรื่องของภาษีมรดก นั่นเอง

ทองคำ

ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และร้อยละ 99 ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สาขาที่จบการศึกษา อาชีพ และตัวแปรหุ่น D โดยตัวแปรเพศ พบว่าเพศหญิงมีนัยสำคัญทางสถิติ -6.924 หมายความว่า เพศหญิงมีการออม การลงทุนในทองคำ น้อยกว่าเพศชายร้อยละ 6.924 เนื่องจากการที่เพศชายมีนิสัยชอบความเสี่ยงกว่าเพศหญิง และทองคำก็เป็นการออม การลงทุนที่มีความเสี่ยงในระดับที่ค่อนข้างสูง ซึ่งราคาในบางช่วงมีความผันผวนค่อนข้างมาก ทำให้ผู้หญิงออมหรือลงทุนในทองคำต่ำกว่าเพศชาย

สถานภาพสมรส มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 8.18 กล่าวคือ ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะมีการออม การลงทุนในรูปแบบทองคำ มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด เนื่องจากผู้ที่มีสถานภาพสมรสในกลุ่มนี้จะมีความพร้อมทางการเงิน ทำให้สามารถกระจายการลงทุนไปยังทรัพย์สินต่างๆ ได้หลากหลาย และทองคำเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ที่ผลตอบแทนสูง แต่ความเสี่ยงก็สูงเช่นกัน อย่างไรก็ตามหากไม่ขายตอนที่ราคาทองคำลงหรือสามารถเลือกขายในจุดที่ทำกำไร ทองคำก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่มีได้รับความนิยมในการลงทุน

ตัวแปรต่อมาที่มีความสำคัญทางสถิติคือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยช่วงรายได้ 700,000 - 999,999 บาท เป็นช่วงที่มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ -10.111 หมายความว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับรายได้เฉลี่ยในช่วงดังกล่าว จะมีการออม การลงทุนในทองคำลดลงเมื่อเทียบกับระดับรายได้ในช่วง 100,000 - 399,999 บาท เนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงถึงแม้จะสามารถจัดสรรทรัพย์สินไปยังการลงทุนต่างๆ เพื่อสร้างผลตอบแทนและกระจายความเสี่ยง แต่ในที่สุดแล้วจะเป็นผู้ที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากการลงทุนประเภทที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากถือว่ามีรายได้เพียงพอแล้ว จะนิยมรักษา

รายได้ที่มีอยู่ในสินทรัพย์ที่มีความปลอดภัยต่อการขาดทุน เป็นช่วงรายได้ที่เพียงพอที่จะลงทุนในรูปแบบสินทรัพย์ประเภทมีความเสี่ยงที่ต่ำกว่าทองคำ

สาขาที่จบการศึกษา พบว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาในกลุ่มสาขาอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ จะมีการลงทุนในทองคำที่ลดลงร้อยละ -12.445 เมื่อเปรียบเทียบกับลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี และคอมพิวเตอร์ เนื่องจากกลุ่มนี้มักไม่ค่อยทำการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความผันผวนทางการลงทุนเท่าไรเพราะว่าต้องอาศัยการติดตามสถานการณ์แนวโน้มเศรษฐกิจประกอบ

ตัวแปรถัดมา ได้แก่ อาชีพ พบว่าอาชีพข้าราชการมีนัยสำคัญในการลงทุนในทองคำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -12.445 นั่นคือ กลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่มีอาชีพข้าราชการ จะทำการออมการลงทุนในทองคำน้อยกว่ากลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัท และเจ้าของกิจการ เนื่องจากกลุ่มอาชีพข้าราชการมีรายได้ประจำ จะเป็นกลุ่มที่ไม่ค่อยชื่นชอบต่อความเสี่ยง ทำให้การลงทุนรูปแบบทองคำในกลุ่มอาชีพนี้น้อยกว่ากลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และเจ้าของธุรกิจ

ตัวแปรต่อไปที่สำคัญ คือ ข้อมูลตัวแปรหุ่น D มีผล หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์ 4.726 โดยมีผลในทิศทางบวก หมายความว่า จากการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนการออม การลงทุน ในรูปแบบทองคำเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทองคำไม่ได้อยู่ในฐานสินทรัพย์มรดกจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีและสร้างผลตอบแทนแก่ลูกค้ารายใหญ่

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า การศึกษาโดย Proportional logit model พบว่า การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลต่อการตัดสินใจในการออมและการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทเงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม และอสังหาริมทรัพย์ซึ่งอยู่ในฐานภาษีมรดกในทิศทางที่ลดลง แต่มีผลต่อการลงทุนในรูปแบบประชีวิตแบบสะสมทรัพย์และทองคำซึ่งไม่อยู่ในฐานภาษีมรดกในทิศทางที่มากขึ้น ซึ่งได้ผลเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษา

ทั้งนี้ ในส่วนของการศึกษาเชิงคุณภาพ แสดงไว้ในภาคผนวก ค

บทที่ 6
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในส่วนของบทนี้ เป็นการสรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปผลการศึกษา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย รวมถึงข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาผลของการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งเป็นภาษีที่นำมาใช้ในประเทศไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศ โดยที่ผ่านมางานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ส่วนใหญ่เป็นเชิงคุณภาพ เน้นการศึกษาในประเด็นผลของการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ แต่ในครั้งนี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาผลของการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดกที่มีต่อพฤติกรรมการออม การลงทุน ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อสำรวจการเตรียมการปรับตัวของประชาชนที่เข้าข่ายได้รับผลกระทบจาก พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่จะมีผลบังคับใช้จริงในเดือนกุมภาพันธ์ 2559

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลของการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่มีต่อพฤติกรรมการออม การลงทุน ในการบริหารกลุ่มสินทรัพย์ โดยกำหนดกรอบของประชากรเป็นลูกค้ารายใหญ่ประเภทบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นลูกค้าของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดที่มีผู้ที่เข้าข่ายได้รับผลกระทบจาก พ.ร.บ.ภาษีมรดกมากที่สุด โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก เป็นการสำรวจข้อมูลทั้งหมดด้วยแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาการปรับเปลี่ยนการออม การลงทุน ในกลุ่มสินทรัพย์ของลูกค้ารายใหญ่ ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก รวมถึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการออม การลงทุนในรูปแบบต่างๆ หากมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. ภาษีมรดก โดยทำการสำรวจจากแบบสอบถามจำนวน 73 ชุด ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึกลูกค้ารายใหญ่จำนวน 5 ชุด และเจ้าหน้าที่บริหารการลงทุนผู้ดูแลลูกค้ารายใหญ่ จำนวน 10 ชุด เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการงานวิจัยเชิงคุณภาพ

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 การศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นลูกค้ารายใหญ่ของ บมจ. ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พบว่า ลูกค้ารายใหญ่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี เป็นเพศชาย พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสด้วยจากของช่วงวัย

และความพร้อมทางฐานะทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาโท โดยพบว่าสาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด ส่วนมาก คือ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การตลาด บัญชี ซึ่งถือว่าเป็นสาขาที่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดูแลระบบการบริหารทางการเงินของครอบครัว ประกอบกับเป็นสาขาที่สามารถสนับสนุนการบริหารกิจการ ทำการตลาดให้แก่ธุรกิจของตนเองให้เติบโต โดยสอดคล้องกับอาชีพของลูกค้ารายใหญ่ซึ่งส่วนมากล้วนมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือเจ้าของกิจการทั้งสิ้น และสุดท้ายพบว่ามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 100,000 บาท– 399,999 บาท

6.1.2 การศึกษาสหสัมพันธ์ (Correlation) ของกลุ่มตัวแปรอิสระ และการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis)

จากการศึกษาสหสัมพันธ์ (Correlation) หรือความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวแปรอิสระ พบว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุมากกว่าจะมีระดับทัศนคติในการยอมรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีอายุน้อยกว่า แสดงว่า ลูกค้ารายใหญ่ยิ่งอายุมากจะสามารถยอมรับระดับความเสี่ยงในการลงทุนได้น้อยลง และตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรระดับการศึกษาขั้นสูงสุด นั่นคือ ยิ่งลูกค้ารายใหญ่มีระดับการศึกษาที่สูงก็จะยิ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่สูงเช่นกัน เป็นไปได้ว่า คนที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะสามารถนำความรู้จากการศึกษาไปก่อให้เกิดรายได้ที่มากกว่าคนที่จบการศึกษาต่ำกว่านั่นเอง

ส่วนการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (Univariate analysis) พบว่า

1) ตัวแปรอายุ

ความแตกต่างของอายุมีผลต่อการตัดสินใจในการออมและลงทุนในทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกท 4 ประเภทที่แตกต่างกัน ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น และมีผลต่อทรัพย์สินนอกฐานภาษีมรดก คือ อสังหาริมทรัพย์ และอื่นๆ และพบว่า อายุ ไม่มีผลต่อการออมและการลงทุนกับฝากเงินกับสถาบันการเงิน ประกันชีวิต และทองคำ สอดคล้องกับงานของสุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่ว่าผู้ฝากรายใหญ่ที่มีอายุมากขึ้น จะยิ่งเลือกการฝากเงินกับสถาบันการเงินและเลือกลงทุนอื่นๆ คือ อสังหาริมทรัพย์ มากขึ้น ลดการลงทุนในกลุ่มกองทุนรวม ประกันชีวิต หุ้นกู้ และหุ้น แต่ขัดแย้งในประเด็นที่พบว่าปัจจัยอายุไม่มีอิทธิพลต่อพันธบัตรรัฐบาล รวมทั้งขัดแย้งกับงานของ Constantinides, Donaldson, and Mehra, 2002 ที่พบว่าอายุที่เพิ่มขึ้นของนักลงทุนมีผลต่อการถือสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้น

2) ตัวแปรเพศ

เพศมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลการออม/การลงทุน ในเงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ ยกเว้น กองทุนรวม และอื่นๆ แต่เพศไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับกองทุนรวม และอื่นๆ นั่นคือ เพศที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 5 ประเภท ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เงิน

ฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น และทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิต ทองคำ โดยเพศชายจะมีการลงทุนในหุ้นกู้ หุ้น ประกันชีวิต และทองคำ ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงสูงเมื่อเทียบกับเงินฝากกับสถาบันการเงินและพันธบัตร มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Prince (1993) และ Odean (1999) โดยพบหลักฐานบ่งชี้ว่า ผู้ชายมีความมั่นใจจนเกินขนาดในความสามารถทางการเงินและการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงมากกว่าผู้หญิง สอดคล้องกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่พบว่า เพศชายจะมีความชื่นชอบต่อความเสี่ยง มีความกลัวต่อการสูญเสียต่ำกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับ สุรีรัตน์ ชัยวิรัตนะ (2555) กล่าวว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่มีความเสี่ยงต่ำมากกว่าเพศชาย ในขณะที่จะขัดแย้งกับผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งพบว่า เพศหญิงจะออมและลงทุนในเงินฝากสถาบันการเงินในสัดส่วนที่น้อยกว่าเพศชายเล็กน้อย แต่จะลงทุนในพันธบัตรในสัดส่วนที่น้อยกว่าเพศชายค่อนข้างแตกต่าง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าอาจเกิดจากการที่กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี แต่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงจะมีอายุที่ค่อนข้างต่ำกว่าโดยอยู่ในช่วงน้อยกว่า 40 ปี ซึ่งปัจจัยด้านอายุก็มีอิทธิพลต่อการลงทุนในพันธบัตร พบว่า ช่วงอายุ 51-60 ปี มีการลงทุนในพันธบัตรสูงกว่าช่วงอายุน้อยกว่า 40 ปี

3) ตัวแปรสถานภาพ

สถานภาพ ได้แก่ สถานภาพโสด และสถานภาพสมรส มีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดก 3 ประเภท ได้แก่ กองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้น หมายความว่าสถานภาพที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนในกองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้น ที่แตกต่างกัน โดยพบว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรสจะทำการลงทุนในกองทุนรวม หุ้นกู้ และหุ้นในสัดส่วนที่มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด โดยขัดแย้งกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ซึ่งพบว่าคนที่มีสถานภาพโสด จะจัดสรรการลงทุนในกองทุนรวม ประกันชีวิต หุ้นกู้ และหุ้น ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ค่อนข้างเสี่ยงมากกว่าคนที่สมรสแล้วและคนที่หย่าร้างหรือเป็นหม้ายอย่างมีนัยสำคัญ

4) ตัวแปรรายได้ต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 4 ประเภท ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม และหุ้นกู้ โดยหากรายได้มากขึ้นจะออม/ลงทุน ในเงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุน มากขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่พบว่า กลุ่มนักลงทุนที่มีรายได้ต่อเดือนมากจะมีการจัดสรรสัดส่วนลงทุนในกองทุนรวมมากขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับ สง่า บรรจงประเสริฐ และ กนิยะ อิสริยะประชา (2554) ซึ่งพบว่า นักลงทุนทั่วไปมีการลงทุนกองทุนรวมเพิ่มขึ้นตามระดับรายได้

นอกจากนี้ ตัวแปรรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีผลต่อการลงทุนในทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ทองคำ และอื่นๆ ในทิศทางตรงกันข้าม โดยยิ่งรายได้มากขึ้นจะทำการออม และลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ทองคำ และอื่นๆ ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ซึ่งพบว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนมาก มีการจัดสรรลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้น และการลงทุนในทองคำ อสังหาริมทรัพย์ และในธุรกิจ น้อยกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย โดยสุกิจ ได้ให้ข้อกำจัดในการศึกษาไว้ว่า การพิจารณาตัวแปรทางด้านรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือนเพียงปัจจัยเดียวไม่อาจอธิบายเหตุผลของความแตกต่างระหว่างสัดส่วนการจัดสรรทรัพย์สินในแต่ละประเภทได้อย่างชัดเจน

5) ตัวแปรระดับการศึกษา

ระดับการศึกษามีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับทรัพย์สิน 7 ประเภท ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ และทองคำ ยกเว้น ประกันชีวิต และอื่นๆ หมายความว่า ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 7 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับประกันชีวิต และอื่นๆ ประภัสสร วารีศรี (2555) พบว่า นักลงทุนรายย่อยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้วยต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมด้านวัตถุประสงค์การลงทุนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6) ตัวแปรสาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด

สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุดมีนัยสำคัญทางสถิติต่อการลงทุนในทรัพย์สิน 7 ประเภท ยกเว้น พันธบัตรรัฐบาล และอื่นๆ หมายความว่า สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินประเภท เงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ และทองคำ ที่แตกต่างกัน แต่สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับพันธบัตรรัฐบาล และอื่นๆ พบว่าสอดคล้องกับงานของ สุกิจ แจ่มจิตรตรง (2553) ที่กล่าวว่า ลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาสาขาเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การตลาด บัญชี มีการแบ่งสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ประเภท กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ และทองคำ มากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่จบการศึกษาจากสาขาอื่น

7) ตัวแปรอาชีพ

อาชีพได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 6 ประเภท ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ และ ทองคำ ยกเว้น กองทุนรวม และอื่นๆ หมายความว่า อาชีพ แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทั้ง 6 ประเภท ที่แตกต่างกัน

แต่อาชีพ ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับกองทุนรวม และอื่น ๆ โดยสอดคล้องกับ พนมพร อัครชยานันต์ และคณะ (2557) สรุปผลการศึกษาว่านักลงทุนที่มีอาชีพต่างกัน มีการลงทุนในตราสารทางการเงินตราสารทุน และตราสารทางการเงินอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักลงทุนที่มีอาชีพต่างกัน จะมีการลงทุนโดยพิจารณาปัจจัยทางด้านผลตอบแทนจากการลงทุน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการลงทุน ระดับยอมรับความเสี่ยง แตกต่างกันด้วย

8) ปัจจัยความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ตัวแปรความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ไม่มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับน้อย มีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับมาก ค่า F-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คือ พันธบัตร และ กองทุนรวม ค่า F-test ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ได้แก่ ฝากเงินกับสถาบันการเงิน หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก แตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดกทุกประเภทที่แตกต่างกัน แต่ความรู้ความเข้าใจ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุน ในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกฐานภาษีมรดก เป็นไปได้ว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่แตกต่างกันมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนในสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ ฝากเงินกับสถาบันการเงิน หุ้นกู้ หุ้น อสังหาริมทรัพย์ โดยอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการเสียภาษีลง ในขณะที่การลงทุนในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ ซึ่งอยู่นอกฐานภาษีมรดกอยู่แล้ว โดยการลงทุนในส่วนนี้ลูกค้ารายใหญ่อาจไม่ได้คำนึงถึงประเด็นของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก เป็นหลัก ซึ่งเขาอาจมองเป็นทางเลือกในการลงทุนนอกฐานภาษีมรดก ขณะเดียวกันพวกเขาอาจมีวิธีจัดการกับสินทรัพย์ในฐานภาษีมรดกด้วยวิธีอื่นๆ ด้วยเช่นกัน จึงทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดกที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการลงทุนในประกันชีวิต ทองคำ และอื่นๆ

9) ตัวแปรระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง

ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับทรัพย์สิน 8 ประเภท ยกเว้น อื่นๆ หมายความว่า ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงแตกต่างกัน มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนทรัพย์สินที่อยู่ในฐานภาษีมรดก และทรัพย์สินที่ไม่ได้อยู่ในฐานภาษีมรดก ทั้ง 8 ประเภท ที่แตกต่างกัน แต่ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนกับอื่นๆ

10) สถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ตัวแปรสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ก่อนสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และหลังสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ.ภาษี

มรดก ค่า T-test ที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับทรัพย์สิน 5 ประเภท ได้แก่ กองทุนรวม หุ้นกู้ หุ้น ประกันชีวิต และทองคำ แต่สถานการณ์ การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ไม่มีผลต่อสัดส่วนการออม/การลงทุนในฝากเงินกับสถาบันการเงิน พันธบัตรรัฐบาล อสังหาริมทรัพย์ และอื่นๆ สามารถตีความได้ว่า เมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ลูกค้ารายใหญ่จะลดสัดส่วนการลงทุนในกองทุนรวม หุ้นกู้ และเพิ่มการลงทุนในหุ้นเล็กน้อยเท่านั้น แต่เพิ่มการออม การลงทุนในประกันชีวิต และทองคำ จากร้อยละ 5.4, 4.5 เป็นร้อยละ 7.8, 9.2 ตามลำดับ เนื่องจากสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้ลูกค้ารายใหญ่คำนึงในเรื่องของฐานภาษีของประเภทสินทรัพย์ที่จะทำการลงทุนในสถานการณ์ของการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้เลือกที่จะออม หรือลงทุนในรูปแบบสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดกอย่างกองทุนรวม หุ้นกู้ ลดลง และเพิ่มการลงทุนในสินทรัพย์นอกฐานภาษีมรดกอย่างประกันชีวิตและทองคำมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีให้น้อยลง ส่วนผลจากการเพิ่มการลงทุนในหุ้นที่เพิ่มขึ้นนั้น อาจเกิดจากปัจจัยทางการลงทุนอย่างอื่นที่ส่งผลมากกว่าปัจจัยสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือลูกค้ารายใหญ่มีวิธีการรองรับต่อการลงทุนในหุ้นไว้แล้ว จึงไม่กระทบต่อการตัดสินใจลงทุนที่เพิ่มขึ้น แทนที่จะลดลงเนื่องจากเป็นสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานของภาษีมรดก

อย่างไรก็ดี ตัวเลขผลลัพธ์จากค่า T-test นี้อาจยังไม่สามารถสรุปผลได้อย่างมีนัยสำคัญและมีน้ำหนักเพียงพอ เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแบบตัวแปรเดียว ยังไม่ได้ทำการคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ร่วมกันทั้งแบบจำลอง ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาด้วยกระบวนการที่สามารถใช้ยืนยันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงปริมาณได้ คือ การวิเคราะห์ตามแบบจำลอง Proportional logit model โดยมีจุดมุ่งหมายของการประมาณการด้วยเทคนิคดังกล่าวคือ การเข้าใจถึงการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่ในลักษณะภาพรวมระหว่างกลุ่มข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างภายใต้ 2 บริบทของสถานการณ์

6.1.3 การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค Seemingly unrelated regression model (SUR)

การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค Seemingly unrelated regression model (SUR) เพื่อเข้าใจถึงการตัดสินใจของลูกค้ารายใหญ่ลักษณะภาพรวมระหว่างกลุ่มข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างภายใต้บริบทก่อนสถานการณ์การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และกลุ่มข้อมูลภายใต้บริบทหลังสถานการณ์การใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก หรือกลุ่มตัวแปรหุ่น

จากการศึกษา พบว่าเมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะส่งผลให้ลูกค้ารายใหญ่ลดสัดส่วนการฝากเงินกับสถาบันการเงินลงอย่างมีนัยสำคัญ ตามสมมติฐานของงานวิจัย ซึ่งพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร D หรือข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก บ่งชี้ว่าถึงแม้ อายุ ระดับรายได้เฉลี่ยช่วงตั้งแต่ 700,000 – 999,999 บาท

และตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป มีผลต่อสัดส่วนการออม การลงทุนในเงินฝากกับสถาบันการเงินในทิศทางบวกก็ตาม แต่ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ลูกค้ารายใหญ่เปลี่ยนสัดส่วนการออม การลงทุนในเงินฝากสถาบันการเงินลดลงหลังจากมีการพิจารณาร่วมถึงการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษาอื่นๆ การประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยเฉพาะการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สัดส่วนการลดลงในเงินฝากกับสถาบันการเงินมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีทางเลือกจากการลงทุนในกลุ่มอื่นๆ ดังนั้นลูกค้ารายใหญ่ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ได้มีการเคลื่อนย้ายสัดส่วนเงินฝากไปลงทุนในสินทรัพย์อื่นๆ จึงสมเหตุสมผลตามลักษณะอาชีพของพวกเขา

สำหรับกรณีการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ปัจจัยที่มีผลต่อสัดส่วนการลดลงของการออม/การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 400,000 - 699,000 บาท และระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาโท และเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็สะท้อนได้ว่า เมื่อมีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะส่งผลให้ลูกค้ารายใหญ่เพิ่มสัดส่วนการออม การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งตรงข้ามกับสมมติฐาน โดยเกิดจากผลของตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่สำคัญ คือ ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยง โดยยิ่งอายุมาก ลูกค้ารายใหญ่จะรับความเสี่ยงได้ต่ำ ซึ่งตรงกับกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ทำให้ลูกค้ารายใหญ่มีการออม การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลในสัดส่วนที่มากขึ้น เนื่องจากพันธบัตรรัฐบาลเป็นสินทรัพย์ที่ไร้ความเสี่ยง แต่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าประเภทเงินฝากกับสถาบันการเงิน นั่นเอง

ในส่วนของกองทุนรวม ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งมีผลในทิศทางบวก ได้แก่ ตัวแปรสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาในระดับปริญญาโท อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ เนื่องจากกลุ่มลูกค้ารายใหญ่ที่อยู่ในสถานภาพสมรสส่วนมากจะมีความพร้อมในเรื่องฐานะทางการเงินมากกว่าลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพโสด ทำให้สามารถจัดสรรการลงทุนไปยังรูปแบบการออม การลงทุนประเภทต่างๆ ได้หลากหลายกว่าลูกค้าที่มีสถานภาพโสด กองทุนรวมสามารถให้ผลตอบแทนที่มากกว่าเงินฝาก และพันธบัตร แต่ผู้ลงทุนจะต้องอาศัยความรู้ในการลงทุนที่มากกว่าเงินฝาก และพันธบัตรรัฐบาล ดังนั้นลูกค้ารายใหญ่ที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความรู้ ข้อมูลข่าวสารการลงทุนที่มากกว่า สามารถลงทุนในกองทุนรวมได้มากขึ้น รวมถึงลูกค้ารายใหญ่ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ จะมีการออม การลงทุนในกองทุนรวมเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากเจ้าของธุรกิจส่วนใหญ่จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ทางการบริหารทั้งในส่วนของกิจการที่จำเป็นจะต้องติดตามเพื่อทราบข้อมูลเศรษฐกิจที่จะกระทบต่อธุรกิจของตนเอง และในส่วนของการบริหารเงิน ทำให้เป็นกลุ่มที่มีความรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่หลากหลาย มากกว่ากลุ่มอื่น จึงทำให้สามารถเข้าถึงการเลือกบริหารทรัพย์สินด้วยการลงทุนในกองทุนรวมมากกว่าอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้ตัวแปร รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ยิ่งลูกค้ารายใหญ่มีระดับรายได้เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นเท่าไร จะทำการออม การลงทุน ในกองทุนรวมลดลง เนื่องมาจากเมื่อ

ลูกค้ารายใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้นจะจัดสรรสัดส่วนการออม การลงทุน ได้หลากหลายมากขึ้นเช่นกันตามทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ลูกค้ารายใหญ่จะเลือกการออม การลงทุนในกลุ่มสินทรัพย์ที่พวกเขายอมรับระดับความเสี่ยงได้ และให้ผลตอบแทนที่ทำให้พวกเขาได้อรรถประโยชน์สูงสุด รวมถึงการพิจารณาข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์มีนัยสำคัญทางสถิติบ่งชี้ว่าข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลทำให้ลูกค้ารายใหญ่เลือกออมหรือลงทุนในสินทรัพย์ประเภทกองทุนรวมลดลง มีผลในทิศทางเดียวกันกับสมมติฐาน ซึ่งกองทุนรวมจัดอยู่ในฐานภาษีมรดก อธิบายได้จากทฤษฎีการลงทุนในส่วนของการเลือกลงทุนโดยคำนึงถึงผลจากนโยบายของรัฐบาลประกอบ ซึ่งการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีส่วนให้ลูกค้ารายใหญ่มีความกังวลในการลงทุนในกองทุนรวม มีผลในการตัดสินใจลงทุนที่ลดลง

หุ้นกู้ โดยตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีผลให้การออม การลงทุนในหุ้นกู้ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น คือ สถานภาพสมรส เพียงปัจจัยเดียว นอกนั้น เป็นตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ส่งผลให้สัดส่วนการออม การลงทุนในหุ้นกู้ลดลง ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาโท สาขาที่จบการศึกษาสาขาอื่นๆ อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของธุรกิจ โดยตัวแปรหุ่น D หรือสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ของการประมาณค่าในกรณีการลงทุนในหุ้นกู้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หุ้น ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางที่ทำให้สัดส่วนการลงทุนในหุ้นเพิ่มขึ้นมีเพียง สถานภาพสมรส เท่านั้น ส่วนตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติในทิศทางที่ทำให้สัดส่วนการลงทุนในหุ้นลดลง ได้แก่ ระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา สาขาที่จบการศึกษาและอาชีพ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์การประกาศ พ.ร.บ. ภาษี พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.205 บ่งชี้ว่าข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากการประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก มีผลทำให้ลูกค้ารายใหญ่เลือกออมหรือลงทุนในสินทรัพย์ประเภทหุ้นเพิ่มขึ้น มีผลในทิศทางตรงข้ามกับสมมติฐาน ซึ่งหุ้นจัดอยู่ในฐานภาษีมรดก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งหุ้นถือเป็นการลงทุนรูปแบบหนึ่งที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง ทำให้ยังคงเป็นที่นิยมจากนักลงทุน

อสังหาริมทรัพย์ ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งส่งผลให้สัดส่วนการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์มากขึ้น ได้แก่ สาขาที่จบการศึกษาสาขาอื่นๆ อาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ ระดับทัศนคติการยอมรับความเสี่ยงระดับปานกลางค่อนข้างสูง แต่เมื่อพิจารณาตัวแปรข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก กลับพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติในทางลบ ส่งผลให้ภายหลังที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ลูกค้ารายใหญ่จะทำการลดสัดส่วนการลงทุนในรูปแบบของอสังหาริมทรัพย์ลง ตามสมมติฐานของงานวิจัยในนี้ โดยที่อสังหาริมทรัพย์เป็นทรัพย์สินในลำดับแรกๆ ที่เห็นได้ชัดเจนว่าเริ่มมีการเปลี่ยนมือหรือโอนให้แก่ทายาทอย่างต่อเนื่องหลังจากที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก นั่นเอง

ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ตัวแปรนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพสมรส และตัวแปรข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก โดยตัวแปรทั้งสองส่งผลต่อสัดส่วนการออม การลงทุนในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ที่มากขึ้นตรงตามสมมติฐานของงานวิจัย เนื่องจากเหตุผลที่ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เป็นการออม การลงทุนที่ให้ประโยชน์มากกว่าผลตอบแทน โดยไม่ใช่เหตุผลหลักในการแสวงหาผลตอบแทนที่สูงที่สุด แต่ผู้ลงทุนในประเภทนี้จะคำนึงถึงผลประโยชน์ด้านอื่นๆ ร่วมด้วย ได้แก่ ความคุ้มครองชีวิต สิทธิในการลดหย่อนภาษี ประกอบกับการที่ประกันชีวิตเป็นสินทรัพย์ที่ไม่จัดอยู่ในฐานของภาษีมรดก ทำให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของลูกค้ารายใหญ่ โดยเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่มีสถานภาพสมรส ที่จะเลือกออม หรือลงทุน เพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินในแก่ทายาทโดยที่ไม่ต้องกังวลในเรื่องของภาษีมรดก ทำให้สัดส่วนการออม การลงทุนในประกันชีวิตหลังการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดกเพิ่มขึ้น นั่นเอง

ทองคำ ตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ เพศหญิง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนในช่วงรายได้ 700,000 – 999,999 บาท สาขาที่จบการศึกษาสาขาอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ และอาชีพข้าราชการ ส่งผลต่อสัดส่วนของการลงทุนในทองคำลดลง ในทางกลับกัน พบว่าสถานภาพสมรส และตัวแปรข้อมูลที่สะท้อนผลกระทบอันเกิดจากสถานการณ์ การประกาศ พ.ร.บ. ภาษีมรดก ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีผลในทิศทางบวก ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีสัดส่วนการออม การลงทุน ในรูปแบบทองคำเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากทองคำไม่ได้อยู่ในฐานสินทรัพย์มรดก จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ดีและสร้างผลตอบแทนแก่ลูกค้ารายใหญ่

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลลัพธ์ของงานศึกษานี้ส่วนใหญ่เป็นไปสมมติฐาน ลูกค้ารายใหญ่มีการปรับตัวในการบริหารสินทรัพย์ในการออม การลงทุน ภายหลังที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะลดสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ และเพิ่มสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์นอกฐานภาษีมรดก ได้แก่ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และทองคำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ในส่วนของสัดส่วนการออม การลงทุนในพันธบัตร และหุ้น ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนที่มากขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับสมมติฐานนั้น สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ด้วยความที่เป็นกลุ่มที่มีนิสัยสนใจในการลงทุนและบริหารสินทรัพย์เป็นทุนเดิม ทำให้พวกเขามีช่องทางในการบริหารสินทรัพย์ให้ได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะกระทบต่อสินทรัพย์ของพวกเขาน้อยที่สุดอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการปรับตัวในเชิงพฤติกรรมเป็นไปตามทฤษฎีการบริหารสินทรัพย์เพื่อให้ได้อรรถประโยชน์สูงสุด แต่ยังคงอยู่ภายใต้ระดับการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละบุคคลนั่นเอง

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการประกาศว่าจะมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในปี พ.ศ. 2558 นั้น ย่อมส่งผลให้ลูกค้ารายใหญ่ในระบบสถาบันการเงินเตรียมการปรับสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่างๆ นั่นคือ ลดการออม การลงทุน ในสินทรัพย์ฐานภาษีมรดก ประเภท เงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม และอสังหาริมทรัพย์ ในทางกลับกัน มีการเพิ่มสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์นอกฐานภาษีมรดก ได้แก่ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และทองคำ จากผลสรุปของการศึกษานำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล ดังนี้

1) การจัดเก็บภาษีมรดกและภาษีการให้ควรมีความหมายอย่างกว้าง โดยควรรวมทรัพย์สินและสิทธิในทรัพย์สินทุกประเภท รวมถึงสังหาริมทรัพย์ที่ไม่มีทะเบียนควบคุมแต่มีราคาสูง เพื่อป้องกันมิให้ผู้เสียภาษีเปลี่ยนพฤติกรรมในการหลีกเลี่ยงภาษีโดยการสะสมสังหาริมทรัพย์ที่มีค่าแทน

2) พัฒนาฐานข้อมูลและระบบที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดเก็บภาษี เช่น ระบบการประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3) สร้างจิตสำนึกที่ดีและถูกต้องให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษี รวมถึงชี้ให้เห็นที่มาและการนำเงินภาษีไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างโปร่งใส เพื่อลดการหลีกเลี่ยงและเพิ่มความเต็มใจในการจ่ายภาษี

6.3 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการศึกษา

1) การศึกษานี้มีข้อจำกัดเรื่องข้อมูล ซึ่งข้อมูลมาจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าถึงค่อนข้างยาก รวมทั้งข้อมูลที่ได้รับมานั้นอาจมีการบิดเบือนไปบ้างเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างลูกค้ารายใหญ่กลุ่มนี้ค่อนข้างวิตกกังวลในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวกับหลักทรัพย์รวมถึงรายได้ที่แท้จริงอยู่เป็นทุนเดิม โดยเฉพาะอาจมีความเชื่อมโยงไปถึงเรื่องของภาษีซึ่งอาจเกิดผลกระทบได้

2) ขอบเขตของการศึกษาค่อนข้างแคบ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างสามารถอนุมานได้เพียงกรณีเฉพาะกลุ่ม คือ กลุ่มของลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น อาจต้องทำการศึกษาในกลุ่มที่กว้างขึ้น อย่างเช่น ในพื้นที่ต่างจังหวัด ซึ่งอาจมีพฤติกรรมการออม การลงทุนภายใต้การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ จึงจะสามารถนำมาเป็นภาพรวมของประเทศไทยเพื่อใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

3) เนื่องจากในระหว่างทำการศึกษาวิจัยนี้ ร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดก นั้น ยังไม่แน่นอนในประเด็นหลักเกณฑ์บางส่วน ทำให้การทำงานวิจัยต้องปรับเปลี่ยนให้ตรงกับหลักการล่าสุด ซึ่งอาจส่งผลต่อสมมติฐานในเบื้องต้นที่คาดการณ์ไว้ของผู้วิจัย

4) เนื่องจากเป็นการศึกษาที่ยังไม่มีการบังคับใช้จริง ข้อมูลที่ได้จากประชากรอาจมีการเปลี่ยนแปลงภายหลังหากมีการบังคับใช้จริง เนื่องจากเป็นเพียงข้อมูลที่ได้จากการคาดการณ์ของลูกค้าในขณะที่ยังไม่มีการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ทำให้อาจยังมองไม่เห็นภาพของผลกระทบที่ตนเองจะได้รับอย่างแท้จริง ควรทำการศึกษาภายหลังที่มีการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดกแล้วอีกครั้งเพื่อยืนยันข้อมูลหรือให้ได้ผลของพฤติกรรมลูกค้า ณ ขณะที่เกิดสถานการณ์บังคับใช้จริง

รายการอ้างอิง

หนังสือ

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์.

ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2546). *เอกสารการสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

พิชัย ยอดพฤติการ. (2557). *ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพลักษณ์.

ศรีรัฐ โกวงศ์. (2554). *ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. สมุทรสาคร: สำนักพิมพ์พิมพ์ดี.

ศิรินุช อินละคร. (2548). *การเงินบุคคล.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรุณ ภาณุพงศ์. (2502). *หลักเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โรงเรียนประชาสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์.

บทความวารสาร

ธนภร ชลศิริวานิช และ กฤช จรินโท. “ความรู้และความเข้าใจในการเลือกลงทุนของนักลงทุนทั่วไปในประเทศไทย.” *RMUTT Global Business and Economics Review*, ฉ. 2 (2555): 53-64.

ประภัสสร วารีศรี. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวมของนักลงทุนรายย่อยในประเทศไทย.” *วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์,* ฉ. 1 (2555): 10-19.

ประสพสุข บุญเดช. “ภาษีมรดก.” *ดุลพาห*, ฉ. 2 (2542): 116 – 153.

พนมพร อัครชยานันต์ และคณะ. (2557). “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจลงทุนในตราสารทางการเงิน.” *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ*, ปีที่ 4. ฉ. 1 (มกราคม – มีนาคม 2557): 570-571.

พิชาติ เกษเรือง และ พิษณุ ผาสุกมโน. “ภาษีมรดก.” *สรรพากรสาสน์ 45*, ฉ. 9 (2541): 115-127.

ศานิต ร่างน้อย. “มาตรการภาษีเพื่อการกระจายรายได้.” *สรรพากรสาสน์ 45*, ฉ. 9 (2541): 129-136.

ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. “การจัดเก็บภาษีมรดกในประเทศฝรั่งเศส.” *วารสารนิติศาสตร์* 26, ฉ. 1 (2539): 59-67.

โสภณ โรจน์ธำรงค์. “วัฒนธรรมการออม.” *รายงานเศรษฐกิจรายเดือนธนาคารแห่งประเทศไทย*, ฉ. 7 (2543): 43-59.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

ดารินทร์ อิงควงศ์. (2553). *ผลกระทบจากการลดวงเงินประกันเงินฝากที่มีต่อนักลงทุน*. (งานวิจัยเฉพาะเรื่องปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, สาขาการบริหารการเงิน.

มณีรัตน์ ศิริเลิศ. (2556). *การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในทองคำของกลุ่มข้าราชการในอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร*. (งานวิจัยเฉพาะเรื่องปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร, คณะบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ.

สุกิจ แจ่มจิตรตรง. (2553). *พฤติกรรมผู้ฝากรายใหญ่ภายใต้กฎหมายการประกันเงินฝาก กรณีศึกษากรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์.

สุธิดา ถนอมจิตร. (2554). *ภาษีมรดกและภาษีอากรการให้ กรณีศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์.

สุธินี สหนันท์พร. (2555). *ปัจจัยที่กำหนดการออมของประเทศไทย*. (งานวิจัยเฉพาะเรื่องปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

สุรีรัตน์ ชัยวิรัตนะ. (2555). *การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุนกับสถาบันการเงินและปัจจัยที่มีผลต่อการถือครองผลิตภัณฑ์ทางการเงิน*. (งานวิจัยเฉพาะเรื่องปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ.

บทความหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ข้อสังเกตเรื่องภาษีมรดกและข้อมูลประเทศต่างๆ ที่มีการจัดเก็บภาษีมรดก. (26 กันยายน 2557). *ไทยรัฐออนไลน์*. สืบค้นจาก http://www.thairath.co.th

ภาษีมรดก ประกาศราชกิจจา ให้เวลาโอนทรัพย์แก่ทายาท-ยกเลิกให้โดยเสน่หา. (7 สิงหาคม 2558). *ไทยรัฐออนไลน์.* สืบค้นจาก http://www.thairath.co.th/content/516679

ผ่านแล้ว! ภาษีมรดก ทายาทรับเกิน 100 ล้านต้องจ่าย “สมหมาย” กลืนน้ำลายตัวเอง. (22 พฤษภาคม 2558). *ASTV ผู้จัดการออนไลน์.* สืบค้นจาก http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000058441

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. (2557). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการออมของผู้ออมในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.* สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2558, จาก http://www.tci-thaijo.org.

ประชาไท. (2552). *ผลการสำรวจภาษีมรดกจากนานาชาติ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2557, จาก http://www.prachatai.com.

ระบบสถิติทางการทะเบียน. (2557). *สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ณ ฐานข้อมูลปัจจุบัน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_m.php.

ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2555). *โครงการวิจัยเรื่องนโยบายและมาตรการการคลังเพื่อความเป็นธรรมในการกระจายรายได้.* สืบค้นเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558, จาก http://v-reform.org/wp-content/uploads/.pdf.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2557ก). *กรอบความคิดทางทฤษฎีภาษีทางการออมและการลงทุนในตลาดการเงิน.* สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://tdri.or.th/archives/download/reports/published/i23/chap_3.pdf.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). (2557ข). *ภาษีมรดกและประสบการณ์ในต่างประเทศ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2557, จาก http://tdri.or.th/tdri-insight/kt32/

สุธีรา ชูบัณฑิต. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาและสำนักกรรมาธิการ 2. (2557). *รัฐกับการจัดเก็บภาษีมรดก.* สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2558, จาก http://www.senate.go.th/w3c/senate/pictures/comm/1562/file_1413880933.pdf.

Franco Modigliani, Albert Ando and Richard Brumberg. (1954). *การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2557, จาก http://www.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO6.htm

Thaimutualfund.com. (2558). *การออมกับการลงทุน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2558, จาก https://www.thaimutualfund.com/AIMC/aimc_basicKnowledge.jsp?pg=4.

V-Reform. (2556). *เหตุผลในการยกเลิกและข้อถกเถียงของภาษีมรดก.* สืบค้นเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก http://v-reform.org.

เอกสารอื่นๆ

ชมพูนุท โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ และคณะ. (2550). โครงการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาษีมรดกและผลได้จากทุน. งานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นรินทร กลันทกพันธุ. (2548). สาเหตุของการยกเลิกการจัดเก็บภาษีมรดกในบางประเทศ. ผลงานทางวิชาการ สำนักนโยบายภาษี. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

Books

Ben-Akiva and Lehman. (1985). *Discrete choice analysis-theory and applications to travel demand.* Cambridge, Massashusetts, United States: MIT Press.

Shleifer, H. (2000). *Beyond greed and fear: understanding behavioral finance and the psychology of Investing.* Boston,Massashusetts: Harward Business School Press.

Wall, G. (1993). *The way to save*. New York: Herry Holt.

William G. Gale, James R. Hines, and Joel. (2001). *Do Estate Taxes Reduce Saving?, Rethinking Estate and Gift Taxation*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press.

Articles

Campbell, J. (2000). Strategic asset allocation: portfolio choice for long-term investors. NBER Reportor. *Journal of Economic Behavior and Organization*, *49*, 149-171.

De Long, J., Shiefer, A, Summers, L., and Waldmann, R. (1990). Noise trader risk in financial markets. *Journal of Political Economy*, *98*, 703-738.

Farmer, J. and Joshi, S. (2002). The Price dynamics of common strategies. *Journal of Economic Behavior and Organizatio*, *49*, 149-171.

Frijns, Koellen and Lehnert. (2008). On thedeterminants of portfolio choice. *Journal of Economic Behavior and Organization*, *66*, 373-386.

Markowitz, H. (1952). Portfolio selection. *Journal of Finance*, *7*, 77-92.

Martin Abraham*, Kerstin Lorek†, Friedemann Richter‡, and Matthias Wrede. (2013). *A Factorial Survey on the Inheritance Tax, Social Norms, and Social Justice*.

Prince, M. (1993). Women, men, and money styles. *Journal of Economic Psychology*, *14*, 175-182.

Shleifer, A. and Vishny, R. (1997). The limits of arbitrage. *Journal of Finance, 52,* 35-55.

Thesis

Rajruangrabin, J. (2008). *Thai investors' determinants of portfolio choice*. M.I.F. (Master's thesis). Thammasat University, Faculty of Commerce and Accountancy.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ร่าง พระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ.....

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติภาษีการรับมรดก พ.ศ.....เสนอโดย คณะรัฐมนตรีชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2557 เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

สาระสำคัญ

1. หลักการและเหตุผล

1.1 หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยภาษีการรับมรดก

1.2 เหตุผล

โดยที่การถ่ายโอนทรัพย์สินโดยทางมรดกในปัจจุบันได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีไม่ว่าทรัพย์สินจะมีจำนวนมากน้อยเพียงใด ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม สมควรที่จะจัดเก็บภาษีตามสมควรจากการรับมรดกที่มีมูลค่าจำนวนมากเพื่อนำไปพัฒนาประเทศและยกระดับการดำรงชีวิตของประชาชนที่ยากไร้ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยมิให้กระทบถึงผู้ที่ได้รับมรดกพอสมควรแก่การดำรงชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 1)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ ภาษีการรับมรดก พ.ศ.....”

3. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยภาษีการรับมรดก

4. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา 2)

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดยบเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

5. บทนิยามศัพท์ (ร่างมาตรา 4)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีการรับมรดกที่จัดเก็บตามพระราชบัญญัตินี้

“ประเทศไทย” หมายความรวมถึงเขตไหล่ทวีปที่เป็นสิทธิของประเทศไทย

“เจ้าพนักงานประเมิน” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากข้าราชการเพื่อทำหน้าที่ประเมินภาษี

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมาย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

6. มาตรารักษาการ (ร่างมาตรา 5)

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

7. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

7.1 กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่เจ้ามรดกได้ตายก่อนวันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และมรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับจากเจ้ามรดก (ร่างมาตรา7)

มาตรา 3 พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(1) มรดกที่เจ้ามรดกตายก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(2) มรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับจากเจ้ามรดก

7.2 หมวด 1 บททั่วไป

7.2.1 กำหนดให้การจัดเก็บภาษีการรับมรดกตามพระราชบัญญัตินี้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร (ร่างมาตรา 6)

มาตรา 6 การจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร

7.2.2 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีการรับมรดกเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แล้วแต่กรณีเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้แทน (ร่างมาตรา 7)

มาตรา 7 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ แล้วแต่กรณีเป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้แทนผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ แล้วแต่กรณี

7.2.3 กำหนดให้การเลื่อนหรือขยายกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีหรือแจ้งรายการต่างๆ การอุทธรณ์ และการเสียภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เป็นอำนาจของอธิบดีกกรมสรรพากร ทั้งนี้โดยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเลื่อนหรือขยายกำหนดเวลาของอธิบดีกรมสรรพากร ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา 8)

มาตรา 8 กำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีหรือแจ้งรายการต่างๆ การอุทธรณ์ และการเสียภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าว มีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้หรือมิได้อยู่ในประเทศไทย อธิบดีจะอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเป็นการทั่วไปที่จะทำให้ผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อาจปฏิบัติได้ภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้ได้ อธิบดีจะประกาศขยายกำหนดเวลาออกไปตามสมควรจนกว่าเหตุดังกล่าวจะหมดสิ้นไปก็ได้ และเมื่อได้ขยายกำหนดเวลาออกไปแล้ว ให้ถือว่ากำหนดเวลาที่ขยายออกไปนั้นเป็นกำหนดเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเลื่อนหรือขยายกำหนดเวลาของอธิบดีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

7.2.4 กำหนดให้เอกสารที่มีถึงบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าพนักงานสรรพากรนำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของบุคคลนั้น ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของผู้รับ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้ (ร่างมาตรา 9)

มาตรา 9 เอกสารที่มีถึงบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้เจ้าพนักงานสรรพากรนำไปส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของบุคคลนั้น ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานของผู้รับ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้านหรือสำนักงานที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งเอกสารตามวิธีที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หรือบุคคลนั้นออกไปนอกประเทศไทย ให้ใช้วิธีปิดหมายเอกสารนั้นในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ที่อยู่หรือสำนักงานของบุคคลนั้น หรือบ้านที่บุคคลนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรครั้งสุดท้าย หรือจะโฆษณาข้อความย่อในหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายเป็นปกติในท้องที่นั้นก็ได้

เมื่อได้ปฏิบัติตามวิธีดังกล่าวในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเป็นอันได้รับเอกสารนั้นแล้ว

7.2.5 กำหนดให้เจ้าพนักงานที่ดินที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก ให้แจ้งการจดทะเบียนนั้นต่อกรมสรรพากร ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และภายในกำหนดเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

7.3 หมวด 2 การเสียภาษี

7.3.1 กำหนดให้บุคคลผู้ได้รับมรดกดังต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(1) บุคคลผู้มีสัญชาติไทย

(2) บุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีภูมิลำเนาหรือมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกันถึงวันที่มีสิทธิได้รับมรดก

(3) บุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

ในกรณีที่ผู้ได้รับมรดกเป็นนิติบุคคล ให้ถือว่านิติบุคคลที่จดทะเบียนในทะเบียนที่ชำระแล้วในขณะมีสิทธิได้รับมรดก หรือมีผู้มีสัญชาติไทยเป็นผู้อำนาจบริหารกิจการเกินกึ่งหนึ่งของคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารกิจการทั้งหมด เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย (ร่างมาตรา 11)

มาตรา 11 ภายใต้บังคับมาตรา 12 ให้บุคคลผู้ได้รับมรดกดังต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(1) บุคคลผู้มีสัญชาติไทย

(2) บุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีภูมิลำเนาหรือมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาสามปีติดต่อกันถึงวันที่มีสิทธิได้รับมรดก

(3) บุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

ในกรณีที่ผู้ได้รับมรดกเป็นนิติบุคคล ให้ถือว่านิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยหรือจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายไทย หรือผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นเกินร้อยละห้าสิบของทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในขณะมีสิทธิได้รับมรดก หรือผู้มีสัญชาติไทยเป็นผู้มีอำนาจบริหารกิจการเกินกึ่งหนึ่งของคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจบริหารกิจการทั้งหมด เป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทย

ในกรณีตาม (3) ถ้าในขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่เป็นมรดกเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย แม้ภายหลังจะเปลี่ยนสภาพอย่างใด ก็ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย และผู้ได้รับมรดกนั้นยังมีหน้าที่ต้องเสียภาษีตามมาตรา 12

7.3.2 กำหนดให้ผู้ได้รับมรดกจากเจ้ามรดกจากเจ้ามรดกแต่ละราย ไม่ว่าจะได้รับในคราวเดียวหรือหลายคราว ถ้าแต่ละรายรวมกันมีมูลค่าเกิน 50 ล้านบาท ต้องเสียภาษีเฉพาะส่วนที่

เกิน 50 ล้านบาท ทั้งนี้ มูลค่ามรดก หมายถึง มูลค่าของทรัพย์สินทั้งสิ้นที่ได้รับมรดกหักด้วยภาระหนี้สินอันตกทอดมาจากการรับมรดกนั้น (ร่างมาตรา 12)

มาตรา 12 ผู้ได้รับมรดกจากเจ้ามรดกแต่ละราย ไม่ว่าจะได้รับมาในคราวเดียวหรือหลายคราว ถ้าแต่ละรายรวมกันมีมูลค่าเกิน 50 ล้านบาท ต้องเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เกิน 50 ล้านบาท

มูลค่ามรดกตามวรรคหนึ่ง หมายถึง มูลค่าของทรัพย์สินทั้งสิ้นที่ได้รับเป็นมรดกหักด้วยภาระหนี้สินอันตกทอดมาจากการรับมรดกนั้น

7.3.3 กำหนดบทยกเว้นการเสียภาษีการรับมรดกให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับมรดก ได้แก่ บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้มรดกนั้นเพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษาหรือกิจการสาธารณประโยชน์ บุคคลหรือองค์การระหว่างประเทศตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาหรือตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ ทั้งนี้เฉพาะตามประเภทหรือรายชื่อที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีตรวจสอบติดตามไว้ด้วยก็ได้ (ร่างมาตรา 13)

มาตรา 13 บทบัญญัติในมาตรา 12 ไม่ใช่บังคับแก่

(1) บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่ามีความประสงค์ให้ใช้มรดกนั้นเพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์

(2) หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษาหรือกิจการสาธารณประโยชน์

(3) บุคคลหรือองค์การระหว่างประเทศตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามสัญญาหรือตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ

ทั้งนี้ เฉพาะตามประเภทหรือรายชื่อที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยในกฎกระทรวงดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีตรวจสอบติดตามไว้ด้วยก็ได้

7.3.4 กำหนดให้มรดกดังต่อไปนี้เป็นมรดกซึ่งต้องเสียภาษีการรับมรดก ได้แก่

(1) มรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทย สำหรับกรณีบุคคลผู้ได้รับมรดกและมีหน้าที่เสียภาษีตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยและบุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีภูมิลำเนาหรือมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกันถึงวันที่มีสิทธิได้รับมรดก

(2) มรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย สำหรับกรณีบุคคลผู้ได้รับมรดกและมีหน้าที่เสียภาษีตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มิได้มีสัญชาติไทยแต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

สังหาริมทรัพย์ใดเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา 14)

มาตรา 14 มรดกซึ่งต้องเสียภาษี ได้แก่

(1) กรณีตามมาตรา 11 (1) และ (2) ได้แก่ มรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทย

(2) กรณีตามมาตรา 11 (3) ได้แก่ มรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย

สังหาริมทรัพย์ใดเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

7.3.5 กำหนดให้การคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีการรับมรดกให้ถือตามราคาหรือมูลค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับทรัพย์สินนั้นเป็นมรดก โดยในกรณีเป็นอสังหาริมทรัพย์ให้ถือตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน และในกรณีเป็นหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ถือเอาราคาของหลักทรัพย์นั้นในเวลาสิ้นสุดเวลาทำการของตลาดหลักทรัพย์นั้นในเวลาสิ้นสุดเวลาทำการของตลาดหลักทรัพย์ในวันที่ได้รับมรดก สำหรับกรณีอื่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้กำหนดเป็นการทั่วไปโดยไม่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง (ร่างมาตรา 15)

มาตรา 15 การคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินให้ถือตามราคาหรือมูลค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับทรัพย์สินนั้นเป็นมรดก ดังต่อไปนี้

(1) กรณีเป็นอสังหาริมทรัพย์ ให้ถือเอาตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(2) กรณีเป็นหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้ถือเอาราคาของหลักทรัพย์นั้นในเวลาสิ้นสุดเวลาทำการของตลาดหลักทรัพย์ในวันที่ได้รับมรดก

(3) กรณีอื่นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวให้กำหนดเป็การทั่วไปโดยไม่มีลักษณะเป็นการเฉพาะเจาะจง

ถ้าจำเป็นต้องคำนวณเงินตราต่างประเทศเป็นเงินตราไทย ให้คิดตามอัตราแลกเปลี่ยนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมสรรพากรประกาศกำหนด

7.3.6 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีการรับมรดกคำนวณและเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 ของมูลค่ามรดกในส่วนที่ต้องเสียภาษี ทั้งนี้ อัตราร้อยละ 10 ดังกล่าว จะตราพระราชกฤษฎีกา

ลดลงตามที่เห็นสมควร โดยจะลดให้เป็นการทั่วไปหรือลดตามความสัมพันธ์ระหว่างยเจ้ามรดกและผู้รับมรดกก็ได้

7.4 หมวด 3 การยื่นแบบ การชำระภาษี และการประเมินภาษีการรับมรดก

7.4.1 การยื่นแบบแสดงรายการภาษี

7.4.1.1 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีตามแบบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด ภายใน 150 วัน นับแต่วันที่ได้รับมรดกที่เป็นเหตุให้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือ ณ สถานที่อื่นใดตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด และกำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินดำเนินการประเมินภาษีให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีนับแต่วันที่มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษีในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียภาษีเพิ่มและได้ชำระภายในกำหนดเวลา มิให้คิดเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่ม เว้นแต่การต้องเสียภาษีเพิ่มนั้นเกิดจากรายการที่ผู้ยื่นมิได้แสดงไว้ในแบบแสดงรายการภาษีหรือแสดงไว้เป็นเท็จ ทั้งนี้ ระยะเวลา 1 ปีดังกล่าว เมื่อมีเหตุอันจำเป็นและสมควรที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อธิบดีกรมสรรพากรจะอนุมัติให้ขยายระยะเวลาออกไปเป็นการเฉพาะกรณีก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 3 ปี (ร่างมาตรา 17)

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 23 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับมรดกที่เป็นเหตุให้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา 12 วรรคหนึ่ง

การยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นและชำระ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือ ณ สถานที่อื่นใดตามที่อธิบดีกำหนด

เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาได้รับแบบแสดงรายการภาษีแล้ว ให้ส่งต่อเจ้าพนักงานประเมินโดยเร็ว และให้เจ้าพนักงานประเมินดำเนินการประเมินภาษีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียภาษีเพิ่มและได้ชำระภาษีภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 22 มิให้คิดเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่ม เว้นแต่การต้องเสียภาษีเพิ่มนั้นเกิดจากรายการที่ผู้ยื่นมิได้แสดงไว้ในแบบแสดงรายการภาษีหรือแสดงไว้เป็นเท็จ

ระยะเวลาหนึ่งปีตามวรรคสาม เมื่อมีเหตุอันจำเป็นและสมควรที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อธิบดีจะอนุมัติให้ขยายระยะเวลาออกไปเป็นการเฉพาะกรณีก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามปี

7.4.1.2 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามก่อนครบกำหนดเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษี ดังนี้

(1) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายก่อนครบกำหนดเวลา โดยยังมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ให้ผู้จัดการมรดกของผู้นั้นมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีพร้อมทั้งเงินเพิ่มแทนผู้ตายภายใน 150 วัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง โดยไม่ต้องเสียเบี้ยปรับ

(2) ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายเมื่อครบกำหนดแล้ว โดยมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ให้ผู้จัดการมรดกของผู้นั้นมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี และชำระภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มแทน โดยให้ดำเนินการภายใน 150 วันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง (ร่างมาตรา 18)

มาตราการ 18 ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา 17 วรรคหนึ่ง โดยยังมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ให้ผู้จัดการมรดกของผู้นั้นมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีพร้อมทั้งเงินเพิ่มตามมาตรา 31 แทนผู้ตายภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง โดยไม่ต้องเสียเบี้ยปรับ สำหรับเงินเพิ่มให้คำนวณนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 17 วรรคหนึ่ง จนถึงวันที่ชำระภาษีครบถ้วน

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตายเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา 17 วรรคหนึ่งแล้ว โดยมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี ให้ผู้จัดการมรดกของผู้นั้นมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มแทนโดยให้ดำเนินการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง สำหรับเบี้ยปรับให้เสียหนึ่งเท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ เว้นแต่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีภายหลังกำหนดเวลาดังกล่าวให้เสียเบี้ยปรับสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ สำหรับเงินเพิ่มให้คำนวณตั้งแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา 17 วรรคหนึ่ง จนถึงวันที่ชำระภาษีครบถ้วน

เงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งและวรรครสองต้องไม่เกินเงินภาษีที่ต้องชำระ

ในกรณีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ผู้มีสิทธิได้รับมรดกคนใดคนหนึ่งจะดำเนินการเองก็ได้ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี

7.4.1.3 กำหนดให้ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงแก่ความตาย หากไม่มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีแทน ให้ทายาทซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกของผู้ตายมีหน้าที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี ให้กระทำภายใน 150 วันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลา 180 วัน และกำหนดให้ในกรณีมีทายาทหลายคน ให้ทายาททตกลงมอบให้ทายาทคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ถ้าไม่อาจตกลงกันได้ ให้ทายาทคนใคคนหนึ่งยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการต่อไปป (ร่างมาตรา 19)

มาตรา 19 ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงแก่ความตาย หากไม่มีการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการแทนตามมาตรา 18 ให้ทายาทซึ่งมีสิทธิรับมรดกของผู้ตายมีหน้าที่ตามมาตรา 18 และให้นำความในมาตรา 18 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษี ให้กระทำการภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

ในกรณีมีทายาทหลายคน ให้ทายาทตกลงมอบให้ทายาทคนหนึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี ถ้าไม่อาจตกลงกันได้ ให้ทายาทคนใดคนหนึ่งยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อตั้งผู้จัดการมรดกดำเนินการต่อไป

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากไม่มีผู้ใดยื่นแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีตามมาตรานี้ ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีตามมาตรา 20 ได้

7.4.2 การชำระภาษีและประเมินภาษีการรับมรดก

7.4.2.1 กำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีเมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีเสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีอำนาจประเมินภาษีได้ภายในกำหนดเวลา 10 ปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษี (ร่างมาตรา 20)

มาตรา 20 ภายใต้บังคับมาตรา 17 เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีเมื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีมิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีอำนาจประเมินภาษีได้ภายในกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษี

7.4.2.2 กำหนดให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้แทน หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ กับมีอำนาจสั่งบุคคลเหล่านั้นให้นำบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาตรวจสอบไต่สวนได้ หรือออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าว ตอบคำถามเป็นหนังสือ แต่จะต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกหรือได้รับคำสั่ง (ร่างมาตรา 21)

มาตรา 21 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา 17 มาตรา 18 มาตรา 19 มาตรา 20 หรือมาตรา 24 ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจออกหมายเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้แทน หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ กับมีอำนาจสั่งบุคคลเหล่านั้นให้นำบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาตรวจสอบไต่สวนได้ หรือออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวตอบคำถามเป็นหนังสือ แต่จะต้องให้เวลาล่วงงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกหรือได้รับคำสั่ง

7.4.2.3 กำหนดให้เมื่อเจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินภาษีแล้ว ให้แจ้งการประเมินภาษีนั้นเป็นหนังสือไปยังผู้มีหน้าที่เสียภาษี และให้ผู้นั้นชำระภาษีพร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ถ้ามี ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ในกรณีนี้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะใช้สิทธิอุทธรณ์การประเมินภาษีก็ได้ (ร่างมาตรา 22)

มาตรา 22 เมื่อเจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินภาษีแล้ว ให้แจ้งการประเมินภาษีนั้นเป็นหนังสือไปยังผู้มีหน้าที่เสียภาษี และให้ผู้นั้นชำระภาษีพร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม ถ้ามี

ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ในกรณีนี้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะใช้สิทธิอุทธรณ์การประเมินภาษีก็ได้

7.4.2.4 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอาจผ่อนชำระภาษีได้ภายในเวลาไม่เกิน 5 ปีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเมื่อได้ชำระภาษีครบถ้วนแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม แต่ในกรณีที่ผ่อนชำระเกิน 2 ปี จะกำหนดให้ต้องเสียเงินเพิ่มบางส่วนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้ (ร่างมาตรา 23)

มาตรา 23 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอาจผ่อนชำระภาษีได้ภายในเวลาไม่เกินห้าปีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และเมื่อได้ชำระภาษีครบถ้วนแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม แต่ในกรณีที่ผ่อนชำระเกินสองปี จะกำหนดให้ต้องเสียเงินเพิ่มบางส่วนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็ได้

7.4.2.5 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอคืนภาษีการรับมรดก (ร่างมาตรา 24)

มาตรา 24 ในกรณีที่ผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีได้ชำระภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือได้ชำระไว้เกินกว่าที่ต้องเสีย ให้ผู้นั้นมีสิทธิได้รับคืนภาษี

ให้ผู้มีสิทธิได้รับคืนภาษีตามวรรคหนึ่งยื่นคำร้องขอรับคืนภาษีพร้อมด้วยเอกสารหลักฐานภายในห้าปีนับแต่วันชำระภาษีทั้งหมด ต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาแห่งใดแห่งหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด

ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาซึ่งรับคำร้องไว้ ส่งคำร้องพร้อมเอกสารหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินโดยเร็ว และให้เจ้าพนักงานประเมินตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสิบห้าวันนับแต่การตรวจสอบแล้วเสร็จ

ในการขอรับคืนภาษี ไม่มีสิทธิเรียกเก็บดอกเบี้ยจากเงินภาษีที่คืน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตรวจสอบการขอคืนภาษี ให้เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินภาษีได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในมาตรานี้

7.4.2.6 กำหนดให้ภาษีซึ่งต้องเสียตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียให้ถือเป็นภาษีค้าง และเพื่อให้ได้รับชำระภาษีค้าง กำหนดให้อธิบดีกรมสรรพากรมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีได้ทั่วราชอาณาจักรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีกรมสรรพากรจะมอบให้รองอธิบดีกรมสรรพากรหรือสรรพากรภาคสำหรับการดำเนินการภายในเขตท้องที่ก็ได้ (ร่างมาตรา 25)

มาตรา 25 ภาษีซึ่งต้องเสียตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียให้ถือเป็นภาษีค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียภาษีได้ทั่วราชอาณาจักรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีกรมสรรพากรจะมอบให้รองอธิบดีกรมสรรพากรหรือสรรพากรภาคสำหรับการดำเนินการภายในเขตท้องที่ก็ได้

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว ให้หักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด และเงินภาษีค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

7.5 หมวด 4 การอุทธรณ์

7.5.1 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการอุทธรณ์การเสียภาษีการรับมรดก (ร่างมาตรา 26)

มาตรา 26 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผู้ใดไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินภาษีของเจ้าพนักงานประเมิน ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษี ทั้งนี้ โดยยื่นตามแบบ ณ สถานที่ที่อิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คณะกรรมการอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย อธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้แทนเป็นประธาน ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนกรมการปกครอง เป็นกรรมการ

คณะกรรมการอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ระยะเวลาดังกล่าวอธิบดีจะอนุมัติให้ขยายออกไปอีกก็ได้แต่ไม่เกินเก้าสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องต่อศาลภาษีอากรได้ โดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์ แต่ต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัย

ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ ให้มีสิทธิฟ้องต่อศาลภาษีอากรได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแค่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์

7.5.2 กำหนดให้การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษี เว้นแต่กรณีที่ผู้อุทธรณ์ได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาได้ ก็ให้มีหน้าที่ชำระ

ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา 27)

มาตรา 27 การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการเสียภาษี เว้นแต่กรณีที่ผู้อุทธรณ์ได้รับอนุมัติจากอธิบดีให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาได้ ก็ให้มีหน้าที่ชำระภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสียภาษีเพิ่มขึ้น ผู้อุทธรณ์จะต้องชำระภายในกำหนดเวลาเช่นเดียวกับวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฟ้องคดีไม่ต้องเสียภาษีหรือเสียน้อยลง ให้กรมสรรพากรคืนเงินภาษีที่ต้องคืนให้แก่ผู้อุทธรณ์หรือผู้ฟ้องคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี

7.5.3 กำหนดให้เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานประเมิน ในการออกกฎหมายเรียกผู้มีหน้าที่เสียภาษี ผู้แทนหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ กับมีอำนาจสั่งบุคคลเหล่านั้นให้นำบัญชี เอกสารหรือหลักฐานอื่นอันควรแก่เรื่องมาตรวจสอบไต่สวน หรือออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวตอบคำถามเป็นหนังสือได้ (ร่างมาตรา 28)

มาตรา 28 เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ประธานคณะกรรมการอุทธรณ์มีอำนาจเช่นเดียวกับเจ้าพนักงานประเมินตามมาตรา 21

7.6 หมวด 5 เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

7.6.1 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลาให้เสียเบี้ยปรับอีก 2 เท่า ของเงินภาษีที่ต้องชำระ และผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงต่อความเป็นจริง อันเป็นเหตุให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไปให้เสียเบี้ยปรับอีก 1 เท่าของเงินภาษีที่ต้องเสียเพิ่ม (ร่างมาตรา 29)

มาตรา 29 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเสียเบี้ยปรับในกรณีและอัตรา ดังต่อไปนี้

(1) มิได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีภายในกำหนดเวลา ให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินภาษีที่ต้องชำระ

(2) ยื่นแบบแสดงรายการภาษีไว้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงต่อความเป็นจริง อันเป็นเหตุให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียขาดไป ให้เสียเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของเงินภาษีที่ต้องเสียเพิ่ม

7.6.2 กำหนดให้เบี้ยปรับตามพระราชบัญญัตินี้ อาจงดหรือลดลงได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา 30)

มาตรา 30 เบี้ยปรับตามพระราชบัญญัตินี้ อาจงดหรือลดลงได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนถึงเหตุแห่งการงดหรือลดเบี้ยปรับ โดยคำนึงถึงความสุจริตและเหตุจำเป็นของผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เป็นสำคัญ

7.6.3 กำหนดให้บุคคลใดที่ไม่ชำระภาษีให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ สำหรับกรณีที่ได้มีการอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาการชำระภาษีและได้มีการชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่เลื่อนให้นั้น เงินเพิ่มดังกล่าวให้ลดลงเหลือร้อยละ 0.75 ต่อเดือนหรือเศษของเดือน ทั้งนี้ การคำนวณเงินเพิ่มให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีจนถึงวันที่ชำระภาษี แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนภาษีที่ต้องชำระ (ร่างมาตรา 31)

มาตรา 31 ภายใต้บังคับมาตรา 23 บุคคลใดไม่ชำระภาษีให้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งจุดห้าต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระ โดยไม่รวมเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ได้มีการอนุญาตให้เลื่อนกำหนดเวลาการชำระภาษี และได้มีการชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่เลื่อนให้นั้น เงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งให้ลดลงเหลือร้อยละศูนย์จุดเจ็ดห้าต่อเดือนหรือเศษของเดือน

การคำนวณเงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีจนถึงวันที่ชำระภาษี แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนภาษีที่ต้องชำระ

7.6.4 กำหนดให้เบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเป็นเงินภาษี (ร่างมาตรา 32)

มาตรา 32 เบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเป็นเงินภาษี

7.7 หมวด 6 บทกำหนดโทษ

7.7.1 บทกำหนดโทษกรณีผู้ใดไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษี โดยไม่มีเหตุอันสมควรต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500,000 บาท (ร่างมาตรา 33)

มาตรา 33 ผู้ใดไม่ยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามมาตรา 17 โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

7.7.2 บทกำหนดโทษกรณีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมิน หรือไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานประเมิน หรือประธานคณะกรรมการอุทธรณ์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 34 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหมายเรียกหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานประเมินหรือไม่ยอมตอบคำถามของเจ้าพนักงานประเมินตามมาตรา 21 หรือประธานคณะกรรมการอุทธรณ์ตามมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7.7.3 บทกำหนดโทษกรณีผู้ใดทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 400,000 บาท (ร่างมาตรา 35)

มาตรา 35 ผู้ใดทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา 25 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสี่แสนบาท

ในกรณีผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล หากกรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคล ให้กรรมการ ผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลดังกล่าว ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งด้วย

7.7.4 บทกำหนดโทษกรณีเจ้าพนักงานผู้ใดมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รู้ข้อมูลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง นำออกแจ้งแก่บุคคลใดหรือทำให้รู้โดยวิธีใดหรือปล่อยปละละเลยให้ข้อมูลดังกล่าวรู้ถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ต้องรู้ โดยไม่มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 120,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 36)

มาตรา 36 เจ้าพนักงานผู้ใดมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รู้ข้อมูลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี หรือของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง นำออกแจ้งแก่บุคคลใดหรือทำให้รู้โดยวิธีใดหรือปล่อยปละละเลยให้ข้อมูลดังกล่าวรู้ถึงบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ต้องรู้ โดยไม่มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าพนักงานประเมินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

7.7.5 บทกำหนดโทษกรณีผู้ใดโดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจยื่นข้อความเท็จ หรือให้ถ้อยคำเท็จหรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ หรือโดยความเท็จ โดยเจตนาละเลย โดยฉ้อโกงหรือใช้อุบายโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแนะนำหรือสนับสนุนให้บุคคลอื่นใดกระทำการดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 120,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา 37)

มาตรา 37 เจ้าพนักงานผู้ใดมีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(1) โดยรู้อยู่แล้วหรือจงใจยื่นข้อความเท็จ หรือให้ถ้อยคำเท็จ หรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือนำพยานหลักฐานเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

(2) โดยความเท็จ โดยเจตนาละเลย โดยฉ้อโกงหรือใช้อุบายโดยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด หลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ หรือ

(3) แนะนำหรือสนับสนุนให้บุคคลอื่นใดกระทำการตาม (1) หรือ (2)

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7.7.6 กำหนดอำนาจของอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปรับ (ร่างมาตรา 38)

มาตรา 38 บรรดาความผิดตามมาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 36 และมาตรา 37 ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ถ้าผู้มีหน้าที่เสียภาษีชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนดแล้ว มิให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีถูกฟ้องร้องต่อไปในกรณีแห่งความผิดนั้น

ถ้าอธิบดีเห็นว่าไม่ควรใช้อำนาจเปรียบเทียบ หรือเมื่อเปรียบเทียบแล้วผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือยอมแล้วแต่ไม่ชำระค่าปรับภายในระยะเวลาที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบกำหนด ให้ดำเนินการฟ้องร้องต่อไป และในกรณีนี้ห้ามมิให้ดำเนินการเปรียบเทียบตามกฎหมายอื่นอีก

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งข้อมูลของท่านจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม โดยไม่แจกแจงการวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ให้พนักงานผู้ดูแลเป็นผู้ตอบคำถามแทน)

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุดเพียง 1 ข้อ

1. อายุ.....ปี

2. เพศ

☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง

3. สถานภาพ

☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส

☐ 3) หย่าร้าง ☐ 4) หม้าย

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1) 100,000 บาท – 399,999 บาท ☐ 2) 400,000 บาท - 699,999 บาท

☐ 3) 700,000 บาท – 999,999 บาท ☐ 4) ตั้งแต่ 1,000,000 บาท

5. ระดับการศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ปริญญาตรี / เทียบเท่า

☐ 3) ปริญญาโท ☐ 4) สูงกว่าปริญญาโท

6. สาขาที่จบการศึกษาขั้นสูงสุด

☐ 1) วิทยาศาสตร์/วิศวกรรมศาสตร์/เทคโนโลยี/คอมพิวเตอร์

☐ 2) เศรษฐศาสตร์/บริหารธุรกิจ/การเงิน/การตลาด/บัญชี

☐ 3) อักษรศาสตร์/ศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์/นิเทศศาสตร์/รัฐศาสตร์/สังคมศาสตร์

☐ 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

7. อาชีพ

☐ 1) พนักงานบริษัทเอกชน ☐ 2) ธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของกิจการ

☐ 3) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 4) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว

1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มากน้อยเพียงใด

☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ ไม่ทราบเลย

2. โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องว่างเพียงช่องเดียว

ในเรื่องต่อไปนี้ ท่านมีความรู้ความเข้าใจอย่างไร	**ใช่**	**ไม่ใช่**	**ไม่ทราบ**
1) พ.ร.บ.ภาษีมรดก ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ในวาระที่ 3 เรียบร้อยแล้วเมื่อ 22 พฤษภาคม 2558 และมีผลบังคับใช้หลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา 180 วัน			
2) พ.ร.บ.ภาษีมรดก จัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 5% สำหรับบุพการีและผู้สืบสันดาน			
3) พ.ร.บ.ภาษีมรดก จัดเก็บเฉพาะส่วนที่มูลค่าเกิน 100 ล้านบาท ในอัตรา 10% สำหรับผู้ที่ไม่ใช่บุพการีและผู้สืบสันดาน			

ในเรื่องต่อไปนี้ ท่านมีความรู้ความเข้าใจอย่างไร	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
4) ภาษีการรับมรดก หากผู้รับเป็นบุพการี ผู้สืบสันดาน หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท			
5) ภาษีการรับมรดก หากไม่ใช่ทายาท หากรับเกิน 100 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 10% ของส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท			
6) ไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่เจ้ามรดกเสียชีวิตก่อนวันที่ ร่าง พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ			
7) ไม่ใช้บังคับแก่มรดกที่คู่สมรสของเจ้ามรดกได้รับ จากเจ้ามรดก			
8) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดกเมื่อเจ้ามรดกเสียชีวิต ได้แก่ บุคคลผู้มีสัญชาติไทย ผู้มิได้มีสัญชาติไทย แต่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง และผู้ที่มิได้อยู่ในประเทศไทยแต่ได้รับมรดกอันเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย			
9) ยกเว้นการเสียภาษีการรับมรดกให้แก่บุคคลหรือองค์กรที่ได้รับมรดก ได้แก่ บุคคลผู้ได้รับมรดกที่เจ้ามรดกแสดงเจตนาหรือเห็นได้ว่าประสงค์ให้ใช้มรดกนั้น เพื่อประโยชน์ในกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐและนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อกิจการศาสนา กิจการศึกษา หรือกิจการสาธารณประโยชน์โดยให้กำหนดเป็นกฎกระทรวง			
10) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมรดก ต้องยื่นแบบภายใน 150 วัน นับแต่วันที่ได้รับมรดก			
11) ภาษีการให้ระหว่างบุพการีกับผู้สืบสันดาน หรือระหว่างคู่สมรสเป็นจำนวนเกิน 20 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5%			
12) ภาษีการให้ผู้ที่ไม่ใช่ทายาทเป็นจำนวนเกิน 10 ล้านบาท เสียภาษีในอัตรา 5%			
13) การให้ทรัพย์สินจากการอุปการะ หรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นจำนวนมากกว่า 10 ล้านบาทตลอดปีภาษี เสียภาษีในอัตรา 5% ของส่วนที่เกิน			

3. ทราบหรือไม่ว่าทรัพย์สินใดต่อไปนี้มีอยู่ในส่วนที่ต้องเสียภาษีมรดก หรืออยู่ในฐานภาษีมรดก และทรัพย์สินใดอยู่ในส่วนที่ไม่เสียภาษีมรดก หรือไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก หรือตอบไม่ทราบกรณีไม่รู้

ชนิดของทรัพย์สิน	**อยู่ในฐานภาษีมรดก**	**ไม่อยู่ในฐานภาษีมรดก**	**ไม่ทราบ**
เงินฝากกับสถาบันการเงิน			
พันธบัตรรัฐบาล			
กองทุนรวม			
หุ้นกู้			
หุ้น			
อสังหาริมทรัพย์			
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์			
ทองคำ			
เงินลงทุนในต่างประเทศในรูปแบบทรัสต์			

ส่วนที่ 3 การทดสอบเมื่อมีการบังคับใช้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

4.1 โปรดระบุสัดส่วนการออมและการลงทุนเป็นเปอร์เซ็น (จากเงินทุนทั้งหมด 100%) ตามแผนการลงทุนของท่าน ณ ปัจจุบันนี้

เงินฝากกับสถาบันการเงิน	พันธบัตรรัฐบาล	กองทุนรวม	หุ้นกู้	หุ้น	อสังหาริมทรัพย์	ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	ทองคำ	อื่นๆ (โปรดระบุ)	รวม (100%)
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%

สาระสำคัญของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก : ให้ผู้รับมรดกมูลค่าเกิน 100 ล้านบาท โดยในส่วนที่เกิน 100 ล้านบาท ให้เสียภาษีร้อยละ 10 แต่ถ้าผู้ได้รับมรดกเป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 5 ซึ่งมรดกที่ต้องเสียภาษีมี 5 ประเภท ได้แก่ 1.อสังหาริมทรัพย์ 2.หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ 3. เงินฝากหรือเงินอื่นใดที่มีลักษณะอย่างเดียวกันที่เจ้ามรดกมีสิทธิเรียกถอนคืนหรือสิทธิเรียกร้องจากสถาบันการเงินหรือบุคคลที่ได้รับเงินนั้นไว้ 4.ยานพาหนะที่มีหลักฐานทางทะเบียน 5.ทรัพย์ทางการเงินที่กำหนดเพิ่มขึ้น โดยพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลบังคับใช้ 180 วัน ภายหลังประกาศในราชกิจจานุเบกษา

4.2 หาก พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีการประกาศใช้ ท่านจะเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการออม/การลงทุนอย่างไร กรุณาระบุสัดส่วนการออมและการลงทุนอีกครั้ง

เงินฝากกับสถาบันการเงิน	พันธบัตรรัฐบาล	กองทุนรวม	หุ้นกู้	หุ้น	อสังหาริมทรัพย์	ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	ทองคำ	อื่นๆ (โปรดระบุ)	รวม (100%)
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%

4.3 ท่านมีการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินการหรือดำเนินการไปแล้ว ในทรัพย์สินของท่านอย่างไรบ้างต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

☐ ออมและลงทุนเป็นชื่อของทายาท

☐ ทยอยโอนหุ้นให้แก่บุตร/ทายาท

☐ ทยอยโอนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร/ทายาท

☐ นำเงินไปลงทุนในต่างประเทศโดยจัดตั้งกองทรัสต์

☐ อื่นๆ .....

ส่วนที่ 4 การประเมินระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Profile)

โปรดทำเครื่องหมาย √ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ประสบการณ์การลงทุนในหลักทรัพย์ของท่าน (หลักทรัพย์ หมายถึง หน่วยลงทุน หุ้นกู้ หุ้น พันธบัตรรัฐบาล หรือ Derivatives)

☐ ไม่มี ☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1-5 ปี ☐ มากกว่า 5 ปี

2. ระยะเวลาที่ท่านคาดว่าจะไม่จำเป็นต้องใช้เงินลงทุน

☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1 ถึง น้อยกว่า 3 ปี ☐ 3- 7 ปี ☐ มากกว่า 7 ปี

3. ท่านต้องการรายได้จากเงินลงทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายประจำหรือไม่

☐ ต้องการมากที่สุด ☐ ต้องการบ้าง

☐ ต้องการเพียงเล็กน้อย ☐ ไม่มีความต้องการ

4. ทัศนคติเกี่ยวกับการลงทุน

☐ ไม่สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เลย แม้ว่าจะมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นบ้าง

☐ สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้เล็กน้อย เพื่อมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นบ้าง

☐ สามารถทนต่อการขาดทุนเงินต้นได้ เพื่อมีโอกาสได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น

☐ อยากได้ผลตอบแทนที่สูง โดยไม่มีข้อจำกัดในการลงทุน

5. การลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง มักให้ผลตอบแทนที่สูงในระยะยาว แต่มีความเสี่ยงที่จะทำให้ขาดทุนได้มากขึ้นได้เช่นกัน ท่านสามารถรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้ในระดับใด

☐ น้อยที่สุด โดยต้องการเน้นการลงทุนที่สร้างกระแสรายได้ประจำ และให้ความปลอดภัยในการลงทุนสูงสุด แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนในระดับที่ต่ำสุด

☐ รับได้ในระดับหนึ่ง โดยสามารถรับความเสี่ยงในการขาดทุนจากการลงทุนได้บ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นในระยะยาว

☐ ปานกลาง โดยสามารถรับความเสี่ยงได้พอสมควร เพื่อสร้างโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าในระยะยาว

☐ มาก โดยสามารถรับความเสี่ยงได้สูงสุดเพื่อสร้างโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงสุดในระยะยาว

6. ในบางช่วงเวลา การลงทุนโดยเน้นความปลอดภัยของเงินลงทุนจะให้ผลตอบแทนในระดับที่ต่ำกว่าเงินเฟ้อ ซึ่งอาจจะทำให้อำนาจในการซื้อลดลงได้ เมื่อพิจารณาถึงเป้าหมายในการลงทุนของท่าน ข้อใดต่อไปนี้ตรงกับท่านมากที่สุด

☐ เงินต้นสำหรับการลงทุนต้องปลอดภัย แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อ

☐ รับความเสี่ยงในการสูญเสียเงินต้นได้บ้าง เพื่อคงระดับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนให้สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ

☐ เน้นสร้างผลตอบแทนให้สูงกว่าระดับเงินเฟ้อในระดับหนึ่ง โดยสามารถรับความเสี่ยงได้

☐ ต้องการให้ผลตอบแทนสูงกว่าระดับเงินเฟ้อมากที่สุด โดยสามารถรับความเสี่ยงได้เต็มที่

7. ท่านคิดว่าท่านจะยอมรับผลขาดทุนจากการลงทุนในกองทุนรวมได้มากเพียงใด

☐ ต่ำกว่า 10% ☐ 10% ถึงน้อยกว่า 20% ☐ 20 % - 50% ☐ มากกว่า 50%

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามเชิงคุณภาพ

คำถามสำหรับสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ท่านมีระดับความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัจจุบันท่านมีการออม/การลงทุนรูปแบบใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความวิตกกังวล หรือความคิดเห็นของท่าน ต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุนของท่านหรือไม่ อย่างไร และเพราะเหตุใดท่านจึงเลือกวิธีการออม/การลงทุนดังกล่าว

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีวิธีการเตรียมการต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และท่านคิดว่า พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลต่อประเทศในด้านใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

แบบสอบถามพนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงไทย

ชื่อโครงการวิจัย : พฤติกรรมการออม/การลงทุน ลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก
กรณีศึกษาลูกค้า บมจ.ธนาคารกรุงไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (MBE) คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม/การลงทุนลูกค้ารายใหญ่ภายใต้ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....นามสกุล.....
ตำแหน่ง.....
เบอร์โทรศัพท์.....

****

คำถามสำหรับสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ของลูกค้า

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในทางการเงินในการออม/การลงทุนของลูกค้า

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ความวิตกกังวล หรือความคิดเห็นของลูกค้า ต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า พ.ร.บ.ภาษีมรดก มีผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้าหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ลูกค้ามีวิธีการเตรียมการต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ภาคผนวก ค
ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

สำหรับในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยในส่วนแรกเป็นการสัมภาษณ์ลูกค้าเชิงลึก ลูกค้าที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างลูกค้ารายใหญ่จำนวน 5 คน และส่วนที่สอง เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกพนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงไทย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลลูกค้ารายใหญ่ จำนวน 10 คน เพื่อนำข้อมูลมาเพิ่มเติมจากในส่วนของงานวิจัยเชิงปริมาณในส่วนต้น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามถึงประเด็นของความรู้ความเข้าใจของลูกค้า เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก การออม/การลงทุนปัจจุบัน ของลูกค้า รวมถึงความวิตกกังวล หรือความคิดเห็นต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ผลของ พ.ร.บ.ภาษีมรดกต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุน ซึ่งได้ผลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกลูกค้าที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน โดยสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจของลูกค้า เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ลูกค้าทราบถึง พ.ร.บ.ภาษีมรดก ที่รัฐบาลออกร่าง พ.ร.บ.ภาษีมรดกนี้ ส่วนใหญ่ทราบเพียงจำนวนหลักเกณฑ์เบื้องต้น เช่น การเก็บภาษีในผู้ที่มีทรัพย์สินสุทธิเกิน 100 ล้านบาท หากมีการให้เป็นมรดก ในอัตราร้อยละ 10 เท่านั้น ประกอบกับร่าง พ.ร.บ. ที่ยังไม่มีการนำออกมาใช้จริง ทำให้ยังไม่ทราบรายละเอียดที่ลึกลงไป ซึ่งสอดคล้องกับในส่วนของการศึกษาในส่วนข้างต้น ที่ลูกค้ารายใหญ่ยังคงมีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

2. การออม/การลงทุนปัจจุบัน ของลูกค้า

พบว่า ลูกค้าที่ทำการสัมภาษณ์นั้น แต่ละคนมีรูปแบบการออมที่กระจายตัวไปในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากมีสินทรัพย์เป็นจำนวนมาก แต่ปัจจัยในการตัดสินใจทำการออมหรือลงทุน จะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ โดยเลือกที่จะลงทุนในธุระกิจที่ค่อนข้างมั่นคง ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ ณ ช่วงเวลาของการลงทุนนั้น น้อยที่สุด ซึ่งเชื่อมโยงในด้านความเสี่ยง แต่สุดท้ายมักเลือกลงทุนที่มีความมั่นคงสูง ความเสี่ยงต่ำ และการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เป็นอีกรูปแบบที่ได้รับความนิยม เนื่องจากลูกค้าเห็นว่าสามารถทำกำไรได้เป็นอย่างดี แต่ต้องเลือกพื้นที่ของอสังหาริมทรัพย์ให้ดี โดยคำนึงถึงผลกำไรและโอกาสในการใช้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์แปลงนั้นเป็นหลัก เมื่อถึงจุดที่พอใจก็ทำการขาย ไม่รอถึงให้ตกเป็นมรดก ซึ่งหากจะเป็นมรดกในที่สุดแล้วก็ยินดีที่เสียภาษีตามกฎหมาย

3. ความวิตกกังวล หรือความคิดเห็นต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ส่วนใหญ่ไม่มีความวิตกกังวลกับ พ.ร.บ. ภาษีมรดก เนื่องจากยังไม่มีการนำออกมาใช้จริง และถึงแม้นำออกมาใช้จริง ก็ได้รับผลกระทบไม่เยอะมาก เนื่องจากกลุ่มบุคคลที่ทำการสัมภาษณ์อยู่ในระดับลูกค้ารายใหญ่ของธนาคารก็จริง แต่มีจำนวนไม่มากที่ได้รับผลในส่วนของภาษีมรดกและบุคคลที่สัมภาษณ์นี้ส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวก โดยเห็นด้วยกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก นี้ ว่าสมควรนำมาใช้ เพื่อเป็นการกระจายความเป็นธรรม คนที่มีรายได้มากย่อมควรที่จะคืนกลับผลประโยชน์ให้แก่รัฐบาลเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศต่อไป อัตราภาษีเหมาะสมแล้วในการจัดเก็บ ซึ่งหากบุคคลใดมีทรัพย์สินมากก็เสียเป็นจำนวนมาก เป็นการเหมาะสมแล้ว

4. ผลของ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุน

จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุนบ้างในบางราย โดยรายที่ไม่เห็นด้วยต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก จะมีการเตรียมวางแผนที่จะทยอยโอนเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้สืบสันดาน ถ่ายโอนหรือทำการขายอสังหาริมทรัพย์ ส่วนในรายที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุน แต่ลูกค้าก็ยังคงมีการวางแผนเรื่องของมรดกล่วงหน้า และคิดว่าไม่ช้าก็เร็วที่จะต้องให้ทรัพย์สินของเขาแก่ทายาทหรือผู้สืบสันดานอยู่ดี หากจะมี พ.ร.บ.ภาษีมรดก ออกมาใช้ ก็เป็นทางเลือกที่ดีกว่าในการที่จะทยอยโอนทรัพย์สินต่างๆ ให้แก่ทายาทหรือผู้สืบสันดานเสียตั้งแต่ พ.ร.บ.ภาษีมรดกมีการบังคับใช้จริง แต่ในส่วนของสินทรัพย์ที่หามาได้ใหม่ในอนาคต ก็ปล่อยให้เป็นเรื่องของในอนาคตต่อไป การออม/การลงทุน ยังคงขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ ณ ช่วงเวลาที่มีการลงทุน และความต้องการผลตอบแทนของบุคคลประกอบกับความเสี่ยงที่แต่ละคนรับได้เป็นหลัก ซึ่งส่วนใหญ่ลูกค้ากลุ่มนี้เน้นออม/ลงทุนในรูปแบบที่มีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ และถือว่า พ.ร.บ.ภาษีมรดก ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการออม/การลงทุน

ส่วนในด้านของบุคคลที่ไม่เห็นด้วยต่อ พ.ร.บ.ภาษี ชี้แจงว่า เป็นภาษีที่พวกเขามีการเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาไปแล้ว จึงอาจเป็นการเก็บที่ซ้ำซ้อน และในที่สุดพวกเขาอาจจะทำการวางแผนภาษี โดยอาจทำการออม/การลงทุน โดยที่จะลดการเสียภาษีมรดกให้ได้มากที่สุด เช่น การลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งอาจทำให้เงินไหลออกประเทศในที่สุด

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึก พนักงาน บมจ.ธนาคารกรุงไทย ซึ่งมีหน้าที่ดูแลลูกค้ารายใหญ่ จำนวน 10 คน สามารถสรุปเป็นประเด็น ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ระดับความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ของลูกค้าในภาพรวมลูกค้ายังคงมี

ความรู้ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ในระดับค่อนข้างน้อยถึงปานกลาง โดยแบ่งเป็นช่วงอายุซึ่งลูกค้าที่มีอายุระหว่าง 50-65 ปี จะมีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ภาษีมรดกมากกว่า โดยเฉพาะเจ้าของธุรกิจที่มีกิจการขนาดใหญ่ บ้างได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกลุ่มนี้

จะเป็นกังวลในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการบริหารจัดการด้านการเงินของกิจการและของครอบครัว จึงได้มีการศึกษาข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนเข้ารับการอบรม สัมมนาจากธนาคารต่างๆ จนเกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อเตรียมพร้อมในการจัดการสินทรัพย์เพื่อรองรับกับ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ส่วนในกลุ่มของลูกค้าช่วงอายุระหว่าง 65-80 ปี ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งธุรกิจในลำดับต้น และได้วางมือให้ลูกหลานเข้ามาบริหารจัดการธุรกิจของตนแล้ว จึงอาจไม่ได้ทำการศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง โดยรับข่าวสารหรือความรู้จากลูกหลานที่ตนไว้ใจ ในกลุ่มนี้ ลูกหลานจะเป็นผู้วิจัยข้อมูล หรือเข้ารับการอบรมสัมมนาจากทางธนาคารแทน เนื่องจากกังวลผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองโดยตรงในการรับมรดก ทำให้ลูกค้าในกลุ่มนี้มีระดับความรู้ความเข้าใจโดยรวมน้อยกว่าในลูกค้ากลุ่มช่วงอายุ 50-65 ปี

2. ระดับความรู้ความเข้าใจในทางการเงินในการออม/การลงทุนของลูกค้า

ลูกค้ากลุ่มนี้ มีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเงินในการออม/การลงทุน ในระดับที่ดีมาอยู่แล้ว เนื่องจากต้องมีพื้นฐานในการบริหารจัดการทางการเงินของบริษัทให้เติบโตมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้การบริหารจัดการทางการเงินส่วนบุคคล มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับที่ดีด้วยเช่นกัน

3. ความวิตกกังวล หรือความคิดเห็นของลูกค้า ต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก

ความวิตกกังวลต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ขึ้นอยู่กับจำนวนของทรัพย์สินที่ลูกค้าถือครอง

โดยเป็นความกังวลต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการบริหารจัดการด้านการเงินทั้งของกิจการและของครอบครัว อาทิ กังวลว่าทรัพย์สินของบริษัท เช่น ที่ดิน หากต้องโอนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในลำดับขั้นต่างๆ แล้ว ต้องคำนวณภาษีมรดกอย่างไร เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบหรือส่งผลกระทบน้อยที่สุดในภายหลัง

4. ผลต่อพฤติกรรมการออม/การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ ในความคิดเห็นของพนักงานธนาคารผู้ดูแลลูกค้ากลุ่มนี้

พบว่า มีผลค่อนข้างมาก เนื่องจากลูกค้ามีความกังวลในทรัพย์สินทางการเงินที่ตน

มีชื่อเป็นเจ้าของ จึงต้องมีการบริหารจัดการใหม่เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในเรื่องของภาษีมรดก จึงเกิดเป็นพฤติกรรมการออม/การลงทุนโดยใช้ชื่อของทายาทเป็นหลัก เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในภายหลังและเลือกที่จะลงทุนเป็นทรัพย์สินที่อยู่นอกฐานภาษีมากขึ้น เช่น ลงทุนในธุรกิจทองคำ ประกันชีวิต เป็นต้น

5. วิธีการเตรียมการต่อ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ของลูกค้ารายใหญ่

ลูกค้ารายใหญ่จะมีการเตรียมการต่อสถานการณ์โดย ติดตามข่าวสาร จัดทำข้อมูลทรัพย์สินเพื่อเตรียมวางแผนกองมรดก ทำการทยอยโอนหุ้นให้แก่ทายาท รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ และ

อาจให้ผู้เชี่ยวชาญวางแผนทางการเงินเป็นผู้วางแผนให้ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบหรือให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดเท่าที่ทำได้

จากการสัมภาษณ์ข้างต้น พบว่าลูกค้ารายใหญ่เหล่านี้มีทั้งกลุ่มที่มีความกังวลต่อการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก และกลุ่มที่ไม่ได้มีความวิตกกังวลมากนัก ถึงแม้จะได้รับคำตอบว่าไม่มีความวิตกกังวล แต่พบว่ามีลูกค้ารายใหญ่มีการปรับตัวในการบริหารสินทรัพย์ในการออม การลงทุนภายหลังที่มีการประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดก ซึ่งเห็นได้จากตารางที่ 11 การวิเคราะห์แบบจำลอง Proportion logit model ผ่านเทคนิค SUR พบว่า การประกาศ พ.ร.บ.ภาษีมรดกนั้น ส่งผลต่อพฤติกรรมการออม การลงทุนของลูกค้ารายใหญ่ โดยลูกค้ารายใหญ่จะลดสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์ที่อยู่ในฐานภาษีมรดก ได้แก่ เงินฝากกับสถาบันการเงิน กองทุนรวม หุ้นกู้ อสังหาริมทรัพย์ และเพิ่มสัดส่วนการออม การลงทุนในสินทรัพย์นอกฐานภาษีมรดก ได้แก่ ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และทองคำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน รวมถึงในส่วนของสัดส่วนการออม การลงทุนในพันธบัตรและหุ้น ซึ่งพบว่ามีสัดส่วนที่มากขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับสมมติฐานนั้น ทั้งหมดนี้สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีกระบวนการเลือกลงทุนของ Ben-Akiva and Lehman (1985) ด้วยความที่เป็นกลุ่มที่มีนิสัยสนใจในการลงทุนและบริหารสินทรัพย์เป็นทุนเดิม ทำให้พวกเขามีช่องทางในการบริหารสินทรัพย์ให้ได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะกระทบต่อสินทรัพย์ของพวกเขาน้อยที่สุดอยู่แล้ว ซึ่งเป็นการปรับตัวในเชิงพฤติกรรมเป็นไปตามทฤษฎีการบริหารสินทรัพย์เพื่อให้ได้อรรถประโยชน์สูงสุดแต่ยังคงอยู่ภายใต้ระดับการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละบุคคลนั่นเอง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวลลิตา หมื่นจบ
วันเดือนปีเกิด	12 กรกฎาคม 2530
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2552: เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่อาวุโสรักษาการผู้ช่วยผู้จัดการธุรกิจสินเชื่อ บมจ.ธนาคารกรุงไทย สาขาตลาดน้อย
ประสบการณ์ทำงาน	2552-ปัจจุบัน: เจ้าหน้าที่อาวุโสรักษาการผู้ช่วย ผู้จัดการธุรกิจสินเชื่อ บมจ.ธนาคารกรุงไทย สาขาตลาดน้อย